
Ich war ein ängstliches Kind trotzdem war
ich gewiß auch tückisch, wi der sind,
gewiß verwöhnte mich die ber
ich kann nicht glauben
schwer lenkg. auch verwö
kann nicht wollte all in
freundli stliche ille
Bi- d mei
ein gü lenkg alles kon ju. . nicht
alles hi er auch aber abfordern kön-
nen lkg nicht glauben wollte.
Franz
Kafka
ROMAN
Kafka'nın
Bebeği
Gerd Schneider
Çeviren: REGAİP MİNARECİ
KIRMIZIKEDİ

Gerd Schneider

1942 doğumlu Gerd Schneider, Almanya'nın Kassel şehrinde yaşamaktadır. Alman edebiyatı ve sahne sanatları eğitiminden sonra gazeteci olarak çalışmıştır. 1980 yılından beri çok sayıda roman, araştırma ve televizyon için senaryolar yazmıştır. Gerd Schneider öğrencilik yıllarından bu yana Franz Kafka'nın kimliği üzerine yoğun çalışmalar yapmaktadır.

Regaip Minareci

1955 yılında İstanbul'da doğdu. Münih'te bitirdiği lisenin ardından Münih Teknik Üniversitesi'nde Elektronik Mühendisliği okudu. 1977 yılında Elele Dergisi çevirmeni olarak Hürriyet Grubu'nda çalışma hayatına atıldı.
Hürriyet Dergi Grubu, Tercüman, Akşam Grubu ve Doğan Kitap'ta editör, yazı işleri müdürü, yayın yönetmeni ve yayın koordinatörü olarak uzun yıllar idari görevlerde bulundu. Bu çalışmalarının yanı sıra çevirmenliğe de ara vermeyerek, felsefe ve edebiyat başta olmak üzere otuzun üzerinde eseri Almanca ve İngilizceden dilimize çevirdi. Halen çevirmen ve editör olarak çalışmalarına devam etmektedir.

Kırmızı Kedi Yayınevi: 106
Çağdaş Dünya Edebiyatı: 3

Özgün adı: *Kafkas Puppe*

Kafka'nın Bebeği
Gerd Schneider
Çeviren: Regaip Minareci

©Arena Verlag GmbH, Würzburg, 2008
©Kırmızı Kedi, 2011

Yayın Yönetmeni: İlknur Özdemir
Son Okuma: Serra Tüzün
Kapak Tasarımı ve Grafik: Yeşim Ercan Aydın

Bu kitabın Türkçe yayın hakkı Anatolialit Telif Hakları aracılığıyla alınmıştır.

Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni alınmaksızın, hiçbir şekilde kopyalanamaz, elektronik veya mekanik yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

Birinci Basım: Aralık 2011
ISBN: 978-605-5340-10-0
Kırmızı Kedi Sertifika No: 13252

Baskı: Pasifik Ofset 0212 412 17 77
Pasifik Ofset Sertifika No: 12027

Kırmızı Kedi Yayınevi
www.kirmizikedikitap.com / kirmizikedi@kirmizikedikitap.com
Ömer Avni M. Emektar S. No: 18 Gümüşsuyu 34427 İSTANBUL
T: 0212 244 89 82 F: 0212 244 09 48

Gerd Schneider

KAFKA'NIN BEBEĞİ

Çeviren: Regaip Minareci

ROMAN

1923 yılının o sonbahar gününde Berlin'in üzerinde masmavi, pırıl pırıl bir gökyüzü vardı. Hava sıcaktı, yirmi beş derece, üstelik ekim ayı için hayli sıcak sayılırdı, güneybatıdan esen ılık lodos insanın yüzünü ipek bir şal gibi okşuyordu. Siyahlar içinde bir adam, parkta Steglitz Su Kulesi'nin etrafında dolaşmaktaydı. Kahkahalar, çocuk sesleri... Kısa pantolonlu oğlan çocukları bir topun peşinde koşturuyor, iki kız çocuğu bir köşede seksek oynuyordu. Kızlar oyun karelerinin sınırlarını kumlu sert zemine kazımışlardı; biri yassı taşı atarken diğeri hoplayıp tek bacak üzerinde sıçrıyordu. Yan tarafta başka çocuklar hokkabazların kullandığı iki küçük kırmızı topu birbirlerine atıp duruyordu. Salıncakların bulunduğu yönde, oğlanlar küçük çocukları hızlıca sallıyor, salıncak tehlikeli bir şekilde havalara uçunca, keyifli çığlıklar duyuluyordu; salıncak yükseldiği noktada adeta donuyor, sonra kavis çizerek müthiş bir hızla yere yaklaşıyordu.

Yakınlarda bir yerden bir çocuğun için için ağladığı duyuldu. Yeşil yaprakları donuk donuk parlayan orman güllerinin önündeki bankta küçük bir kız oturmuştu. Vücudu şiddetli hıçkırıklarla sarsılıyordu. İki yandan örgülü gür sarı saçları yüzünü çevreliyordu. Yıkanmaktan solmuş beyaz çizgili mavi bir önlük elbise giymişti, önlüğün önüne kocaman bir cep dikiliydi. Bacaklarını kalın yün çoraplar ısıtıyordu.

Adam biraz kararsızca kıza yaklaştı, bankın önünde durdu.

Siyah paltosuna daha sıkı sarındı, başını kaldırıp gökyüzünü inceledi, öğle güneşinin sıcağını içine çekmek ister gibiydi.

"Neden ağlıyorsun?" diye sordu.

Kız, şaşırarak başını kaldırdı, ama cevap vermedi.

Adam kesik kesik öksürdü.

"Neden ağladığını bana söylemez misin?"

"Ah!" diye bir inilti duyuldu küçük kızdan. Başını savurup, saç örgülerini arkasına attı. Gözyaşları yanaklarından süzülüyor, dudakları seğiriyordu. Uzun boylu adama kuşkuyla baktı. Adam çok sıskaydı, sırtında siyah bir palto, başında da siyah yuvarlak bir şapka vardı. Bu kıyafeti, siyaha yakın gözleri ve kepçe kulaklarıyla üzgün bir yarasayı andırıyordu... Üstelik çok solgundu, benzi sarıya çalıyordu. Kız, başını indirip yine yere bakmaya devam etti. Ama ağlaması durmuştu. Adam, eliyle, kızın omzunu okşamak istermiş gibi bir hareket yaptı, fakat sonra elini paltosunun cebine soktu.

Rüzgâr ağaçları yalıyordu.. Güneş ışınlarından biri tam da bankın önündeki toprağa vurmuştu.

"Birini mi bekliyorsun? Annenle babanı mı?"

Kız, lacivert gözleriyle sorar gibi baktı. "Hayır, kimseyi beklemiyorum."

Adam, ince bedeniyle biraz öne doğru eğildi, çocuğu ürkütmekten çekinir gibiydi. "O halde neyin var? Bana anlatmak istemez misin?" diye sormaya devam etti.

"Bebeğim!" diye hıçkırdı kız, sonra elini gözlerine götürdü.

"Ne oldu bebeğine?"

"Gitti." Parkta şimdi çıt yoktu; top oynayan gürültücü oğlanlar gitmiş, salıncaklar boşalmış, sanki her şey nefesini tutmuştu.

"Bebeğin gitti mi?"

Kız başıyla onayladı.

"Kaybettin mi onu?"

"Tam şuraya oturtmuştum." Kız parmağıyla bankı işaret ediyordu. Bebeğinin kaybolmasından tahtaları sorumlu tutar gibiydi. Bakışlarında endişe vardı. "Oynarken hep önlüğümden düşüyordu. Ben de buraya bırakmıştım onu." Yüzü birden sertleşti. "Belki de birisi çaldı."

Adam, bankın diğer ucuna ilişti.

"Birisinin bebeğini çaldığını sanmam."

"Ama yok işte!"

"Bebeğinin adı neymiş bakalım?" diye sevimli bir tonda sordu adam.

"Adı... Sadece bebek... Top oynuyordum. Beni beklesin diye buraya bırakmıştım. Ama sonra..." diye hıçkırdı kız.

"Oyundan döndüğünde bebeğin burada yoktu, öyle mi?"

"Birisi aldı onu! Benim bebeğimi!"

"Ne dersin, arayalım mı bebeğini?"

"Her yeri aradım ben!"

"Tarif eder misin bana onu?"

"Üzerinde kırmızı elbisesi var. Bir de çizmeleri."

"Ya saçları?"

"Çok uzun. Böyle..." Küçük kız saçın uzunluğunu göstermek için elini karnına koydu. "Sarışın. Başında kurdele takılı."

"Bebeğinin boyu ne kadar?"

Kız elini bankın biraz üzerine kadar kaldırdı.

"Bu kadar mı?"

"Evet. Oyundan döndüğümde bana hep o yeşil gözüyle bakardı."

"Tek gözlü mü bebeğin?"

"Hayır, bir de mavi gözü var, ama bana hep yeşille göz kırpardı."

"O zaman ben senin bebeğini gördüm."

Kız başını kaldırdı, gözlerini adamın sivri burunlu zayıf yüzüne dikti. Adam gülümsedi, siyah gözleri ışıl ışıldı.

"Bebeğin bana doğru geliyordu," dedi adam, parkın girişini göstererek.

"Yalan söylemiyorsun, değil mi?" diye sordu kız. Hâlâ burnunu çekiyordu.

"Öyle diyorsam öyledir. Üzerinde kırmızı elbisesi vardı."

"Üff, uyduruyorsun bunları." Kız oturduğu banktan kalktı, gitmek üzere döndü. Çok üzgün görünüyordu.

"Beklesene!" dedi adam hemen. Gökyüzü hâlâ masmaviydi, havada sonbahar ateşlerinin baharatlı kokusu vardı.

Kız birkaç adım uzaklaşmıştı. Çimenlikte durdu, arkasına baktı. "Bebekler yürüyemez!" dedi zafer kazanmış bir edayla. Bu adamın saçmaladığının kanıtını bulmuştu işte!

"Seninki yürür. Eminim çok özel bir bebek o."

Kız kıpırdamadan öylece durdu, kendisiyle mücadele ediyordu. Hemen çekip gitmeli miydi, yoksa şu tuhaf yabancıyla biraz daha mı konuşmalıydı?

"Bu gerçekten doğru mu?" Kaşlarını çatıp düşündü.

"Elbette doğru," diye cevap verdi adam duraksamadan, "yanımdan geçip gitti. Bir de bir şey söyledi."

Kız, başını salladı. Önlüğünün koluyla yüzünü sildi. "Bebekler konuşamaz!" dedi, hayal kırıklığı içindeydi.

"Sanırım mektup yazmak istiyormuş."

Kız arkasını döndü, bu kez kararlıydı. Bu oyundan sıkılmıştı, gidecekti.

"Adım Franz," diye seslendi adam kızın arkasından.

"Benim de Lena." Ama şimdi koşarak kaçıyordu.
"Yarın parka gelecek misin, Lena?"

Sonbahar renklerine bürünmüş parkta kilisenin çanı yankılandı. Bir kez, iki kez... Gökyüzünün mavisi daha açık bir tona kaymış gibiydi. Kızın silueti ağaçların arasında bir an için göründü. Adamın son sorusunu duyamamıştı herhalde.

Franz derin bir nefes alıp, şapkasını alnına doğru biraz daha indirdi. Öksürdü, gitmek üzere kalktığında yüzünde hafif bir gülümseme vardı. Kollarını göğsünün üzerinde çaprazlayarak paltosunun yakasını tuttu, paltoya sıkıca sarındı, sıcak havaya rağmen üşür gibiydi, geniş adımlarla oradan uzaklaştı. Bakışları hep etraftaydı, gözleri fundalıklarda, ağaç gövdelerinde dolaştı. Çalılıkların arasından kırmızı bir şey parıldıyor olabilir miydi? Kıza şaka yapmak isteyen biri onu dikkatsizce bir yere fırlatmış olabilir miydi?

"İyi günler, " diyen kulak tırmalayıcı bir ses duydu Franz. Sesin nereden geldiğini anlamak için başını kaldırdı. Yaşlıca, zayıf, dik durmaya çabalayan bir adamdı bu, yanındaki kahverengi-beyaz Collie'si[1] ile geçip gitmek üzereydi. Adam selam için şapkasını kaldırıp indirmişti. Franz durdu, adama doğru döndü, o da şapkasını kaldırdı. Bu kaba saba adamla köpeğine park gezintileri sırasında iki ya da üç kez rastlamıştı. Köpek umutla solumaya başlamıştı bile.

"İyi günler," diye cevap verdi Franz, gülümseyerek.

"Sizi dün de bu saatlerde burada gördüm," dedi yaşlı adam, sohbet etmek için fırsat kollar gibiydi. Yaşamı boyunca konuşmaların gidişatını ve yönünü kendisi belirlemiş gibi bir havası vardı.

1 İsveç çoban köpeği (ç.n.)

"Olabilir. Buralarda dolaşmayı seviyorum."

"Buraların yabancısısınız herhalde, beyefendi?"

"Evet."

"Steglitz'de mi oturuyorsunuz?"

"Evet, birkaç gündür " dedi Franz, sabırsızlığını belli etmek için ayak değiştirerek.

"Berlin'e gelmek için doğru bir mevsim seçmemişsiniz ama," diye devam etti yaşlı adam. Köpeği bir yandan Franz'ı kokluyor, keyifle kuyruğunu sallıyordu.

"Karo sizi sevdi!" dedi adam köpeğine göz atarak. Franz eğilip köpeği okşadı.

"Sen ne güzel köpeksin böyle! Tüylerin de ipek gibi – haklısınız beyefendi, doğru bir mevsim değil, " diye adamı onayladı Franz. "Kış geliyor, elli kilo brikete otuz milyon mark istiyorlar. Yarın ekmek de bu fiyata yükselir. Enflasyon bütün paramızı yiyip bitiriyor!" Franz, sıradan bir tespit yapıyormuş gibiydi. "Bu zor dünyaya uyum sağlamak hayli güç oluyor."

Yaşlı adam başıyla onayladı. "Ne demezsiniz! İmparatorluk döneminde dünyanın bir düzeni vardı, işlerin nasıl yürüdüğünü bilirdik." Bir an durakladı, sanki şimdi ne söyleyeceğini düşünüyordu. Franz da sustu, ama usulca gülümsüyordu.

"Sizi bu şehre getiren şey nedir, sorabilir miyim?"

"Kısa bir süre kalacağım. Yolculuğum sırasında uğradım diyebilirim."

Yaşlı adamın sınayan bakışlarını, yabancıyı koklamaya hâlâ devam eden köpek böldü.

"Otur, Karo! Çok özür dilerim, beyefendi. Bu hayvan sizi gerçekten rahatsız etti!"

"Sorun değil, köpekleri severim ben."

"Ah, sanırım kendimi hâlâ tanıştırmadım size: Adım

Behrens, Emekli Albay Wilhelm Behrens."

"Kafka, Dr. Franz Kafka," dedi Franz, şapkasını yeniden kaldırarak.

"Çok memnun oldum, Dr. Kafka," dedi albay vakur bir edayla. "İş gezisindesiniz sanırım?"

"İş gezisi mi?" Franz bıyık altından gülümsedi. "Yok, öyle değil. Ben malulen emekliyim."

Karo şimdi yolda bir sağa bir sola koşuyordu, şurayı burayı kokladı, sonra çalılıkların arasında kayboldu.

"Malulen emekli mi?" Albay şaşırmış, bir kaşını kaldırmıştı, bu gencecik, delikanlı adamın nesi olabilir diye kendi kendine sorar gibiydi. Derken karşısındaki adam cebinden bir mendil çıkarıp ağzına tuttu, öksürük nöbetinden boğulacak gibiydi. "Özür dilerim. Vedalaşmak zorundayım," dedi Franz, öksürüğünü bastırmaya çalışarak.

"Elbette!" Behrens etrafına bakındı. "Karo, neredesin?"

Köpek koşarak geldi, Kafka'nın üzerine atıldı. "Çok özür dilerim, beyefendi," dedi yaşlı adam. "Bu afacan aklına eseni yapıyor böyle."

"Aman, bırakın lütfen," dedi Franz.

"Güzelim paltonuz!" dedi yaşlı adam, Karo'nun patilerinin siyah kumaş üzerinde bıraktığı izlere üzüntüyle bakarak.

"Bir köpeğin insana verdiği mutluluğun yanında bir palto nedir ki! Bizim Prag'daki köpeğimizin adı Foxl idi. İnsanları, onlardan gördüğü yakınlığa göre sınıflandırırdı. Birinin kendisini sevip sevmediğini anında anlardı."

Franz'ın gözleri önünde üç kız kardeşi belirdi, her öğlen okuldan dönüşlerinde Foxl onları coşkuyla karşılardı, üniversite öğrencisi Franz ise yetişkin edasıyla kapı pervazına yaslanıp, küçük kardeşlerini seyrederdi. "Karo, hadi gidiyoruz!

Bugünlük bu kadar dolandığın yeter!" Yaşlı adam Collie'ye tasmasını takmak istedi. "Ne buldun yine? Ah, bu hayvanla uğraşmak çok zor. Ver bakayım onu!" Adam, köpeğin ağzından sarkan paçavrayı çekiştirdi.

"Hadi bana ver, Karo," dedi Franz yumuşacık bir sesle, köpek hemen söz dinleyip, ağzındaki kirli şeyi Franz'ın ayaklarının dibine bıraktı.

"Sizi gerçekten sevdi," dedi Behrens, otoriter bir sesle, sanki köpeğin yakınlığından rahatsız olmuştu, yerdeki çaputu tekmeleyerek kenara atmaya çalıştı.

Franz eğilip bezi yerden aldı. "İzin verirseniz bende kalsın."

"Ama paçavradan başka bir şey değil ki bu," dedi albay şaşkınlık içinde.

Franz masaya oturmuş, bir müsveddenin üzerine eğilmişti, elinde dolmakalemi vardı. Dora, koridordaki taş bulaşık tezgâhında tabak çanak yıkıyordu. Akşam yemeğinde böğürtlen soslu irmik püresi yemişler, yanında da güğümde kalan sütü içmişlerdi. Ancak yutarken çok güçlük çektiği ve canı acıdığı için Franz duraklayarak, ağır ağır yemişti.

Kafka yıllardır vejetaryen besleniyordu. Bedeni için yapabileceği her şeyi yapmıştı: alkol almıyor, sigara kullanmıyor, zarar verebilecek her şeyden uzak duruyordu, birkaç kliniğe yatarak hidrojen ve oksijen tedavisi görmüştü, her lokmayı neredeyse yüz kez çiğniyor, açık pencere önünde jimnastik yapıyor, perhizle yaşıyordu. Ama hastalık yine de musallat olmuştu. Hastalığını, günlüğünde sorduğu sorunun cevabı olarak değerlendiriyordu: Ben, yaşamaya değer biri miyim? Bu yanıt, bedenine yazılmış bir karar, ne bulmak ne de duymak istediği bir kanunun sert bir hatırlatmasıydı adeta. Veremin ortaya çıkması ise son bir uyarıydı.

Dora'ya çok kereler, yakında her şey düzelecek, demişti. Hayatı yoluna girerse tüberkülozu yenecekti. Bunun için bağımsız olması gerekiyordu. Prag'ı ve ailesini terk etmeyi, kendi deyimiyle cinleri kovalamayı sonunda başarmıştı. Kırk yıllık yaşamında daha önce hiç yalnız yaşamamış, ailesinden uzakta, kudretli babasından bağımsız olamamıştı. Uzun zaman önce aldığı kahramanca kararı sonunda uygulamaya koymuştu. Kararını mektuplarında kız kardeşi Ottilie'ye ve arkadaşı Max'a öve öve bitiremiyor, onlara Berlin'deki hayatını anlatıyordu. Dora da kendisi gibi kaçmış, kendi hayatını yaşayabilmek için Doğu Polonya'daki Yahudi-Ortodoks ailesini terk etmişti. Baltık Denizi'nin Müritz plajındaki bir Yahudi çocuk yurdunun mutfağında yardımcı eleman olarak çalıştığı sırada bu kırk yaşındaki adamla yaz aylarında tanışmış ve ona âşık olmuştu. Şimdi Berlin'in Steglitz semtinde, Miquel Caddesi'ndeki sadece en gerekli eşyayla donatılmış bu perişan odada yaşıyorlardı. Odanın ortasında bir masa, etrafında iki sandalye vardı, kapının yanı başındaki kömür sobasının uzun borusu tavana kadar uzanıyordu. Pencerenin önüne aşınmış bir kanepe, karşısındaki duvara da bir yatak konmuştu. Kırık dökük bir mutfak dolabı ve bir rafla tüm mobilyalar tamamlanmış oluyordu. Bulaşık tezgâhı dışarıdaki holdeydi, holün sonunda da tuvalet vardı.

Dora pencereye gidip, kapatmak istedi.

Franz başını kaldırdı. "Hayır, henüz kapatma!" dedi. "Çok güzel bir akşam."

"Nasıl istersen. Bahçedeki cıvıltıları duymaktan Wolke de memnun olacak."

Dora sarı kanaryanın camın yanındaki rafta duran kafesinin başına gitti. Tabakta arta kalan bir parça peksimeti kuşun gagasına doğru uzattı. Bir yandan da adı Wolke olan kuşuna bir

melodi mırıldanıyordu. Ailesinin yanından ayrılalı beri Wolke ona her yerde eşlik etmişti.

"Benim tatlı Wolke'm!"

Ama pencereyi yine de biraz itti, hafifçe aralık bıraktı. Franz'ın asla üşütmemesi gerektiğini biliyordu.

Franz elindeki kalemi, kâğıdı hedef almış bir ok gibi tutuyordu. Onun yazarlık çalışmalarına yabancıydı Dora, ama Franz'ın yazı yazarken takındığı ciddiyeti seviyordu. Pek anlamasa da, Franz'ın yazdıklarını kendisine okuması hoşuna gidiyordu.

"Neler yazıyorsun?" diye sordu.

"Bir öykü."

"Nasıl bir öykü? Adı ne?"

Franz düşündü, sonra güldü: "Beni anlatan bir öykü. Adı da *Der Bau.*"[1]

"Okusana bana!" Dora heyecanla masaya, Franz'ın yanına oturdu.

"Hikâye tam olarak," dedi Franz, "kendine yer altında karmaşık bir yer inşa eden bir hayvanı anlatıyor. Hayvan, tehlikeleri hisseden keskin bir duyuya sahip. Hayatı savunma üzerine kurulmuş, en büyük özlemi de huzur ve güven. Bu yüzden aklı sürekli, ona sinsice yaklaşan düşmana karşı kalesinin zayıf noktalarını güçlendirmekle meşgul. Düşmanlarının toprağı eşeleyip kazmasını ise gün geçtikçe daha çok hissediyor."

"Bir fare mi bu?" Dora şaşırmıştı.

"Olabilir. Ama köstebek de olabilir."

"Köstebek!" Dora güldü.

"Hayvan," dedi, Franz ciddiyetle, "özgüvenin, çaresizliğin ve yenilgisini kabul etmenin aşamalarını art arda yaşıyor."

Franz okumaya başladı.

---

1 Der Bau, Kafka'nın ölümünden sonra aynı adla (Yapı) yayımlanmıştır. (ç.n.)

Bu yapıyı tamamladım ve baktığımda başarılı oldum gibi duruyor. Aslında dışarıdan sadece büyük bir delik görünüyor, oysa bu delik gerçekte hiçbir yere bağlanmıyor, birkaç adım sonra doğal bir taş kütlesine çarpıyorsun. Bu hileyi kasten hazırladığımı söyleyerek övünmek falan istemiyorum, bu daha çok başarıyla sonuçlanamamış sayısız inşa girişimlerinin bir kalıntısı olarak ortaya çıktı, ama sona geldiğimde bu deliğin üzerini örtmemek bana avantaj gibi göründü. Doğrudur, bazı hileler, kendi kendini öldürebilecek kadar incedir, ben bunu herkesten iyi bilirim, ayrıca bu delik vasıtasıyla burada araştırmaya değer bir şeyin bulunduğu olasılığına dikkat çekmek de yüreklilik ister. Ne var ki, korkak olduğuma ve korkaklıktan bu yapıyı inşa ettiğime inananlar gerçek beni tanımıyor demektir.

"Peki, bu öykü neden seni anlatıyor olsun ki?" Dora'nın sesinde şaşkınlık vardı.

Franz cevap vermedi. Düşüncelerinde çoktan başka yere gitmişti bile.

Yapının, insanın içinde kendini kolaylıkla kaybettiği karanlığından, kollarından ve dallarından çıkmalıyım, diye düşündü Franz. Dışarıya, özgürlüğe!

Bebek bir yolculuğa çıkmalıydı. Bebek bir düşten uyanmıştı ve yaşam başlıyordu.

Franz yazmaya koyuldu, okudu, kâğıdı yırttı, baştan başladı. Bebeğin nasıl canlanıp hareket ettiğini gözünün önüne getirdi. Bir olayın etkisiyle yolculuğa çıkışını, insanlara ve hayvanlara rastlamasını, çeşitli maceralar yaşamasını hayalinde canlandırdı. Evet, böyle başlamalıydı...

"Franz, ne oldu? Yine nerelere gittin?"

Franz Dora'ya baktı. "Bugün parkta küçük bir kıza rastladım. Bebeğini kaybettiği için ağlıyordu."

Franz kalkıp vestiyere gitti, kırmızı bez parçasıyla geri döndü.

"Ne bu?"
"Bir bez bebekten geriye kalanlar herhalde."
"Kıza yeni bir bebek mi yapalım?"
"Benim başka bir fikrim var."

Franz çevresine bakınıyor, gözleriyle etrafı tarıyordu. Saat bire gelmek üzereydi. Onu dün buralarda, ormangüllerinin önündeki bu bankta görmüştü. Gökyüzünün mavisi bugün biraz soluktu, beyaza çalıyordu, ama hava hâlâ yaz günü gibi sıcaktı.

Gelir miydi acaba yine? Eğer annesiyle babasına dün bir adama rastladığından söz etmişse, onlar da tedirgin olup kızlarının tekrar parka gitmesine izin vermezlerdi. Adamın biri küçük bir kızla randevulaşmışsa, bunda bir tehlike olabilirdi! En iyisi çekip gideyim, diye düşündü Franz. Kim bilir belki de polise haber vermişlerdi. İnsan ne kolay iftiraya uğrayabilirdi! Hızla dönüp gitmeye hazırlandı.

Kız sanki adamın düşüncelerini okumuş, o an ne yapmak istediğini biliyormuş gibi ormangülü dallarının arasından çıkıverdi. Başında kalın şişlerle örülmüş kırmızı bir bere, üzerinde arkadan büyük bir fiyonkla bağlanmış mavi kalın ketenden önlük, ayağında yün çoraplar ve yarım konçlu bağcıklı botlar vardı.

Franz bir zarf uzattı.

"Nedir bu?" Lena'nın sorusunda tedirginlik vardı.

"Bu sana!"

Lena zarfı aldı, üzerine kapandı, evirdi, çevirdi.

Franz parmağıyla zarfın üzerini gösterdi. Burada büyük harflerle, LENA'YA yazılıydı. Lena parmağıyla harflerin üzerinden geçti, LE - NA - Y A kelimesini heceledi. Sonra adamın yüzüne bakıp güldü.

"Bunu sen yazmışsın!"

"Bir göz atmak istemez misin?"

Lena yine zarftan gözünü alamıyordu. Sonra pula işaret etti. "Ne kadar güzel bir pul."

"Evet, üzerinde güvercinler var."

Lena pulu dikkatle inceledi, sonra soran gözlerle Franz'a baktı, neler olduğunu anlamıyormuş gibiydi. Pul demek, mektubun başka bir yerden gelmesi demekti.

"Peki, mektup nereden gelmiş?"

"Bebeğinden. Yolculuğa çıkmış, sana oradan yazıyor."

"Ama benim bebeğim yazı yazmayı bilmez ki!" Kız zarfı elinde tutmuş, ne yapacağını bilemiyordu.

"Aç bak bakalım, Lena!"

Lena zarfı yırtarak açtı, içinden bir kart çekip çıkardı, kartın bir önüne bir arkasına baktı. Kartın iki yüzü de yazılıydı, kenarında titrek elle yazılmışa benzeyen birkaç çizgi vardı.

"Bu ne demek şimdi?" Lena çizgileri gösteriyordu.

"Bir resim. Ne olduğunu anlayamadın mı?"

"Atlayan bir köpeğe benziyor."

Kartı Franz'a uzattı.

"Oku hadi!" diye emir verdi.

Kafka banka oturdu. Öksürmeye başlayınca ağzını mendille kapattı.

"Neyin var? Hasta mısın?" Lena yanına oturmuş, Franz'a merakla bakıyordu.

"Yok bir şeyim. Geçer birazdan."

Franz nefes almak için uğraşıyor, gülümsemeye çalışıyordu. Tekrar konuşabilmesi biraz zaman aldı. Bir zamanlar kız kardeşlerine okuduğu gece öyküleri gibi alçak sesle, tane tane, bir ritim içinde okumaya başladı. Ağır ve ritmik konuşulması,

müzik gibi onları sarıp sarmalaması için her kelimenin vurgulanması çocukların hoşuna giderdi. Kardeşlerine, Babicka'nın yanı sıra "Renanyalı Ev Arkadaşı"ndan öyküler okurken ya da anlatırken öğrenmişti bunu. Ottla, Elli ve Valli ağabeylerinin sesini dinlemeyi pek severlerdi. Burada önemli olan öykülerin konusu değildi, bu melodi sayesinde önlerinde sihirli bir dünya kurulur, onlar da içine dalarlardı.

Su Kulesi yakınındaki parkın karşısındaki dar bir sokakta çitlerin arasına gizlenmiş, bir sıraya dizilmiş ikişer katlı küçük evler vardı. Evlerin arasındaki geçitler arka bahçelere açılıyordu. On bir numaralı evin rengi kararmış, ufalanan tuğla duvarına dolanan sarmaşık tepelere kadar tırmanmıştı. Ön kapıya çıkan basamaklar aşınmıştı. Caddeye uzanan ön bahçe, tahta çitle sınırlanmıştı. Bu mülk, burada kimsesiz çocuklar için özel bir yurt işleten Krall çiftine aitti. Giriş katındaki en büyük oda, oturma ve yemek salonu olarak kullanılıyordu. Ellerini dua etmek üzere kavuşturmuş altı çocuk yemek masasının başına geçmişti. Aralarında en büyüğü on bir yaşındaki Kristina idi. Lena yedi ya da sekiz yaşlarındaydı. Onu sokakta buldukları için yaşı tam olarak bilinmiyordu. Bebekken bir sepetin içinde Neustrelitz'de bir bankın üzerine bırakılmıştı. Anne ve babasını bulmak için yapılan aramalar sonuçsuz kalmıştı. Bu eve gelmeden önceki ilk yıllarını devlete ait bir çocuk yurdunda geçirmişti. Masadaki diğer çocukların yaşı daha küçüktü.

Bugün dua etme sırası Lena'daydı. Ellerini kavuşturup başladı:

"Efendimiz İsa gel, konuğumuz ol, bize bahşettiklerini kutsa."

"Çocuğum, böyle yayarak okuma," diye uyardı Bayan Krall. "Senin aklın yine nerede bakayım?"

"Bebeği kayboldu," dedi Kristina.

"Hayır, kaybolmadı!" Lena hemen ellerini çözdü.

"Peki, ne oldu o zaman?" Bayan Krall merak etmişti.

"Herhalde çalındı," dedi Kristina. "Şu karşıki parkta."

"Hayır, çalınmadı, seyahate çıktı o!" Lena'nın sesinde vakur bir eda vardı.

Kristina güldü, parmaklarıyla alnına dokundu. Küçük olan çocuklar soran gözlerle yurt yöneticisine baktılar.

"Artık susun ve bu saçmalığı kesin!" diye kızdı Bayan Krall. "Bebekler seyahate çıkamaz! Lena ya şu duanı hemen bitir ya da hepiniz yemek yemeden yataklarınıza gidin!" Lena'ya sert bir bakış fırlattı, kız hemen ellerini birleştirip başını eğdi.

"Hem yerken, hem içerken Efendimiz, seni unutmamamızı sağla."

Akşam olduğunda binayı sükûnet kaplamıştı. Birkaç sokak lambasının belli belirsiz aydınlattığı caddeden ara sıra ayak sesleri ve konuşmalar duyuluyordu. Belediye meydanındaki son tramvay durağından evlerine gitmeye çalışan insanlardı bunlar.

Kristina ile Lena, üst kattaki odalarında Lena'nın dar yatağına oturmuş, kafa kafaya vermişti. Oda küçücüktü, odadan çok, küçük çocukların yatakhanesinin yanındaki malzeme deposunu andırıyordu. Ama Lena artık küçük çocukların yanında kalmadığı için çok memnundu.

Kristina eline kartı almış, kötü aydınlatmaya rağmen okumaya çalışıyordu. Beşinci sınıftaydı, okumayı biliyordu; Lena okuma konusunda henüz zorlanıyordu. Okula geç başlamış, sık sık da hastalanmıştı.

"Ve adam sana gerçekten bu kartı verdi, öyle mi?" Kristina'nın sorusunda kuşku vardı.

Lena, kendinden yaşça büyük arkadaşının olaya pek anlam veremediğini yüzünden okumuştu.

"Evet, verdi, " dedi Lena inatla. "Bebek bana yazmış. Şimdi neler yazdığını bir kez daha duymak istiyorum."

Kristina iç geçirdi.

"Öyle eğri büğrü ki! Kimse okuyamaz bunu! Salya... Bu ne böyle şimdi?"

"Bu, bebeğimi bankta bıraktığımda onu gelip yakalamak isteyen köpeğin tükürüğü." Lena, adamın kendisine okuduğu her kelimeyi tek tek hatırlıyordu.

"Sen buna gerçekten inanıyor musun?"

"Evet."

Lena, birisinin gerçek olmayan bir şey söyleyebileceğini düşünemiyordu bile. Mantıkdışı olan, gerçekleşemeyecek şeylere Lena daha da çok inanırdı. Kristina bu yüzden çok alay etmişti kendisiyle.

"Hmmm," dedi Kristina.

"Lütfen! Bir kez daha dinlemek istiyorum." Lena yalvarıyordu.

Kristina onu kırmayıp okumaya başladığında, Lena onun sesiyle birlikte parktaki yabancı adamınkini de duyar gibi oldu.

Lena, öykünün akışına kulak vermiş, kendini kafasının içinde beliren resimlere bırakmıştı:

O sevimsiz köpek bankın önünde belirdiğinde, bebeğinin ilk kez hareket edişi gözlerinin önünde canlandı.

"Önce bir kolumla, sonra da ötekiyle denedim. Arkasından bir bacağımı, sonra öteki bacağımı hareket ettirdim. Evet, olmuştu, kalkabiliyordum, kaçıyordum oradan, çünkü köpeğin beni yiyeceğini sanmıştım..."

Hayvan vahşice hırladı, ağzından salyalar akıyordu, diye okudu Kristina.

"Çekil buradan! Ne istiyorsun, diye seslendi bebek." Lena, adamın kendisine okuduklarını tekrarlıyordu. Bay Franz'ın,

kulağa yabancı gelen o garip sesiyle buraya nasıl vurgu yaptığını çok iyi hatırlıyordu.

Kristina farkında olmadan kaşlarını çatmıştı. "*Ben* mi okuyacağım, yoksa sen mi?"

Lena mahcup olmuş, gözlerini yorganın üzerine indirmişti. "Sen, lütfen," dedi usulca.

Kristina devam etti.

Sonra bir hamlede banktan fırlayıp, olanca gücümle koşmaya başladım. Gittiğim yöne aldırmadan koşuyordum. Yol bitti, çayırlardan geçtim, başka bir yola, sonra fundalıklara girdim. Yakınlardan müzik, davul ve trompet sesleri geliyordu. Hemen oracıkta bir sirk kurulmuştu! Ama ben yoluma devam etmek zorundaydım! Öylece devam! Canavarın peşimi bırakmadığını hissediyordum. Yardımıma gelen olmadı, kaçtığımı sanırım kimsecikler fark etmemişti. Peşimdekinin solukları kulağıma geliyordu. Köpek benden çok daha hızlıydı. Birazdan kapacaktı beni!

"Bu kadar cansız olma, " dedi yanımdan geçen birisi. "Hadi, tabana kuvvet, bebek!"

Yanımda, zıplayan iki kırmızı top belirdi, az önce erkek çocukların çimenlerde oynadığı toplardı bunlar. Topun biri sağımda, biri solumdaydı.

"Baksana şuraya,

Seni aptal hayvan..."

Kristina bir an durdu.

"Hadi, okumaya devam et!"

Köpek durmuştu, dili dışarı sarkıyor, ne yapacağına karar veremiyordu. Toplar çok ilgisini çekmiş, av dürtüsünü körüklemişti. Toplar köpeğin bir an önünde zıplıyor, sonra aniden arkasına geçiyordu.

"Bizi yakalasana,

bizi yakalasana!"

Toplar ortalıkta zıp zıp zıplıyor, bir öne bir arkaya, çimenlerin içine, sonra yine köpeğin yanına gidiyordu. Köpek her defasında üzerlerine atlıyor, ama hep kıl payıyla kaçırıyordu.

"Bak buradayız,

Ama bizi yakalayamazsın!"

Köpek şimdi beni unutmuş, zıplayan topların peşinden koşuyordu. İşte bu benim kurtuluşumdu, Lena.

Kristina okumayı kesti. kaşlarını çatıp kartı incelemeye koyuldu. Sonra başını salladı. "Gerisini tam olarak okuyamıyorum. Ben olsam bu adama güzel yazı dersinden bir verirdim!"

"Ben biliyorum," dedi Lena. "Adam bana okudu çünkü! Bebek, artık nerede olduğunu bilmiyordu, kaybolmuştu."

Lena, bebeğin neler hissetmiş olabileceğini düşündü. Gözyaşını içine akıttı, nemlenen gözlerini kırpıştırdı.

Kristina kendinden küçük kıza hoşgörüyle gülümsedi, ama sonra yine başını salladı.

"Seni aptal!" dedi. "Sen şimdi kalkar, bebeğinin koşarak kaçtığını birinin gördüğünü de iddia edersin!"

"Adam görmüş! Öyle diyor ama!"

"Eh tabii, bebeğin kaçışını gördü, üstüne bir de kendisine bu mektup geldi! Sen de her şeye inanıyorsun!"

"Benim bebeğim çok özel bir bebek!"

"Bunu da mı o adam söyledi?"

Kristina'nın kendisini iyice alaya aldığını hisseden Lena kızmıştı. Uçuşan paltosu içindeki adama kendisinin de inanmayan gözlerle baktığını arkadaşına anlatmadı.

"Tekrar gelecek misin?" diye sormuştu Lena adama.

"Tabii, yarın tekrar gelip, sana yeni mektup getireceğim."

Lena aslında bebeğin onun adresini nereden bildiğini soracaktı ki, uzaklardan saat vurmuştu.

"Bir kez, iki kez!" diye yüksek sesle saymıştı Lena, sonra banktan fırlamış, adamın elindeki kâğıdı çekerek almıştı.

"Dur, bekle!" diye seslenmişti yarasa adam arkasından.

Ama Lena ağaçların arasında kaybolmuştu bile. Krall Anne'ye yakalanma korkusu çok büyüktü çünkü.

Lena, Kristina'ya döndü. "Görürsün bak," dedi saç örgülerini arkaya atarken. "Bebeğim bana tekrar yazacak. Mutlaka yazacak."

Franz ile Dora dar kanepeye uzanmışlardı, Dora Franz'a sarılmış, sırtını okşuyordu, robdöşambrın kalın kumaşı üzerinden Franz'ın kürekkemikleri eline geliyordu.

Franz yanağını kadının göğsüne bastırdı. "Kız, doğru dürüst yüzüme bakmadı bile," dedi üzüntüyle. "Ben onunla konuşurken gözlerini sadece bir an için kaldırıp bana bakıyor."

"Ama yine de bebeğinden haber almak için parka gelmiş," dedi Dora. "Çok meraklandı, bence. Bütün çocuklar gerçeklerden kaçıp masallara sığınmaya bayılır."

"Sadece çocuklar değil, sevgilim, sadece onlar değil... Hem insan gerçeklere başka türlü nasıl katlanabilir ki? Ayrıca bu bir kaçış değil, kızcağız bugüne kadar kim bilir ne çok kez bebeğiyle konuşmuş, kaç kez onu gizlice canlandırmak istemiştir? Kim bilir kaç kez ona dertlerinden ve sıkıntılarından yakınmıştır ve bunu yaparken bebeğinin kendisini anladığından kim bilir nasıl da emin olmuştur?"

Dora elini Franz'ın saçlarında gezdirdi, o da kadının elini tuttu. Dora'nın yanında huzur ve mutluluğa benzer bir şeyler yakalamıştı. Felice ya da Milena ile birlikteyken sevgili ve eş olmayı her denediğinde hayatı nasıl da mutsuz bir yön almıştı. İyilik perisi Dora, şimdi bedensel güçsüzlüğünü ona hissettirmemeye çalışıyor, gençliğine rağmen ona yine de anne ve kız kardeş gibi yoldaşlık ediyordu.

Camın önü kararmıştı, çünkü Dora Wolke'nin kafesinin üzerine bir bez sermişti. Dora hayallerinden söz etmeye başladı,

bir an önce Filistin'e gidip orada bir restoran açmak istiyordu.

"Gerçekten olağanüstü bir girişim," dedi Dora, "yemek pişirmesini bilmeyen bir kadın için!"

"Ve de hayatı boyunca garsonluk yapmamış ve bunu asla öğrenemeyecek bir adam için!"

"Bütün Kudüs bunu konuşacak!"

"Bu mucizeyi gözleriyle görüp hayretler içinde kalmak için akın akın gelecekler!"

"Korkarım yolunu şaşırıp yanlışlıkla bu restorana giren kimse olmayacak!" dedi Dora, gülüyordu.

"Yine de göze alabiliriz," dedi Franz inançla, başını kaldırıp Dora'ya şefkatle baktı. "Seninle başaracağız, ben seninle her şeyi başaracağım, Prag'daki baba evinde yıllarca boğulduktan sonra Berlin'deki bu yeni başlangıcı başardığım gibi, her şeyin üstesinden seninle birlikte geleceğim. Bu cesareti senin sayende topladım!"

Dora öptü onu. Franz başını yeniden Dora'nın göğsüne yaslayıp, gözlerini kapattı, gülümsedi, neredeyse hiç zorlanmadan rahat rahat nefes alıp verdi. Bir süre sonra yattığı yerden doğruldu.

"Yatsana biraz daha," dedi Dora, yalvarıyordu.

"Mektup yazmam gerekiyor," dedi Franz. "Keşke küçük kızın evine kadar gitseydim onunla." Ama bugün öğlen saatlerinde bunu yapacak gücü kendinde bulamadığını Dora'dan gizledi. "Parkta kendisiyle buluştuğumu duyunca annesiyle babası ona kızacaktır."

"Ama sen onu teselli ettin sadece," dedi Dora. "Ayrıca ben ona yeni bir bebek dikeceğim. İyi aşçı değilim, ama iyi bir bebek doktoruyumdur. Göreceksin!"

"Bu gerçekten iyi bir fikir mi, bilemiyorum. Şimdilik şu yolculuğu sürdürelim diyorum."

Kendisi yazı yazarken Dora'nın camın önüne oturup el işleriyle uğraşması ya da bir kitap karıştırması Franz'ı rahatsız etmezdi. Başını kâğıtlarından her kaldırdığında şimdiki zamana geri dönmek için bir lahzaya ihtiyacı varmış gibi bakışlarında hafif bir şaşkınlık olurdu.

"Masa lambasının ışığında tenin olduğundan çok daha koyu duruyor, neredeyse zeytin rengi gibi," dedi Dora birden.

Evet, Müritz'deki tatil evinin mutfağında et doğradığı sırada Franz birden camın önünde belirince, Dora onun melez olduğunu düşünmüştü. Derken Franz o ezgili Prag Almancasıyla, "Böylesi narin eller, böylesi kanlı bir iş yapmak zorunda kalmış!" demişti. Daha sonra yemek salonunda küçük bir erkek çocuk yere düşmüş, çocuğun arkadaşları bunun üzerine kahkahalara boğulmuşken, oraya kız kardeşi ve onun çocuklarıyla tatile gelen Franz alçak ama kararlı bir sesle çocuğa, "Ne kadar da ustalıkla düşüp ve ne kadar da ustalıkla ayağa kalktın sen öyle!" deyince ortalık bir anda sus pus olmuştu.

Bu basit cümle Dora'da büyük etki yaratmıştı. Dora'nın bu batılı dünyada kendini çok yalnız hissettiğini Franz hemen sezmişti, Dora da ona hemen âşık olmuştu. Birkaç hafta sonraki ilk buluşmalarında Franz ona birlikte Berlin'de yaşamayı önerince de kabul etmişti. Onları saran tüm yoksulluğa ve zor şartlara rağmen Dora, her şeyin düzeleceğinden emindi.

Franz geniş adımlarla parkın içindeki yolda ilerlerken kızın kırmızı örgü beresini uzaklardan fark etti. Banka yaklaşınca zarfı çıkarıp bayrak gibi sallamaya başladı. Öbür eliyle rüzgârdan uçacakmış gibi duran şapkasını tutuyordu. Yazdan kalma havayla açık mavi gökyüzü, kısa bir süreliğine yerini sonbahar rüzgârına ve kara bulutlara bırakmıştı. Franz, evden çıkmaması için çok yalvaran Dora'ya rağmen parka gelmişti. Ateşi gece otuz sekize kadar yükselmiş, sabaha karşı öksürük nöbetiyle sarsılmıştı, ama kahvaltıda yine de kararlıydı: "Olmaz, kızı hayal kırıklığına uğratamam. Birisi sözünde durmayınca o kız ne yapar?"

"Bebek yazmış mı yine?"

"Evet, bak istersen!" Franz zarfı kıza uzattı.

Lena gözlerini pula dikti. "Ah güvercinler! Pul nereye ait?"

"Bilmiyorum." Franz kıza, Dora'nın, içi memleketi Doğu Polonya'ya ait pullarla dolu, üzeri altın rengi bir şeritle süslü bir karton kutusu olduğunu anlatmadı. Pulların arasında çeşitli kuş motifleriyle bezeli bir seri vardı.

"Peki, bebeğim neden sana yazıyor?" Kız hâlâ Franz'ın yüzüne bakmıyordu, gözlerini zarfa dikmişti.

"Buluşacağımızı biliyordur belki de."

"Öyle midir sence?"

Franz, kızın yüzündeki kuşkuyu gördü. "Bir süredir her gün burada yürüyüşe çıkıyorum. Hatta bazen günde iki kez. Beni

daha önce de görmüştü. Mektupları için iyi bir postacı olabileceğimi bence çok iyi biliyor."

Lena yabancı adama dik dik baktı. Kendisiyle mücadele ettiği her halinden belliydi. Neye inanmalıydı? Neye inanmak istiyordu? Hatırlamaya başladığı günden beri yanından ayırmadığı bebeğinin çalınmış, hırpalanmış, atılmış ya da şu an bir başka kıza mutluluk veriyor olabileceği düşüncesini kabul etmiyordu, hayır, böyle bir şey mümkün değildi!

"Neden bana yazmıyor peki? Bana ait o!"

"Bunu ben bilemem."

Bana yazamıyor, çünkü Krall Anne bana mektup gelmesine izin vermezdi, diye aklından geçirdi Lena, ama ne düşünmesi gerektiğini bilemediği için başı döndü.

"Hadi, oku!"

"Kendin okumak istemez misin?"

"Hayır, sen!"

Franz'la Lena banka oturdular.

"Kaçışına tanık olmuştuk, hatırlıyor musun? Sonunda bebek yolunu kaybetmişti."

"Başına bir şey geldi mi?"

"Korkma, Lena," dedi Franz.

Franz, çıkmakta biraz zorlanan, alçak bir sesle okuyordu: *Burada mısın Lena? Beni duyuyor musun?*

Sonra bebeğin yolunu bulmak için çabaladığı sahneyi Lena'ya hatırlattı.

Yoluma, usulca sokularak gelen bir kedi çıktı. Bana kuşkuyla bakıyordu. "Burası neresi, bana söyleyebilir misin?" diye sordum ona.

"Arkada yamaç var, sağ tarafta da büyük hendek."– "Ha," dedim, "peki, Su Kulesi nerede?" –"Bilmem, hiç duymadım." – "O zaman

çek git!" diye bağırdım arkasından. Bana çok sokulmuştu, bıyıkları titriyordu. Doğrulup, kediye yeşil gözümle kızgın kızgın baktım. Ondan daha büyük ve daha güçlü olduğumu anlamalıydı.

Kedi tedirgin oldu, ne yapacağını bilemedi. Ben şöyle bir kabardım.

"Tamam canım," dedi kedi, "sinirlenecek bir şey yok, ufaklık! Adın ne bakalım senin?"

"Seni ilgilendirmez..."

"Onun adı yok!" diye araya girdi Lena. "Adı sadece Bebek!"

"Kabalık etme ama," diye tısladı kedi, ona güvenmiyordum. Samimiyeti gerçek değildi. Sanıyorum, kafasında benim hoşuma gitmeyecek bir şey vardı. Beni oturduğum banktan kaçıran köpekle yaşadığım o olay, her bir yerime işlemişti. Aslında köpeğe teşekkür etmem gerekirdi. O olmasaydı, yürüyebildiğimi, koşabildiğimi, konuşup yazı yazabildiğimi nasıl fark edecektim? Böyle bir mucizenin mümkün olabileceğini nereden bilecektim?

Sesler gelince kedi çalılıkların arasına girdi. Bu ne terbiyesizlik, diye düşündüm arkasından, ufaklıkmış! Gösteririm sana ufaklığı!

İki kadın yaklaşıyordu, ortalarına bir çocuk almışlardı. Oturduğum taştan kalktım, evin yolunu nasıl bulacağımı soracaktım onlara. Artık sana ve diğer çocuklara bir an önce dönmek istiyordum, Lena. Gelenlere doğru yürüdüm. Beni önce çocuk fark etti. Gülüyor, ellerini bana doğru uzatıyordu. Sonra paytak paytak yürüyerek yanıma geldi.

"Oyun!" dedi. "Oyun!"

Peki, oynayalım, diyecektim. Sonuçta yürüyor ve konuşuyor da olsam, hâlâ bir bebektim. "Ama bana önce Su Kulesi'nin olduğu parka nasıl gideceğimi söyle ki, Lena'ma dönebileyim," dedim. Çocuk güldü. "Su!" dedi. "Oyun, su!"

Eh, hiç olmazsa beni anladı, diye düşündüm. O sırada iki kadın olup biteni fark etti. Biri, sanırım çocuğun annesiydi, çocuğun üstüne kapaklanıp onu benden uzaklaştırdı, sanki tehlikeli bir canavar ya da

ona benzer bir şeydim. Kadın önce benden korkmuş, sonra da yüzüme sert sert bakmıştı.

"Kayboldum," dedim, ama kadın beni anlamamıştı.

Franz sırtını banka yasladı.

"Nerede o?" Lena'nın gözlerinde korku vardı.

"Bunu sana söyleyemem. Bu mektup da sona erdi."

"Ama neden? Ben onun nerede olduğunu bilmek istiyorum. Gider getiririm belki?" Lena gülümsüyordu. Sanki seni de şu hikâyelerini de alt edeceğim, der gibiydi. Franz da ona gülümsedi. "Bebeğinin başına gelenler mucize gibi!"

Lena, ikiyi birkaç dakika geçe öğle yemeği için yemek salonuna daldığında Kristina ona kaşını gözünü oynattı: Yeni bir mektup geldi mi demek istiyordu.

Lena hemen yerine geçti, çorbasını kaşıklamaya koyuldu. Acıkmıştı, sepetten bir ekmek kenarı aldı. Bayan Krall ona ters ters bakmış, ama sesini çıkarmamıştı. Dakikliğe çok önem verirdi. On dakikadan fazla geciken, öğle yemeği yiyemezdi. Bugün yurtta havuç çorbası, elma püresi, yemeğin üstüne de herkese birer armut vardı. Belki yine o müfettiş gelir, diye düşündü Lena. Öyle zamanlarda Krall Anne, çocukların açlık çekiyormuş gibi görünmelerini hiç istemezdi. Havuç çorbasının yerine dönüşümlü olarak un çorbası yapılır, çok özel günlerde de Bayan Krall belirli saatlerde yardımcı eleman olarak çalıştığı Fiebigs Lokantası'ndan artan yiyecekleri getirirdi; bunlar birkaç köfte, haşlanmış yumurta ya da pazar günleri bir parça kızarmış et ve soslu patates köftesi olurdu. Hayır, burada, annelerinin yanında aç kalmazlardı; Bayan Krall baktığı çocuklarının kendisine 'anne' demelerini isterdi.

Haberleri öğrenmek için kıvranıp duruyordu Kristina, yine işaretler yaptı.

Lena 'anne'ye baktı, ihtiyatlı davranıp.

Hadi söyle ne oldu, diye işaret dilinde sordu Kristina, sonra Lena'yı yan tarafa çekiştirdi. "Yeter ama ikinizin yaptıkları!" Bayan Krall kızmıştı. "Temizliği yarın siz yapacaksınız!"

Lena'yla Kristina başlarını önlerine eğdiler, canları çok sıkılmıştı.

Franz dimdik yürüyor, ağzı açık derin derin nefes alıp veriyordu. Alnında boncuk boncuk ter vardı. Durdu, terini mendiliyle iyice sildi. Kulağına çok uzaklardan, başka bir dünyadan gelir gibi, boğuk bir tramvay düdüğüyle şehrin uğultusu çalındı. Parkın diplerinden sesler yükseliyor, her zamanki gibi öğlen saatlerinde dışarı çıkarılan köpekler havlıyordu.

Küçük kızın bebeğini yolculuğa çıkardık, diye düşündü Franz. Bebeğinin yolculuğu, ufaklık için bir süre sonra normal bir duruma dönüşecekti. Yolculuklarının bebeği nerelere götüreceğini ve nasıl sonlanacağını oluruna bırakmıştı Franz...

"Şükür ki hava yeniden açtı, Sayın Dr. Kafka." Franz'ın düşünceleri park çıkışında albayın gürleyen sesiyle bölündü. Franz durdu, Behrens'in, altın sarısı düğmelerle süslü üniforma tarzı ceketiyle baston yutmuş gibi yürüyerek yan yoldan gelişini izledi. Albay hem yürüyor hem de şapkasını selam için havada sallıyor, bastonuyla da gökyüzünü işaret ediyordu. Köpek coşkuyla Franz'ın üzerine atladı.

"Evet, yine güzel bir gün olacak. Tam tadı çıkarılacak bir hava," dedi Franz kibarca.

"İzin verirseniz, planlarınız nasıl gidiyor diye sorabilir miyim?" diye sordu yaşlı adam, elini düzgün favorileri üzerinde gezdirirken.

Franz elinde olmadan biraz irkildi. "Planlarım mı?" Sanki planlarının olması çok tuhaf bir durumdu!

"Evet, seyahatinizin devamıyla ilgili planlarınız," diye atıldı

yaşlı adam, açıklama gereği duyarak. "Çünkü burada, Berlin'de bir ara istasyon olarak bulunduğunuzu ima etmiştiniz."

"Doğru."

"Ee?"

"Planlarım yolunda gidiyor."

"Bunu duyduğuma sevindim." Yaşlı adam Franz'a baktı, bir açıklama bekler gibiydi. Ancak bu planlarla ilgili ayrıntıları öğrenemedi. Sonra iç çekip, düştüğü kötü durumu geçiştirmeye çalıştı: "Keşke bu kadar zor bir süreçten geçiyor olmasaydık. Her an bir içsavaşa hazırlıklı olmamız gerekiyor. Sanki son yıllarda bütün bu sıkıntıları biz çekmedik! – Peki, siz içinde bulunduğumuz bu siyasi durumu nasıl değerlendiriyorsunuz, Bay Kafka?"

"Üzülmeyin, mutlaka bir toparlanma sürecine girilecektir," dedi Franz isteksizce. "Devletin içine düştüğü krizin de bir gün sonu gelecek. Siz, şu sonbaharın güzelliğine bakın. Ne yağmur ne de fırtına bozabildi onu."

"Bu değişecektir," dedi albay, sesinde felaket haberciliğini severmiş gibi bir vurgu vardı. "Berlin'in kışını bilir misiniz?"

"Beni ürkütemez."

"Şiddetli buzlanma ve eksi yirmi derece burada olağandır. Ümit ederim ki, yakında buradan ayrılırsınız. O zaman birçok sıkıntıdan kurtulmuş olursunuz."

"Şimdilik hoşuma gidiyor burası."

"Milyarlar karşılığında kömür temin etmek zorunda kalacağız," diye yakınmasını sürdürdü Behrens. "Sonra yeni kısıtlamalar gelecek. Gerçekten, buradan bir an önce ayrılmanızı diliyorum. Gel Karo, beyefendiyi daha fazla rahatsız etme, gitmemiz gerekiyor, annemiz bekliyor, yoksa merak eder. Görüşmek üzere efendim!" Behrens dikleşti, sanki hazırola geçecekti.

"Görüşmek üzere! Bütün olumsuzluklara rağmen size güzel bir gün diliyorum efendim..."

"Ben de size!"

Franz, Miquel Caddesi'ndeki eve doğru ilerlerken düşünceler içindeydi. Demir kapının önüne geldiğinde durmak zorunda kaldı, direklerden birine dayandı. Güçlükle nefes alıyordu.

"Bir uyarıda bulunmak isterim beyefendi," diye kaba bir ses duydu aniden, giriş katındaki camlardan birinden geliyordu, "bu kadar çok elektrik harcamayın! Dün gece odanızda neredeyse sabaha kadar ışık yandı. Bu böyle devam edemez. Söyler misiniz, ne yapıyorsunuz gece boyunca?"

Franz başını kaldırdı. "Yazı yazmam gerekiyor," diye cevap verdi, giriş kapısının önündeki beş basamağı çıkarken. Ev sahibi kadın hâlâ camdaydı. Ufak tefek kadının yüzünde güvensizlik vardı. Gözlerini kısmış, Franz'a dik dik bakıyordu. Kadının Dora ile kendisini pek tekin bulmadığını biliyordu Franz. Evlilik dışı beraberlik! Çalışmayan, geceleri yazı yazan Praglı esrarengiz yabancı! Ve siyah saçları, tahrik edici bakışlı kapkara gözleriyle Dora! Kadının elinde olsa onlara kiraladığı bu odadan ikisini de atardı mutlaka. Ama öyle bir süreçten geçiliyordu ki, eve para girmesini sağlayan herkes kabulüydü.

"Bu işinizi gündüz vakti yapamaz mısınız? Her şeyin sürekli pahalandığını biliyorsunuz! Bu kadar savurgan davranmaya devam ederseniz, kirayı artırmak zorunda kalacağım!"

"İzin verin de içeri gireyim." Franz'ın sesi yumuşacıktı. Gücünün tükendiğini hissediyordu, hızla apartman kapısını açtı.

"Parkta bu kadar uzun süre kalmanı istemiyorum!" Dora'nın sesi sevgi doluydu. Ön bahçeden topladığı, renkleri kızıla dönmüş asma yapraklarını masanın üzerindeki vazoya yerleştirmeye çalışıyordu.

"Şu barınağımızı güzelleştirmeyi nasıl da beceriyorsun," dedi Franz hayranlıkla.

"Konuyu dağıtma bakalım. Aslında sana kızmak istiyordum."

"Ben de yürüyüşlerimden vazgeçmek istemiyorum." Frank kendini kanepeye attı.

"Ama senin için çok hırpalayıcı oluyor."

"Hayır, aksine, dinlendirici oluyor. Ayrıca tekrar geri dönmek üzere evden ayrılmanın da artı bir yararı var."

"Küçük kızı avutabildin mi?"

"Henüz bilmiyorum. Bebeğinin yolculuğu yeni başladı çünkü."

Dora soyduğu elmayı dilimliyordu şimdi.

"Dora, kim bilir kaça bu! Son paramızı da harcamışsın!" Franz şakadan sızlanıyordu. Sevgilisinin ne kadar idareli olduğunu bilirdi.

"Sana bir sürprizim var!" Dora, kanepenin yanında duran paketi çekip çıkardı, Franz'a uzattı.

"Kız kardeşinden geldi!"

"Ottla'dan! Umarım Böhmen'deki çiftliği bize de bakabilecek kadar gelir sağlıyordur." Kız kardeşine, kendisini ve Dora'yı Berlin'de ziyaret etmesi için birkaç gün önce gönderdiği davet mektubuna şunları yazmıştı: "Bizi rahatsız etmeyeceğinden emin olabilirsin! Dünyada her şey beni rahatsız etse bile –ki artık genelde hep böyle oluyor– sen edemezsin! Berlin'deki evde çok eksiklerimiz olsa da, sen yeter ki gel!"

Kardeşi kendi yerine belki de öncü olarak bu paketi göndermişti şimdi.

"Hadi açsana, sevgilim!" Dora gelip Franz'ın yanına oturdu, Noel akşamındaki çocuklar gibi sabırsızdı.

"Hayır, sen aç!"

"Sen!"

"Hayır, sen!"

İkisi paketin ipini birlikte çözdüler.

"Nasıl muhteşem bir koku bu!" Dora açılan kartonun içini heyecanla kokluyordu.

"Ekmek!"

"Tereyağı! Bir de buna bak!"

Dora kutudan Franz için kalın bir palto çekip çıkardı. Franz paltoyu alıp üzerine tuttu.

"Çok rahat edeceğiz, bir tanem! Yeni yolumuzda üşümek zorunda kalmayacağız! Önümüzdeki soğuk günlere karşı donanmış durumdayız! Berlin'in sert kışına hazırlıklıyız artık!"

Dora kâğıtların arasından bir ayak kılıfı, kalın çoraplar ve Franz için iç çamaşırları çıkardı.

"İçeriye hâlâ hafif bir meltem esiyor." Yazar camın önünde durmuş, derin derin nefes alıp veriyordu. Şehrin ışıkları karanlık ufkun üzerindeydi. Bir patırtı duyuldu, uzaklardan bir gümbürtü, arkasından da arka arkaya kırbaç şaklamasını andıran kısa ama keskin sesler geldi. "Silah mı atılıyor?" Dora huzursuz olmuştu.

Franz alelacele pencereyi kapattı. "Bu dünyayı evimizin içine almayacağız."

Sonra yazı malzemesini hazırladı.

"Yolculuğun devam etmesi lazım. Bebeğin hâlâ bir adı yok, hayatına bir akış bulmamız gerekiyor, çünkü onun hayatı insanlarınkinden daha farklı ve daha hızlı gelişecek."

"Ev sahibinin söylediklerini unutma," diye hatırlattı Dora.

"Bir gaz lambası alırız. O zaman elektrik harcamaları konusunda yakınması için o kadına sebep yaratmamış oluruz."

"Bu sefer de başka bir neden bulur. Bu kadın bizden tüm kalbiyle nefret ediyor, bizi pek çözemiyor çünkü."

"Doğru, kalacak başka bir yer baksak iyi olacak."

Dora Franz'ın başını ellerinin arasına aldı, öptü: "Sağlığına kavuşacaksın, sevgilim," dedi, "biliyorum. Ama bugün artık çalışmanı istemiyorum. Gel, dinlen şimdi."

"Henüz olmaz. Bebeğin başına gelenlerin gerçek olduğunu Lena'nın bilmesi lazım. Burada bir şeye hayat verildiğini, oyuncağının başka bir şeye dönüştüğünü bilmeli. İnsanın hayal ettiği her şey canlanır. Bebek bize dünyasını anlatacak, beni, bir zamanlar büyülendiğim sirkte ata binen kız tablosu gibi, başka dünyalara götürecek."

Franz, birkaç yıl önce arkadaşı Max Brod ile Paris Louvre Müzesi'nde gördüğü o tabloyu hatırlamıştı yine. Bir dansçı kız, atın sırtında adeta uçuyordu.

Lena, azıcık araladığı kapıda durmuş, sesleri dinliyordu. Dışarı çıkmak, parka gitmek istiyordu. Ama olmuyordu. Koridordan ayak sesleri, binanın alt katından da konuşmalar duyuluyordu. Kapıyı hızla kapattı, öğle uykusuna yatılması söylenmişti, Krall Anne uyumadığını fark etmemeliydi. Aksi halde bu kaçışların sonu geldi demekti. Çünkü Krall Anne odanın kapısını dıştan kilitlerdi o zaman. Kuralları çiğnemek yasaktı. Krall Anne bölge müfettişinden çok korkardı. Yoksa iyi bir kadındı, hatta görenler bazen Hermine Krall'ın bakımını üstlendiği bu çocukları sevdiği hissine bile kapılırdı.

Lütfen, çekil buradan! Lena durmadan ayak değiştiriyor, elini de kapının tokmağından çekmiyordu. Anne'nin bugün öğle vakti orada ne aradığını kestirememişti. Normalde bu saatlerde Fiebigs'e mutfakta yardımcı olurdu. Bu süre içinde çocuklarla Bay Krall ilgilenirdi. Daha doğrusu genellikle birasını alıp mutfakta oturur, *Anzeiger* gazetesini okurdu. Lena'nın usulca dışarı kaçtığını fark etmezdi.

Sesler giderek yükseldi. Lena dikkat kesilmişti. Sonra sesler uzaklaşmaya başladı.

Lena gelenlerin kim olduğunu birden anladı.

Çocuk almaya gelen kişilerdi bunlar.

Lena, bir karı kocayla tanışmasını korkuyla hatırladı. Olay, iki ay önce mutfakta geçmişti. Burada kalan kızlar ve erkekler, sayıları o tarihte ondu, sanki podyuma çıkmış gibi sunulup, gelenlerce incelenmişlerdi. Hatta Lena gelenlerin önüne ikinci

bir kez çıkarılmıştı. Görünüşe göre kadın kendisini almak istiyordu. Ama önce geniş önlük cebindeki kirli bebeği oradan çıkarmasını istedi, Bayan Krall da Lena'yı uyardı. Ama Lena bu isteğe karşı koydu. Gelenleri sevmemişti. Mutfakta başını yere eğmiş, baston yutmuş gibi öylece durmuştu. Bebeğini iki eliyle sıkı sıkı kavramıştı.

Lena cesaretini toplayamamıştı. Krall Anne'nin kulakları iyi duyardı. Bir çocuk arka merdivenden hayalet gibi süzülüp bahçeye kaçacak olsa hemen kuşkulanırdı. Kulakları öyle keskindi ki, bazı basamakların kendine özgü gıcırtısını bile hemen fark ederdi.

"Ah Anne!" Lena, çaresizlik içinde inledi. Saat biri vurmuştu bile. Franz adındaki adamın bebeğinden getirdiği iki mektubu yatağının altından çıkardı. Mektupları burnunun ucuna tuttu, harflerin içine adeta gömüldü, böylelikle sanki bebeğiyle birlikte yolculuk edebilecek, siyah harflerin arasından öteki dünyayı görebilecekti. Bebeğinin banktan kalkıp, ayağındaki çizmelerle sert ve küçük adımlarla kaçışını görür gibi oldu; köpeğin solumasını, kedinin mırıltısını, bebeğine yaklaşan iki kadını hayal etti. Koridora açılan kapıyı dikkatle, çok büyük bir dikkatle tekrar araladı.

Uzaktaki saat bir kez vurmuştu. Kafka ormangüllerinin önündeki bankta durmuş, çimenlerin ötesinden kızın dün geldiği yöne doğru bakıyordu. Hava bugün biraz puslu ve boğucuydu, gelen giden yoktu. Bütün gürültüler kesilmişti, tam hayallere dalınacak huzurlu bir gündü. Kâğıdın üzerindeki hafif titrek, ama akıcı elyazısına baktı. Dün akşam Lena'ya yeni haberler yazmıştı. Ev sahibinin Kafka'ya kuşkuyla bakması gibi, bebeğin karşısına çıkan iki kadın da ona kuşkuyla bakmıştı.

Franz yazdıklarına göz gezdirdi.

Yol sormak niyetiyle kadınlara doğru bir adım attığımda kadınlar bağırmaya başladılar. Defol! Bize yaklaşma!

Hem bağırıyor, hem de –sanki böcek ya da başka bir haşaratmışım gibi– kollarını bana doğru sallayıp duruyorlardı. Çocuğu tutup çektiler. Çocuk şiddetle direndi, çırpındı, yabancı karaltıya bir şeyler söyleyip, kollarını bana doğru uzattı. Ama hiç yararı olmadı, onlarla gitmek zorundaydı, iki kadın çocuğu bütün güçleriyle çekiştiriyor ve koşarak kaçıyorlardı.

Onları korkutmuş olamam diye düşündüm, kırmızı elbisem ve ceketimle tatlı, küçük bir kız gibi görünüyordum. Ne olur ne olmaz diye kapüşonu başıma çektim.

Sonra adamı gördüm. Bir yük arabasının okunun üzerinde oturuyordu. Yolu ona sormak istedim. Usulca yaklaştım. Başı, göğsüne düşmüştü, herhalde uyuyordu.

"Merhaba..."

Adam kımıldamadı. Araba rengârenkti, ama boyaları epeyce dökülmüştü. İyi, ne yapalım, diye düşündüm, ben de yoluma çıkacak bir başkasına soracaktım. Tek isteğim artık eve, Lena'ma dönmekti.

"Dur!" Adam arkamdan bağırıyordu.

Arkama döndüm. Adam oturduğu yerden fırladı.

"Nereye böyle, ufaklık?"

Adam bana gülümsüyordu. Yanıma yaklaştı.

"Su Kulesi'ne," dedim. Bana, anlamayan gözlerle baktı. "Yorulmuşsundur sen," dedi ve kolumdan tutarak beni yumuşak bir hareketle yük arabasına kaldırdı. Beni anlayan birine rastladığım için sevinmiştim.

"Bana yolu gösterebilir misin?" diye sordum. Ama birden etrafım kapkaranlık oldu.

Hayır, diye geçirdi Kafka içinden, böyle olmaz. Böyle zalimce olmamalı, devamı daha farklı gelmeli. Kafka, arabacının bebeği yakaladığını hayal etmişti. Adam kuklacıydı ve bebeğe tiyatrosunda prenses rolü vermek istiyordu.

Kafka'nın ilk düşüncesine göre adam bebeği diğer cansız bebeklerle birlikte tahtadan bir sandığa kapatacaktı, sandıkta, tahta ağzı açılıp kapanan bir ejderha, palyaço, şeytan, cadı, eşkıya, kral ve prenses olacak, ejderha onların hepsini yiyecekti.

Lena'nın canlanmış bebeği buradaydı...

Öbürleri, kimi ölü, kimi hâlâ uykuda olanlar da şurada...

Bebekler uyur mu? Onlar ömür boyu uyumaz mı aslında? Yaşamları tamamen bir düş müdür? Bir hayal midir?

Alnındaki terleri sildi, olabildiğince derinden nefes alıp verdi. Beş dakika daha beklerim, diye karar verdi. Sürenin sonunda, küçük kız artık gelmeyecek, diye geçirdi içinden; kısa oyun bitmişti demek. Ya annesi ve babası yabancı bir adamla konuştuğunu görmüş ve parka gelmesini yasaklamıştı ya da kız her şeyi unutmuştu. Başka şeyler yaşamış, kız arkadaşlarından birine gitmiş, tatile çıkmıştı, belki de kendisine yeni bir bebek alınmıştı. Çocuklar çabuk unuturdu; bu da hayatlarının şansıydı.

Kafka on beş dakika bekledi, sonra ağır adımlarla oradan uzaklaştı.

"Olmaz, sevgilim, ben de seninle geliyorum."

Dora Franz'ı kendisiyle bakkala gelmemeye ikna etmeye çalışıyordu.

"Bugün dışarıda çok fazla kaldın! Üstelik hava puslu ve nemli."

"Ben de geliyorum! Bu evin geçimi için benim de katkım olsun istiyorum. Ayrıca seninle dışarı çıkmak hoşuma gidiyor."

Kafka kaldırımda yürürken süt kabını yaramaz oğlan çocukları gibi öne arkaya sallıyordu.

"Yavaş, canım," dedi Dora, "acelemiz yok." Dora Franz'ın koluna girmiş, bu sisli sonbahar ikindisinde Grunewald Caddesi'nde yürüyorlardı. İnce, uzun boylu Kafka, sanki görünmeyen bir güç tarafından bir o yana bir bu yana itiliyordu. Fıçı yüklü büyük bir araba, parke taşlı yolda tangır tungur onlara doğru geliyordu. Upuzun yeleli kocaman kahverengi atların nalları, taşların üzerinde kıvılcımlar çaktırıyordu. Arabacı elindeki kırbacı ustalıkla atların sırtında gezdirdi. Dora kendisine el sallayınca adam da kırbacın sapını kaldırarak ona karşılık verdi, araba ilerleyince de kırbacı büyük bir gürültüyle şaklattı.

"Bir deneme daha yapacağım," dedi Franz, Dora ile birlikte bira arabasının arkasından bakarken.

"Neyi kastediyorsun?"

"Son bir kez daha gidip kıza bakacağım; yine gelmezse, oyun bitti demektir."

"Bugün gelmemiş olmasını o kadar ciddiye alma."

Franz durdu, Dora'ya sitemli sitemli baktı: "Ne kadar ciddiye alsam azdır! Yazdıklarımın bir işe yaraması lazım." Franz günlüğüne şunları not etmişti: Masallar yazmak isterdim, insanların yemek yerken bile okumak için masanın altında tutacağı, teneffüslerde bile elinden düşüremeyeceği, diğer çocukların, 'Ne okuyorsun sen öyle?' diye soracağı masallar...

Krudewigs'e varmışlardı. Dükkânın önünde uzun bir kuyruk oluşmuştu. Sıranın en sonuna geçtiler. Dora bekleyenlere samimi bir şekilde gülümsedi. Yüzlerin çoğunda gerginlik ve tedirginlik okunuyordu, insanlar günbegün hayatta kalma mücadelesi vermekten yıpranmışlardı.

Siyah paltolu, siyah şapkalı, düzgün giyimli bu adam bakışları üzerine çekiyordu. Dükkândakilerin birkaçı onu ve yanındaki kadını artık tanıyordu. Bu yabancı çift kendilerine doğru yaklaşırken başlarıyla kısa bir selam veriyor ya da bakışlarını kaçırıyorlardı.

"İyi günler, herkese!" Bayan Krudewig işine sarıldığını gösteren bir ses tonuyla herkesi selamladı. Bekleyenlerin asık suratlarında hiçbir hareket olmadı. İnsanlar, yuvarlak şapkalı, uzun boylu adamla aralarına mesafe koymaya gayret ediyorlardı, Franz onlara pek tekin gelmiyordu. Dükkân sahibi kadının selamına karşılık verince, Çek şivesi açıkça duyuldu. "Doğu'dan ne tür insanların gelip buralarda kol gezdiğini artık kestiremiyoruz!" dedi kuyruğun arkalarından bir ses, Franz süt kabını dükkâncı kadına uzatırken.

"Bu mevsimde böylesine sıcak bir hava," dedi kadın, Dora milyonluk banknotları kendisine uzatırken, "hiç normal değil!"

"Az kaldı, bitiyor!" dedi hasır şapkası yamulmuş bir adam, bir taraftan da arkalardan öne geçmeye çalışıyordu. "Ekim

ayında havaların bu kadar sıcak olması, hiç de iyiye işaret değil. Kış sert geçecek. Hem de çok sert." Yaşlı Behrens de buna benzer şeyler söylememiş miydi?

"Bakalım o zaman yeterince kömür olacak mı?" Dükkânın içine tahta bir sandık itmeye uğraşan bir çırak konuşmalara katılmıştı. "Neler duymuyoruz ki!"

Kırmızı çiçekli önlük elbise giymiş şişman bir kadın, "Hepsinin canı cehenneme!" diye bağırdı. "Evet, " dedi yanındaki ufak tefek adam; başına kirli bir silindir şapka takmıştı, dik yakalı ceketinin üzerinde kalın gümüşten bir saat zinciri sallanıyordu. "Bu hükümet çetesinin tümünü Moabit'e kodese yollamak lazım ki başımıza daha fazla felaket açmasınlar!"

"Aynen öyle!" diye onayladı bir başkası. "Ülkede artık güçlü bir ele ihtiyacımız var!"

"Hadi, gidelim, Franz." Dora, ne yapacağına karar vermeye çalışırmış gibi duran sevgilisine ısrar etti, çünkü Franz durmuş, dükkândaki insanları büyük bir dikkatle izliyordu, onların söylediği her şeyi içine çekmek ister gibiydi.

"Gel," dedi Dora ve Franz'ı hafifçe kapıya doğru itti, Franz da selam vermek için kibarca şapkasını kaldırdı.

"Bütün kömürler kullanılmış, kovalar boş, küreklere ne gerek!" Tekrar caddeye çıktıklarında Franz gülümsüyordu.

"Ne diyorsun?"

"Biz donarak ölmeyeceğiz!"

"Seni birden bu kadar kesin konuşturan ne, canım? İnsanların kıştan nasıl korktuğunu kulaklarınla duydun."

"Sobamız soğursa, kovayı alır üzerine binip kömürcüye gideriz!"

"Bu ne tuhaf bir bulmaca böyle?" Dora gülüyordu.

"Kovaya biner, elimizle sapını tutarız, en iyi dizgindir o, ağzı hayretle ardına kadar açılmış ev sahibemizin önünden geçerek merdivenlerden aşağıya kayarız. Aşağıya ulaşınca gümüşi gökyüzüne yükseliriz, karanlık şehrin üzerinden muhteşem bir uçuşla kömürcüye ulaşırız."

"Kovanın üzerinde kömürcüye mi gideriz? Uçan halının üzerindeymiş gibi mi?"

"Adam bodrumundan fırlayıp, oo, en iyi müşterimiz geldi, der. Parasını zamanında ödeyen müşteri! Buyurun, ne istemiştiniz? Hemen kovalarımızı doldurmaya koyulur, hem de ağzına kadar, en üstüne birer kürek daha atar. Hayır, biz üşümeyeceğiz, kesinlikle! İhtiyacımız olduğunda kovamıza binip gideceğiz, ne istiyorsak alacağız. Hayır, uçan halıyla değil, bizim olağanüstü kömür kovamıza binerek gideceğiz, sevgili Dora!"

"Böyle fikirler nereden de aklına gelir! Hadi gel, eve, şu olağanüstü kovamıza gidip sobamızı yakalım!"

"Evet, " dedi Franz. Ancak, önceki yıl, daha Dora'yla tanışmadan yazdığı Boş Kova öyküsünün (*Der Kübelreiter)* iyi bir sonla bitmediğini Dora'ya söylemedi: Kahramanı, kömürcü ve karısı tarafından geri çevriliyordu o öyküde, kadın onu önlüğünü sallaya sallaya avludan kovalıyordu; kömür tozu denebilecek en kötü kömürden bile tek kürek vermiyorlardı, hemen parasını ödeyemeyecek biri buna bile sahip olamıyordu. Kadının önlüğü, yoksul biniciyle kovasını anında kovalıyordu, adamcağız Eisgebirge Dağları bölgesine gidiyor ve bir daha da onu gören olmuyordu.

"Bu güzelim sonbahar geçip de soğuklar bastırınca," dedi Franz, "kova gerçekten boş olsa bile sobayı tutuşturacak bir sürü kâğıdımız var."

"Kâğıt mı?"

"Bir bavul dolusu öyküler, notlar, mektuplar... O binlerce sayfanın bir işe yaraması gerek!"

"Müsveddelerini mi yakmak istiyorsun?"

"Onlar bizi ısıtacak Dora, önümüzdeki soğuk gecelerde bizi donmaktan koruyacak."

"Fakat..."

"Fakati yok, sevgilim. Yıllarca yazdıklarımla ısınmayı denedim boş yere. Ne var ki ancak kâğıtlar sobayı boyladıktan sonra ısınabileceğim."

"Ben hiçbirini yakmam!" dedi Dora, sonra Franz'ın koluna daha sıkı sarılıp, adımlarını hızlandırdı. Ama Franz'ı bir geceliğine bile olsa kurtarabilmek için kesinlikle yakardı o kâğıtları.

Dün niye gelmediğini anlatır mıydı acaba? Kafka adımlarını hızlandırdı. Kızın mavi önlüğünü ağaçların arasından görür gibi olmuştu. Ormangüllerinin arasındaki bankın yakınında bir hareket vardı. Dün boşu boşuna beklediğine dair tek kelime bile etmeyecekti. Hatta bebeğin mektubunu kendi kendine okuduğunu bile söylemeyecekti. Rüzgâr parktaki dalları hareketlendirmişti. Karo'yla birlikte yoluna çıkan albayla kısaca selamlaştı. Bugün gevezelik edecek zamanı yoktu. Durmaya hazırlanan Behrens Franz'a hayretle baktı.

"Sana mektup var, Lena!"

"Neler yazmış?"

"Aç zarfı."

Kız, kâğıdı aceleyle çekip çıkardı. Her şey olağanmış gibi, sanki buluşmalarına bir günlük ara girmemiş gibi davranıyordu. Oturduğu banka Franz'ın yaklaştığını görünce başını kaldırıp ona beklentiyle bakmıştı. Kafka ağzını yamultup gülümsedi. Uzun yıllar önce babasının karşısında da böyle gülümserdi. Babasının gözünde aile şirketini ve onun bitmeyen sorunlarını üstlenemeyecek kadar zayıf, iradesiz biriydi.

O güçlü kuvvetli adam oğluna ne çok sinirlenir, ne çok kızardı! Evin içinde gümbürdeyen sesiyle durmadan, "Sen hiçbir işe yaramazsın!" diye kükrerdi.

"Tansiyonunu düşün, Hermann!" Kafka'nın annesi bunu söylerken bağırıp çağıran kocasına değil, oğluna kızgın kız-

gın bakardı. Franz da ürkekçe gülümser ve odasına çekilirdi. Babasını tahrik etmemeli, annesini kızdırmamalı, onları üzecek bir şey yapmamalıydı. En iyisi görünmez olmaktı. Daha da iyisi, ayaklarının altındaki oynak zemini fark etmemek için kendini havaya yükseltmekti...

Kulağına sesler çalındı, ama onlara kulak vermedi.

"Ne dedin Lena?"

"Bugün çok üzgünüm!" Kız, yere bakıyordu.

"Üzülmen gerekmez, bebeğin gayet iyi."

"Onun yanında olmak istiyorum. Sen bunu sağlayamaz mısın, Bay Franz?"

"Nerede olduğunu bilmiyorum ki!"

"Postacına sor! Mektupların nereden geldiğini o mutlaka biliyordur."

Olayların böyle bir yön almış olması Franz'ı üzmüştü.

"O, akıllı bir postacı. Sana her şeyi ulaştırdığımı ve okuduğumu biliyor. Bu yüzden zarfları posta kutuma bırakıyor. Bugünkü zarfın üzerinde de LENA'YA yazıyor. Her seferinde üzerinde bu var. Hepsi bu kadar. Benim bu konuda yapabileceğim bir şey yok."

"Her iş bana kalıyor!" Lena kızmıştı. Elindeki, fazlasıyla ağır kovayı merdivenin en alt basamağına öyle sertçe bıraktı ki, kovadaki su çalkalanıp taştı. On iki yaşında olduğu için aslında merdiven silme görevi Kristina'nındı. Oda arkadaşı olarak Lena ona yardım ediyordu; bu paylaşım, son birkaç haftadır aralarında kendiliğinden gelişmişti. Bir keresinde de, Kristina evin kim bilir neresinde dolanıp dururken Lena mutfaktaki musluktan su taşımıştı.

"Ben hâlâ buradayım diye sevinmen lazım," dedi Kristina, bezi kovaya daldırırken. "Dün birileri geldi yine! Anne'yle konuştuklarını duydum. Galiba beni evlat edinecekler. Beni beğenmişler, öyle dediler."

Süpürgeyi alıp, basamakları süpürmeye başlayan Lena arkasına baktı. Anne'yle Baba'nın dün koridorda kimlerle konuştuğunu şimdi anlamıştı.

"Ne olmuş yani?" dedi Lena, iğneleyici bir tonda. Ama Kristina'nın gidebileceği ihtimalini düşünmek bile istemiyordu. Merdiveni süpürmeye devam etti.

"Bebeğinden başka haberler alabildin mi?" Kristina merak etmişti.

"Çene çalıp durmayın öyle!" diye kızdı Bayan Krall merdivenden çıkarken. Kızlar merdiveni süpürme ve silme işini pek ağır yapıyordu. Onları biraz hızlandırdı, orasının temiz ve düzenli olması gerekiyordu, aksi halde sosyal hizmetlerle başı derde girerdi.

"Hadi, davranın. Bir saat içinde işler bitecek, ona göre!"

"Peki, Anne!"

"Anlatsana" diye fısıldadı Kristina. "Siyahlı adamla neler yaptınız bugün?"

Lena süpürgeyi hızlı hızlı sallıyordu. Niyeti bir an önce işini bitirip odasına gitmekti. Kartpostalı önlüğüne saklamıştı, kartın üzerinde çimenlerin üzerine kurulu bir kukla tiyatrosu resmi vardı. Seyirciler, çocuklardı. Arka cephede bir balon görünüyordu.

Kızlar odalarına gidip yatağın üzerine oturdular. Lena'nın pijamasın masal hayvanları, tekboynuzlar ve ejderha desenleri vardı. Bu pijamayı ona geçen yıl Noel hediyeleri getiren yardımsever hanımefendiler armağan etmişti.

Kartpostalı arkadaşına gösterdi. Üzerinde pek yazı yoktu: *Hiç zamanım yok Lena, yoluma hemen devam etmem lazım. Kuklacı beni yakalayıp tiyatrosunda prenses olarak kullanmak istedi. Ama ben istemedim. Kaçtım. Onun için şimdi vaktim yok. Yakında tekrar haber yollayacağım. Hep aklımdasın.*

"Prenses mi?" Kristina hayretler içindeydi.

Lena'nın dudakları titriyordu. Kristina küçük arkadaşına sarılarak teselli etti.

Franz, Prag'daki bir sigorta şirketinde çalıştığı gençlik yıllarında Moldau Nehri'nde kürek çekmeye bayılırdı. Bir defasında karşı kıyıdan bir adam seslenmişti ona: "Kayıkçı, yönünü bu tarafa çevir!" Franz bir an bile duraksamadan sandalının kürek-lerini kıyıdaki adama doğru çekmeye başlamıştı. Adam belli ki onu kayıkçı sanmış ama onun görüntüsünün güçlü kuvvetli bir kürekçiyle uyumlu olmadığının üzerinde durmamıştı. Zaten yolcunun yakınmasına da gerek kalmamıştı, kayıkçısı elinden geleni yapmış, onu sağ salim karşı kıyıya geçirmişti. Hatta, neredeyse yolcusunu her koşulda memnun etmek için uğraşan, deneyimli ve gayretli bir kaptan vardı kayıkta. Kıyıda yolcu defalarca teşekkür etmiş, kayıkçıya normal ücretin iki katı olarak üç Krone ödemişti. Parayı cebine atarken Franz çok mutluydu. Bu hikâyeyi arkadaşlarına sık sık anlatmış, kazandığı parayı da göstermişti: Demek ki işe yarayan biriydi!

"Bana, Bay Franz dedi." Franz, kâsenin içinde üzüm yıkayan Dora'ya uzaktan seslenmişti. Mutluydu, "kayıkçı duygusu"na kapılmış, işe yaradığını hissetmişti.

Dora ona bakıp gülümsedi. "Bebeği hâlâ unutmadı mı?"

Franz başını salladı. "Bebeğinin yolculuğa çıkmış olması da onu hüzünlendiriyor."

"Ama yolculuğa kızı da katıyorsun. Bu yolculuk nerede bitecek?"

"Henüz bilmiyorum. Sen biliyor musun, Wolke'cik?" Başını

kafese çevirmişti. Franz'ın ağzından tatlı nağmeler, yabancı ezgiler döküldü, hepsini kuşa söylüyordu; alçak sesle, ama tane tane *karabontara, ka-ra-bon-tara* diye fısıldadı. Franz'ın gırtlağından çıkan sesler bir vızıltı, bir mırıltı, yumuşak bir davet gibiydi, herhalde yavru papağanlar cangıllardaki yuvalarında kendilerini böyle duyuruyordur diye düşündü. Çıkardığı sesler giderek yükseldi, sonunda var gücüyle aşağıya, kararmaya yüz tutmuş bahçeye doğru seslendi:

"*Karabontara!*"

Dora kendini tutamayıp, güldü.

"Ne demek bu?"

"Hiçbir şey," dedi Franz neşeyle, "gerçekten hiçbir şey. Uzaklarda kalmış gençliğimin sesi bu. Karabontara, Ottla'nın bir gün elinde eve getirdiği kuşun adıydı. Kulağa çok egzotik geldiği, güney denizlerini, büyülü ormanların sarmaşık bitkilerini ve orkidelerini hatırlattığı için ona bu ismi uydurmuştuk. Ayrıca Karabontara kelimesi çeşitli vurgular yapılarak telaffuz edilmeye uygundu."

"İtiraf et, küçük kız kardeşin telaffuz etmeye çalışsın diye bu ismi uydurmuşsundur sen."

"Karabontara! Bak, senin Wolke bile beni anlıyor, kanaryacık bir anda o kadar heyecanlandı ki! Sonunda onun dilini konuşan biri çıktı! Ayrıca itiraf ediyorum, otoriter bir ağabey olarak kız kardeşlerimin bir şeyler öğrenmesini çok önemsiyordum. –Yehuu!" Karanlığa gömülen bahçeye kendisinde uzun süredir görülmemiş bir güçle bağırdı. Hastalığı ilerlediğinden beri sözcükleri sanki dokunmaktan korkarcasına, dikkatle çıkarıyordu ağzından.

"Yehuu, oyee! Hadi Wolke, şu tembel insanları uyandıralım!" diye bağırdı Franz. "Karabontara! Yuppi!"

"Yeye!" Dora, Franz'ın çıkardığı garip sesleri taklit etmeye çalışıyor, ama gülmekten kendini alamıyordu. Birden kapıya bir şeyle vurulduğu duyuldu.

"Ama çok rica edeceğim efendim!" Ev sahibi kadın bağırıyordu.

Franz bebeğin yeni haberlerini duyurmadan önce –ki sevgilisine artık en fazla iki-üç mektup yazacağını, bu kadarının yeterli olacağını söylemişti– kara kaplı not defterine şöyle yazmıştı: "Şu ufak tefek kadın benden hiç hoşnut değil, sürekli bir şeyimi eleştiriyor, ona sürekli haksızlık ediyormuşum, attığım her adımda, yaptığım her işte sinirlerini bozuyormuşum gibi davranıyor; insanın hayatı küçücük parçalara bölünebilse ve her bir parça ayrı ayrı değerlendirilebilse, benim yaşamımın her parçası kesinlikle sinir bozucu olurdu."

Franz banka oturmuş, gözlerini yummuş bekliyordu. Birkaç parça bir şey almış, alışveriş filesini de bankın üzerine bırakmıştı. Saat biri vurmuştu, hava hâlâ ılıktı, güneş, yol alan bulutların arasına gizlenince, Franz ışıkla gölgenin nasıl yer değiştirdiğini fark etti. Parkın karşısındaki çocuk yuvasından gelen çocuk bağırtılarına kulak kabarttı. Prag'daki Tein Çıkmazı'nın görüntüsü gözlerinin önünde belirdi, akşam olunca çocuklar oyunu bırakır evlerine koşarlardı. Bir seferinde Franz'a, gün batımında tek başına dolaşırken kırmızı bir top atmışlardı. Hava kararmaya başladığı için annelerinin arka bahçeye çağırdığı, o bas bas bağıran, üstü başı kirli çocukları şimdi yine görür gibiydi; ateş gibi yanan yanaklarıyla günün maceralarını birbirlerine anlatmaları da kulaklarındaydı. Özlem ve başarısızlık duygusu yüreğini acıttı.

Sonra Valli ile Ottla'nın çocuklarını düşündü, onlarla geçirdiği tatilleri, onlara okuduklarını, anlattıklarını hatırladı.

Gözlerini açtı. Rüzgâr dallarla yaprakları sallıyordu. Gökyüzündeki beyaz bulutlar ilerlemeye başlamıştı.

Dora ile ölümü konuşmuyordu, onunla başına gelebilecek bir durumla ilgili düzenlemeler yapmıyordu. Birlikte mutluydular, günü yaşıyorlardı, hastalık belirtileri artmadığı, hastalık belirtileriyle mücadele edebildiği ve gündelik hayatın getirdiği kötülüklerle savaşta yenik düşmediği sürece bu böyle devam edip giderdi.

Bugün Prag'dan, annesinden mektup gelmişti; kadıncağız onun için endişeleniyordu. Dora'ya annesinden bahsederken, "İnsan gibi insandır" demişti, "ama beni anlayamıyor. Normal bir yaşam sürmem gerektiğini düşünüyor – peki ben böyle yapmıyor muyum? Evlenmeliymişim, çocuklarım olmalı, her şeyden önce de daha çok yemeli, kilo almalıymışım, o zaman hastalık çekip gidermiş." Aslında annem galiba haklı, diye düşündü Franz. Normal bir aileye sahip olmak hayatta en çok istediği şeydi. Ama artık herhalde çok geçti.

"Çok geç ile ne demek istiyorsun?" diye sormuştu Dora, birkaç gün önce bu konuyu konuştuklarında.

"Çok geç demek, bağımsız bir yaşam için çürümüş olmak demek. Kopya çekecek olursam, işe yaramaz demek... üstüne üstlük bir de yazarsan! Bu kadarı resmen fazla, sevgilim!" Kafka birden kahkahalara boğuldu, iyi ki de öyle oldu, çünkü Dora'nın yüzünde korkunun ilk belirtileri okunuyordu. Franz'ın böyle konuşmasına hiç tahammülü yoktu.

"Kart geldi mi?" Lena birdenbire karşısındaydı, saç örgüleri koşmanın etkisiyle hâlâ savruluyordu, yüzü kıpkırmızıydı.

Franz yerinden fırladı. Kızın çimenlikten koşarak geldiğini fark etmemişti.

"Bir mektup aldım! Hadi yanıma otur!" Aslında kıza anne babasını sormaya karar vermişti, ama şimdi unutmuştu bunu. Niyeti, kızın nasıl bir yaşam sürdüğünü öğrenmekti, Lena hakkında hiçbir şey bilmediği hissine kapılmıştı. Fileden bir elma alıp, Lena'ya verdi. Sonra okumaya başladı.

"Bunu neden yaptı?" Lena, elinde ısırdığı elma öylece bakıyordu. Bebeğinin, iplerle çimenlerin kenarına bağlanmış bir balon sepetine bindiğini dinlerken gözleri hayretten kocaman olmuştu.

"Peki, neden binmiş ki o balona?"

Franz başını ağır ağır salladı. "Bebek Su Kulesi'ni ararken, Rabanelli Sirki'nin renkli çadırını kurduğu çayırlara varmış. Sirk çalışanları içeriye bankları taşıyormuş, çadırın arkasında bir atın kişnemeleri duyuluyormuş. Akşama ilk gösteri yapılacakmış, ama insanlar ikindiden orada toplanmışlar bile. Kocaman kırmızı burunlu palyaço trompet çalıyormuş. Üzerinde palyaço suratı resmi olan balonun, şehre bir sirk geldiğini ta uzaklardan göstermesi gerekiyormuş. Her isteyen çocuk, ya da anne babasından izin alabilenler sepete binebiliyormuş. Rengârenk bir sirk üniformasıyla balonun yanında duran sirk görevlisi, çocukları balona binmeye teşvik bile ediyormuş, çocuklardan biri balonun altında asılı sepette sağa sola sallanırken, adam da bir yandan anne babalara reklam broşürleri ve davetiyeler dağıtıyormuş."

Lena Franz'dan gözlerini alamıyordu. "Bunun üzerine bebek de sepete binmiş, "dedi fısıldayarak.

"Evet, merak etmiş ve kuyruğun önlerine geçmiş. Üniformalı adam da binmesine izin vermiş."

"Sonra ne olmuş?"

Franz kâğıda doğru eğilip, okumaya devam etti.

Sepetin üstündeki renkli balon giderek hızlanıp sağa sola savruluyordu. İpler gerilmeye başlamıştı. Flamalar deli gibi uçuşuyordu. Sepet bir iniyor bir çıkıyordu, iyice hafiflediğimi hissettim. Öbür çocuklar gibi beni tutan birisi yoktu; ne bir baba, ne bir anne bana neler olduğuyla ilgileniyordu.

"Uçuyorum!" diye bir çığlık attım. İnsanlar giderek küçülüyor, oynayan çocuklar, ağaçlar, evler, sirk çadırı, sirk kamyonu, uçuşan bayraklar her şey ama her şey büzülüp minicik oluyordu. Sirk reklamcısı adam birden öyle komik hareketler yapmaya başlamıştı ki! Kollarıyla daireler çiziyor, zıplayıp duruyordu! "Çocuğum in aşağıya," diye bağırdı, "derhal aşağıya in!"

Franz elindeki kartı bıraktı. Burada uçma hayalleri kuran kendisiydi, yolculuk yapan bebeği havalara uçuruyor, böylece onu dünyanın daha da ötesine yolluyordu.

"Devamı yok mu?"

Kızın yüzünde hayal kırıklığı okunuyordu. Franz öğrenmişti artık, kızın dudakları sarkıyor, alt dudağı titriyordu; gözlerinin kocaman ve yusyuvarlak oluşuna, öfkeyle kapkaranlık bakmalarına yabancı değildi. Dora'ya söylemişti, bunlar bir çocuğun, yedi ya da sekiz yaşındaki bir kızın gözleri değildi. O daha çok, yaşı tahmin edilemeyen çocuklardandı, onların yüzüne bakan, ileride nasıl görüneceklerini anlardı.

Kafka öksürükle sarsıldı, ama Lena'nın ağlamak üzere olduğunu fark edince onu korumak için ağzına kapattığı mendilinin arkasından açıkladı: "Mektubun sahibi bugün yaşadığı olaylardan yorgun düşmüş."

"Gerçekten gitti mi?" Steglitz Kilisesi'nin çanı iki kez vurdu. Kız arkasını döndü. Umudunu kaybetmiş gibiydi.

"Yine geri gelecek," dedi Kafka.

Franz ağaçların altından çıktı. Kız banktan şimşek gibi fırlamış, çimenlerin üzerinden koşarak kaçmıştı. Franz ona yetişemedi, tıkandı, durmak zorunda kaldı.

Arkasından seslendi: "Dur, bekle! Yarın görüşürüz!"

Onu duymuş muydu acaba?

Dalların arasında örümcek ağları parıldıyordu. Havanın sıcaklığını alnında hissetti. Bu kız hayatı boyunca mutsuz olmamalı, diye diledi. Ona kimseler haddini bildirmeye kalkmasın, dünyayı keşfederken çok katı sınırlarla karşılaşmasın, diye geçirdi içinden. Gereksiz ağırlıklar, üzüntüler, gölgeler olmasın hayatında... Bebek hikâyesi, mutlaka iyi bir sonla bitmeliydi. Her şeyin üzerinde yükselen balon gibi hafif ve yerçekimsiz. Çocuk, bebeğinin yolculuğunu sürdürmesine izin vermeli, diye düşündü.

"Karo! Güzelim!"

Kafka köpeği sevdi, doğrulurken sendeledi, son anda toparlandı.

"Rahatsız mısınız, efendim?" Behrens telaşlanmış, sesi yumuşar gibi olmuştu. Destek olmak için Kafka'yı kolundan tuttu.

"Yok, bir şeyim yok, teşekkür ederim."

"Gerçekten mi?" Behrens Kafka'nın kolunu yavaşça bıraktı.

"İlginiz için teşekkürler. Karo, ne var ağzında yine?"

Köpeğin ağzında bu kez daha büyük bir bez parçası vardı, bir de ısırılmış bir kafa.. Hayvan Kafka'ya merakla baktı ve yazar ağzındakini çekiştirince hemen ağzını açtı.

"Bu köpek çok fena! Sizi yine bulduğu bir şeyle mutlu etmeye çalışıyor."

"Teşekkürler Karo." Franz bez parçasını paltosunun cebine soktu.

"Sağlığınıza dikkat edin." Behrens uyarılarına devam edi-

yordu. "Bu tuhaf sıcaklar enfeksiyon kapmak için birebirdir."

"Doğru," dedi Kafka, "dikkatli olmalı, yoksa hayaletler yetişir peşimizden."

"Hayaletler mi?"

"Bir metafor. Çağımızın riskini gösteren bir resim, diyelim."

"Evet, çok haklısınız. Bir şair bile bunu daha iyi ifade edemezdi," dedi albay. Bu sözleriyle Kafka'nın bıyık altından gülmesine sebep oldu. "Merkezdeki sokak savaşlarını okudunuz mu?"

"Kötü haberleri düşünmekten kaçınıyorum. Tahammülüm yok buna."

"Çok iyi ediyorsunuz, Doktor Bey. Demokrasi Alman halkına uygun bir rejim değil. Herkesin söz hakkı olunca iş çığırından çıkıyor. Öfkelenmenin de yararı yok. – Gitmek üzeresiniz sanırım, efendim?"

Kafka başıyla onayladı, bakışları kibar ve dostaneydi.

"Evet, beni bekliyorlar. Görüşmek üzere, Bay Behrens!"

"Görüşmek üzere, Dr. Kafka!"

Evde Franz'ı bekleyen iki mektup vardı. Biri Ottla'dandı. Ağabeyine, kendisini ilk fırsatta Berlin'de ziyaret edeceğini yazıyordu. Franz çok sevindi, evin içinde dans edip, Dora'ya sarıldı.

"Yakında Ottla gelecek, sevgilim! Onun şerefine bir ziyafet veririz, kâğıt fenerler asarız, sen de pasta pişirirsin, sabahlara kadar sohbet ederiz!"

Dora da sevindi, Franz'ın kız kardeşlerini onları daha tanımadan sevmişti.

Diğer mektup Kurt Wolff Yayınevi'ndendi. Basmakalıp giriş cümlelerinden sonra şöyle diyordu: "Sevgili Bay Dr. Kafka, kitaplarınız artık kayda değer satışlar yapmamaktadır. Bu nedenle hesabı kapatmak durumundayız. Ancak bu vesileyle şunu da ifade etmek isterim ki, kitaplarınızın satışlarının azalması, yayınevimize bağlı bulunmanızdan dolayı duyduğumuz mutluluğu hiçbir şekilde etkileyemez."

Franz birden güldü.

"Neyin var?"

"Hesap kapatılıyormuş. Sanki açıktı da!"

"Hiç anlamıyorum..." Dora okuduğu kitabı elinden bıraktı, soran gözlerle Franz'a baktı.

"Bir şey değil. Beklemediğim bir şey değil. Ben bu hayatımda tek bir kopya bile satamayacağım. Ama belki de böylesi iyi."

"Kitaplarının ne olduğu umurunda değil, öyle mi?"

"Hayır, olur mu!"

"O halde neden böylesi iyi?"

"Benim derdim satmak değil ki! Benim derdim yazmak ve yazdıklarımın iyi olması. Önemli olan bu."

"Gel yanıma, Franz."

Franz Dora'nın yanına oturdu, Dora, kolunu ona doladı. Franz başını sevdiği kadının omzuna gömdü, bir süre sonra da kaldırdı:

"Bir mektup yazmam lazım."

"Daha sonra, Franz. Şimdi biraz dinlen."

Dora onun kalkmasına engel oldu.

"Ama ben kendimi iyi hissediyorum. Hem evin içi çok sessiz. Bakışları her zaman duvarı delip geçen ev sahibi bile söylenmiyor. Zavallı kadıncağız, bu şüpheli yabancılara katlandığı için bitkinlikten uyuyakalmıştır. Şu günahkâr, nikâhsız Çingeneler, diyordur!"

"Lütfen sevgilim, biraz uzanıp dinlensen!"

Dora sevgilisini ikna edemedi, Franz çoktan kalkıp masaya, kâğıtlarının başına geçmiş, lambanın ışığını yükseltmişti bile.

"Sen gerçekten delisin!"

"Benim yüzümden nasıl acı çekiyorsun, zavallım benim!"

"Evet, çok!" Dora yanına gidip, Franz'a sarıldı. "Sana çay getireyim."

"Bugüne kadar kalıcı bir iş çıkarmayı başaramadım."

Dora gözlerinin içine baktı. Franz son zamanlarda sık sık yazdıklarından söz eder ve her şeyin anlamsızlığından yakınır olmuştu. Son günlerde birkaç öyküsünü okumuştu Dora, aralarında Kafka'nın ilk yayınladıklarından biri olan "Dönüşüm" de vardı. Dora, iş seyahati yapan birini böceğe dönüştürmek şart mıdır, diye sormuştu Franz'a. Ürkütmüştü bu Dora'yı. Haşarata dönüşen mutsuz insanlar, peşlerine bilinmeyen güçle-

rin düştüğü, sırf yoksul yaşlı babaları onları buna mahkûm etti diye ölüme atlayan gençler, ya da verilen hükmü bir tırmığın sırtlarına kanla yazdığı mahkûmlar hakkında bir şey duymak istemiyordu.

Dora onunla "Ceza Sömürgesi" adlı öykü hakkında konuşmaya çalıştığında Franz, "Evet, çok korkunç," demişti.

"Ama bunu sen kendin yazdın. Neden böyle şeyler yazıyorsun?"

Franz gülümsedi, Dora'nın elini tutup, ağır ağır okşadı.

"Sen de Ottla gibisin," dedi. "Onun da benim yazdıklarıma ihtiyacı yok."

"Fakat..."

"Hayır, fakat yok. İyi böyle. Bunları kimse okumak istemiyor ve tek bir yayınevi üzerimden tek kuruş kazanmadı. Aa, bak, aklıma geldi... az kalsın unutacaktım..." dedi ve ayağa kalktı Kafka. Koridordaki kancada asılı paltosunu aldı, döndüğünde elinde o büyük bez parçası vardı.

"Ne o elindeki?"

"Sana anlattığım şu köpek çalılıklarda buldu."

"Yine bebekten bir parça mı?"

"Korkarım, evet."

"İyi tarafından görmeye çalışalım." Dora parçayı incelemeye koyuldu. "Bacaktan parçalar da var burada; başı da onarılabilir. Gözlerle saçlar eksik."

"Sus ama Dora. Şunu atalım gitsin en iyisi."

"Hayır, başarabilir miyim diye bir merak uyandı içimde. Bir de hırs."

Krall Anne ne kadar kızarsa kızsın, çocuklar bu akşam yemeğinde susmak bilmiyordu. "Susun dedim size, yeter ama artık!" diye söylendi. "Size yemekte uslu oturun diye kaç kez tembihledim!"

Çocuklar yine de konuşmayı kesmeyince iş ciddileşti.

"Sizleri devlet himayesine vereceğim!" diye bağırdı Krall Anne. Bu tehdidi ara sıra savururdu. Bunun ne demek olduğunu çocukların hiçbiri bilmezdi, ama çok kötü bir şey olması gerektiğini düşünürlerdi.

"Bizi cezalandıramazsınız," dedi Kristina inatla. Lena ona telaşla işaret etti. "Sus, kes sesini!" Lena neler olacağını anlamıştı.

"Ne yapamazmışım?"

"Siz bizim gerçek annemiz değilsiniz ki!"

Eyvah, bu çok ağırdı işte! Bayan Krall hiddetle yerinden fırladı, iki kızı yakalayıp, odalarına sürükledi.

"Bugün ikinizi de görmek istemiyorum! Kapatın ışığı!"

Şimdi karanlıkta öylece oturuyorlardı. Lena yatağın altındaki gizli hazinesini bulmaya çalışıyordu. Bir puro kutusuydu bu. Taşlar, ipler, bantlar ve bebek mektuplarının yanı sıra içinde bir parça mumla kibrit de vardı.

"O kadın bize bir şey yapamaz!" dedi Kristina, öfke doluydu.

"Ama bize hiçbir zaman bir şey yapmadı ki!"

"İyi ama o söylenmeleri yok mu! Dilerim, o insanlar gelip alır beni buradan." Yaşadığı hayal kırıklığı sesine yansımıştı.

Mumu yakmışlardı. Kızların yüzü, karanlıkta soluk lekeler gibiydi. Uyumak için henüz çok erkendi. Kendilerinden küçük çocukların bile en az bir saat mutfakta kalıp "Kızma Birader" ya da "Şapka Yakalamaca" oynamalarına izin vardı.

Lena arkadaşına yeni mektuptan söz etti. Mektubun içindekileri kafasına yazmıştı. Kristina onun sözünü kesmedi, fikrini de söylemedi. Hiç keyfi yoktu. Lena anlatmayı çok iyi beceriyordu, Kristina bunu bilirdi. Oda arkadaşının hayal gücü onu hep şaşırtmıştı zaten. Lena'nın aklına neler neler gelmezdi ki! Şimdi de kalkmış, bebeğinin balona binip havalarda nasıl uçtuğunu anlatıyordu! Sonra da sert bir rüzgârın darbesinin reklam balonunu nasıl koparıp şehrin üzerinde havada faytonla gezer gibi yolculuğa çıkardığını, balonun tarlaları, ormanları, yemyeşil çimenleri, mavi gölleri ve nehirleri nasıl aştığını aktarıyordu. Küçük yolcu hiç ürkmemişti, aksine yaşananları olağanüstü bulmuştu; korku duymak yerine, birdenbire içinde çok daha uzaklara uçma isteği uyanmıştı. Onu, bulutlar ve hava cinleri sarıp sarmalıyor, güneş ısıtıyordu; balonun tepesindeki palyaço, serüveni sürdürmesi için bebeğe sürekli gülümsüyordu.

"Sen rüzgârların bahçesindesin, şurada gündoğusu, öte tarafta günbatısı," diyordu palyaço bebeğe. "Birazdan hem güney rüzgârı, hem de kuzeyden soğuk rüzgâr esecek. Sıkı tutun! Rüzgârlar hem birbirleriyle, hem de burada yükseklerde yollarına çıkan her şeyle oynarlar. Bulutlarla, yağmur damlalarıyla, kar taneleriyle oynamaya bayılırlar, şimdi de olağanüstü güzel bir oyuncak uçarak onlara doğru geliyor!"

Havadaki sandal şiddetle sarsılmaya başlayınca bebek, "Dur!" diye bağırdı.

Ucunda sepet olan renkli balonu birbirlerine atan cinler, "Zevk almıyor musun yoksa?" diye sordular.

"Tamam, sizlerle oynamak çok güzel. Ama beni bırakın lütfen, eve gitmek istiyorum!"

"Nerede bu ev?"

"Su Kulesi'nin yanındaki parkta."

"Hiç duymadık. Gel, birkaç takla daha atalım, şuraya baksana, yaban kazları, ötede de kartal, hepsi de kendilerini bize teslim etmiş, uçuyorlar. Ve nihayet gökkuşağı. Baksana, ne kadar güzel! Neden bizimle kalıp oynamak istemiyorsun?"

Lena, sonra uçmaya devam ettiklerini anlattı, bütün toprakları, denizleri aşıp, Himalayalar üzerinden Çin'e, oradan da Amerika'ya ulaşmışlardı.

"Hava cinleri hep yanı başındaymış, onu korumuş," dedi Lena, konuşmaktan yorgun düşmüş, uykusu gelmişti, çünkü hikâyesi yarım saatten fazla sürmüştü.

Çok geçmeden kızlar uykuya daldı.

"Neredesin, bebek?" diye fısıldadı.

Ay ışığı kâğıdı hafifçe aydınlatmıştı, ama o titrek yazı okunacak gibi değildi. Lena ışığı açamazdı, Krall Anne kontrol için turlarken ışığı koridordan görürdü. Anne bu gece bir şeylerden kuşkulanacak olursa, yanmıştı! Minicik odanın kapısını bir vuruşta ardına kadar açardı. Burada neler oluyor! Tek bir büyük adımla odasının ortasına gelirdi. Size şunu bin kere söyledim!.. Anne, hayır, Anne, bir daha yapmayacağız! Kaldırın yorganları, derdi, bu kadar kısa zamanda mektupları yatağın altındaki gizli hazineye atamazdı Lena! Ne bu? Nereden çıktı? Ver bakayım!

Lena Anne'yi iyi bilirdi, Anne ilk günden beri hep oradaydı, Lena neredeyse düşünmeye başladığı andan beri bu evde yaşıyordu. Odanın üst katından ya da koridordan yükselen her sesi, her titreşimi tanırdı.

Sessiz sessiz ışılda ay, daha çok ışık saç ki, bebeğimin nerede olduğunu görebileyim.

"Neredesin?" Lena, karanlık odada fısıldadı. Karanlıkta ortaya bir söz atarak cesaret toplamaya çalışıyordu. Bunun hep yararını görmüştü, böylelikle kötü cinlere karşı mücadele etmiş oluyordu. Bunu Kristina'yla beraberken çok yapmıştı, ama tek başınayken de yararı vardı. Öylesine, aklına gelen bir şeyi söylüyordu. Tehlikeli sessizliğe karşı konuşmak, fısıldamak, alçak sesle şarkı söylemek ya da mırıldanmak– hepsi işe yarardı. Karanlıktaki hayaletlere karşı koruyucu bir duvar örüyordu...

Küçük kız camdan dışarı bakıp gözlerini kırpıştırdı. Gözlerini bir açtı, bir kapadı. Elindeki kâğıtları sıkı sıkı tutuyordu.

"Spakka Kakka, Mira,

Bebek gitti Amerika?"

Birden dikkatini çekti. Mira mı? Bu isim aklına nereden gelmişti?

Bilmiyordu, öylesine gelmişti işte.

Koridorda bir tıkırtı duyuldu. Saat çalıyordu. "Bir kez," diye saydı Lena, "iki kez, üç kez, dört kez, beş kez, altı kez, yedi kez, sekiz kez, dokuz kez, on kez ve bir kez daha." Saatleri saymayı alışkanlık haline getirmişti. Daha beş kelime okuyabiliyorken ona kadar saymayı öğrenmişti. Bunu bilmesi önemliydi, çünkü yurtta Anne'nin yanında günün akışı saatlere göre düzenleniyordu. Öğlenleri Steglitz Kilisesi'nin çanı iki kez çaldı mı, acele etmesi gerekiyor demekti.

Geceydi şimdi, ışıklar sönmüştü. Kristina uyuyordu. Ya yarın birileri gelip arkadaşını götürürse?

Hayır! Bu olamazdı!

Ne yapardı o sonra?

Seslere kulak verdi.

Gece sesleri. Kafasının içindeki sesler.

Ay sen ne kadar uslu bir kızsın öyle! Adın ne senin küçüğüm?

Reverans yap, Lena, insanların karşısında terbiyeli ol, Lena, Bayan Krall'ın sesini duyar gibiydi. Beni üzme, Lena. Buradan ayrılmak, Kristina'dan ayrılmak, Anne'den ayrılmak?

Onlarla gitmek istemem ben, hoşuma gitmedi bu.

Rüyasında bir köpek havlayıp, bir kuş ciyak ciyak öttü, çok yakınında bir tırmalama duygusu vardı. Küçük kız yerinden fırladı, gözünü pencereye dikti. "Sen misin Bebek? Adın Mira mı şimdi? Amerika'dan döndün mü?"

Çıt yoktu. Camın önünde kuru dallar hareket ediyordu. Dallardan biri camı tıklattı, bir şey söylemek ister gibiydi. "Mira? Adın bu mu?" Ayın önünden yelkenli gibi kocaman bir bulut geçti, balon gibi şiştikçe şişti. Odaya şimdi gölge düşmüştü. Lena, oturduğu yerde biraz daha doğruldu, iyice kulak kesildi. Neydi bu? Rüzgâr mı? Müzik mi? Sanki rüzgâr pencereye müzik getiriyormuş gibiydi. Uzaklardan, çok uzaklardan... Pırıl pırıl borulu sirk orgundan yayılan sirk müziği miydi bu? Bir şey mi olacaktı? Onu neler bekliyordu? Kristina uyuyordu, Lena'nın yerinden kalkıp pencerenin önüne gittiğini fark etmedi. Ay, arkadaki merdivenle avluyu hafifçe aydınlatmıştı. Sesleri duymak için uğraştı, mırıldanmaya başladı. Uyumak istemiyordu, ama gözleri kapandıkça kapanıyordu. Ay, bulutlar, dünyanın üstünden geçen yelkenli balon... Kafasının içinde duyduğu müziğe kulak verdi. Evin içindeki saat çalmaya devam etti. Dallar titredi, pencerenin camından toz düştü. Koridorda biri mi yürüyordu?

"Neredesin Mira?"

"İnan, her şey iyi olacak, Lena," dedi Franz. Ekim ayının bir pazar günüydü, aileler parkta vakit geçiriyordu. Beyefendiler, siyah takımları ve yuvarlak şapkalarıyla geziniyor, çiçekli elbiseler giyip, geniş kenarlı şapkalarına renkli bantlar ve yapma çiçekler takmış hanımefendiler çimenlerde oynayıp zıplayan çocuklarından gözlerini ayırmıyordu. Parkın uç kısmında kalan, ormangülleri arasındaki banka oturmuş esmer adamla yanındaki küçük kıza merakla bakanlar vardı.

Paltosunun düğmeleri açık, bankta iki büklüm oturan bu kibar, çelimsiz adam, bütün dikkatini kendisine yöneltmiş küçük kızına acaba ne gösteriyordu?

"Hiç mi geri gelmeyecek? Hiçbir zaman mı?" Önlük elbiseli kız durup durup aynı soruyu soruyordu. Sesinde kuşku vardı.

"Bilmiyorum. Sanırım birkaç gün daha yolculuğa devam edecek, çünkü seyahat çok hoşuna gitmiş. Yaptığı şu resme bak!" Esmer adam, pulunda güvercinler olan zarftan birkaç tane kart çıkardı.

"Balon bu mu? Çok tuhaf bir görüntüsü var."

"Neden?" dedi Franz. Resmi yapabilmek için çok uğraşmıştı.

"Havası azmış gibi. Düşecekmiş gibi!"

"Merak etme, her şey yolunda."

"Bu ne böyle?" Lena, resmin altında birbirine girmiş yeşillikleri gösteriyordu.

"Bu, bebeğin üzerinden uçtuğu topraklar. Büyük bir bahçeye benziyor."

"Öyle mi yazmış?"

"Evet."

Lena resmi iyice gözlerinin önüne götürdü.

"Dev ağaçlar mı bunlar?"

"Evet, dallarının üzerinde bebeğin hayatında görmediği hayvanlar oturuyor."

"Amerika böyle bir yer mi?"

"Amerika mı?"

"Belki oraya, ya da Çin'e inecektir," dedi Lena bir solukta.

"Olabilir."

"Ya da çöle. O zaman develere biner, oradaki çocuklarla oynar. Hiç yorulmaz, yolculuk hep başka bir yere devam eder. Noel'e kadar her gün ya bir resim, ya bir kartpostal ya da uzun mektup gelecek ondan."

"Seni çok sevdiğini yazıyor."

"Bence seni de seviyor."

Franz gülümsedi. "Beni tanımıyor. Sana vermem ya da sana okumam için yolluyor bana mektupları. Nerede oturduğunu bana söylersen, sana doğrudan gönderebilir."

"Benim okumam iyi değil."

"Öyle olduğunu sanmıyorum. Ayrıca evdekiler de okur sana. Kardeşlerin, annenle baban..."

"Hayır, senin okumanı istiyorum!"

"Söyle bana, nerede oturuyorsun?" Franz, bu soruyu sormak için çok beklemişti.

"Şurada." Kız belirsiz bir yöne kısaca işaret etti.

"Nerede?"

Kız duymazdan geldi. "Yarın bir mektup daha gelir mi?"

"Evet," dedi Franz. Bir mektup daha getirmeyi düşünüyordu, içinde büyük olasılıkla bebeğin okula başladığı, orada di-

ğer çocuklar gibi ders çalıştığı anlatılacaktı. Böyle planlamıştı, düşüncelerini sevgilisiyle de paylaşmıştı. Kendisini dinleyen küçük kızın hayatın gerçeklerine hazırlanması için, esprili bir tarzda bir ya da iki mektup daha yazacaktı, aklından geçen buydu.

"Bebeğin adı Mira!" dedi Lena beklenmedik bir anda.

"Mira mı? Bu nereden çıktı?"

"Rüyamda gördüm."

"Güzel bir isim. Miranda'dan geliyor, harikulade demek."

Steglitz Kilisesi'nin çanı iki kez çaldı.

Kafka, diabolo oynayan çocukları seyretti. Hızla dönen bu oyuncağı, çocuklar ipleriyle havaya atıp sonra nasıl da yakalıyorlardı! Lena anında iki ağaç arasında kaybolmuştu. Franz kıza yetişebilmek için bir an adımlarını hızlandırmış, sonra vazgeçmişti.

Şimdi çınara yaslanmış, başını hafifçe yana çevirmiş, güçlükle nefes alıyordu. Çocukların birkaç adım ötesinde bir baba elindeki uçurtmayı uçurmak üzere hazırlıyordu. Uzun ipin açılmasını, babanın kocaman kırmızı uçurtmayı kaldırıp rüzgâra doğru tutmasını ve son işareti vermesini beklemeye çocukların sabrı kalmamıştı. Nihayet erkek çocuklardan en büyüğü ipin açılan ucunu tutup koştu, uçurtma dalgalana dalgalana yükseliyor, havada kırmızı bir spiral çiziyordu.

Franz mendilini ağzına bastırmış, ağır ağır yürüyordu. Lena ortadan kaybolmuştu, Franz, kızın şimdi kıpkırmızı yanaklar ve parlayan gözlerle merdivenleri koşarak çıkıp, ailesine bebeğin hikâyesinin devamını anlattığını, onun yeni bir hayata başladığını söylediğini umut ediyordu.

Evet, öyle olmuştur, ailesi şu an onu dinliyordur, diye düşündü. Annesi, babası, adı şimdi Mira olan bebeğin dünyasının artık Lena'nın da dünyası olduğunu anlamışlardır. Peki, diye sordu kendi kendine, kızı, ona bebeğin mektuplarını okuyan kişinin kim olduğuna dair sıkıştırmayacaklar mıydı? Akıllarından kim bilir neler geçecekti?

Ama ortada kızın evde sıkıntı yaşadığını gösteren hiçbir işaret yoktu, Lena bugün gayet doğalmış gibi parka gelmişti; bebeğin yaptıklarının devamı, daha doğrusu hikâyenin devamını merak dışında, kızın gözlerinde bir huzursuzluk görmemişti. Franz, yine de günün yorgunluğunu üzerinden biraz attıktan sonra, içinde bir huzursuzluk hissetti. Evet, sadece tek bir mektup daha yazacaktı.

Bebek yolculuğunun sonuna geldiğinde, onu yollayacağı okulda kimselerin korku nedir bilmemesi gerekiyordu. Kendisinin otuz yılı aşkın süre önce yaşadıklarını yaşamamalıydı Lena. O zamanlar ailenin aşçılığını yapan sıska ama sağlam yapılı kadın, küçük Franz'ı, evlerinin birkaç sokak ötesindeki Alman Erkek Lisesi'ne götürürdü. Franz her sabah bütün gücüyle çaresizce direnir, karşı koyar, bir duvara, taş duvardaki bir çıkıntıya ya da bir çatı oluğuna sıkı sıkı sarılır, kadın da onu çekiştire çekiştire götürürdü. Bugün bile aşçı kadının öfke dolu yüzünü, ayağını yere vurmasını görür, tehditlerini duyar gibi olurdu: "Müdüre hepsini anlatacağım, seni okuldan atacaklar! Hele bu yaptıklarını baban duyduğunda, hiç yerinde olmak istemem!"

Ama Franz yine de var gücüyle kadının eteğine sarılıyordu. Hiç faydası yoktu, her sabah okulun kapısına bırakılıyordu, aşçı kadının tehditleri hiçbir zaman uygulamaya konmamıştı.

Ama tehditler yine de ertesi sabah aynen sıralanıyor, gün boyu Franz'ın üzerinde giyotin gibi asılı duruyordu...

Hayır, bunu yapamazlar, diye düşündü Franz, şimdi Steglitz Parkı'nda, çocukları bu karanlık, belirsiz, ömür boyu ağır bir yük gibi sırtlarında kalan ve güçlükle atabilecekleri tehditlere maruz bırakamazlar. Ah, bütün bunların farkına ne kadar da geç varabiliyordu insan!

Franz yola çıkmak üzere çimenlerin üzerinden hızlı adımlarla yürüdü. Lena parkın öbür ucunda çoktan gözden kaybolmuştu.

Kafka az kalsın, albayın selamını duyamayacaktı. Behrens bugün köpeğinin ipini sıkı sıkı tutarken, Doktor Kafka'ya en yeni, en kötü haberlerle ilgili içini boşalttı, yine zorunlu olarak yamalanan Stresemann kabinesinden yakındı. Devletin tamamen dağılıp çökmesine acaba daha kaç gün vardı? Polis gece yine büyük bir ekiple komünistlere karşı operasyon düzenlemişti, ölüler ve yaralılar vardı.

"Dr. Kafka, sanırım bugün kendinizi tam olarak veremiyorsunuz," dedi Behrens.

"Kusura bakmayın, "dedi Kafka usulca.

Albay nihayet vedalaşıp gittiğinde Kafka gülümsüyordu. Dikkatsizliğini albay yanlış yorumlamıştı galiba; Franz'ın kafası rahatlasın diye bir sürü çaba harcamıştı. Yola çıkmadan önce, yakında Zoo Sineması'nda oynayacak olan Chaplin'in son filmi "The Kid"i mutlaka görmesini önerdi, heyecanla, bu filmin düşüncelerini dağıtacağını söyledi. Kafka bu film hakkında daha çok bilgi toplamak istiyordu. Birden, sinemaya son kez iki yıl önce Prag'da gittiğini hatırladı. "Shiwat Zion" idi film, *Sion'a*

Dönüş, Filistin'deki yapılanma çalışmalarını anlatıyordu. Franz, ilk sessiz filmler ortaya çıktığında arkadaşlarıyla birlikte "Den hvide slavehandels sidste offer", "Le galante garde" ve "La tournee du docteur" filmlerini izlemişti. Ona göre sinema, kişinin yaşayamadığı hayatın yerini tutuyordu, hayallerini besliyordu.

Albay, Charlie Chaplin'in Berlin'e geldiğini söylemişti. "Chaplin şehrin kuzeyindeki işçi mahallesini geziyor, orada yaşayan basit insanlarla sohbet edip, onlarla bira içiyor. Hatta bir gazete haberinde yazdığına göre, bir seferinde arabayı durdurup, oyun oynayan çocukları seyretmiş, onların köpeğini sevmiş."

Serseri ve çocuk! Kafka konuyu sevmişti. Dora'ya söz edecekti bundan. Sevgilisiyle yakında Zoo Sineması'na gidip bu filmi izleyecekti mutlaka, "The Kid" filminin aylarca kapalı gişe oynadığı sırada, kendisinin hastalıktan yatağa düşeceğini o an henüz bilmiyordu.

Oturduğu sokağa saptığında morali birden bozuldu. Ev sahibi kadın kaldırıma dökülmüş yaprakları süpürüyordu. Dik duruşuyla, duyduğu güvensizliği anlatır gibiydi. Süpürgeyi savururken takındığı ifadeden, kiracısı yaklaştıkça acısının arttığı anlaşılıyordu.

Kafka basamakları hızla çıkarken, kadının delici bakışlarını sırtında hissetti. Kadın tiz ve suçlayan bir sesle arkasından seslendi:

"Misafiriniz var, Bay Kafka!"

Franz, Chaplin'in filmine gitme planından Dora'ya söz etme fırsatı bulamadı. Çünkü eve ayak basar basmaz, Dora onu otuz yaşlarında, ciddi bakışlı bir adamla tanıştırmıştı.

"Bu bey Dr. Ehlers, bir aile dostumuz. Sana kendisinden söz etmiştim, Franz."

"Söz etmiş miydin?"

"Evet, tabii ki, canım. Dr. Ehlers, Musevi Hastanesi'nin asistan doktorlarından. Seni muayene edecek."

Kafka bu işi hep ertelemişti. Dora'nın kendisine bir doktordan söz ettiğini hiç hatırlamıyordu. Adam tıbbi aletleri elinde, yanına yaklaşmıştı bile.

"Lütfen ağzınızı açar mısınız?" Doktor bunu kibarca söylemişti, ama sesinin tonunda ona karşı koymanın imkânsızlığı yankılanıyordu. Franz Dora'ya bakıp korkuyormuş rolü yaptı. Dora onu cesaretlendirmek için gülümsedi.

"Tamam, oyuna katılıyorum," dedi Kafka. Kendini tiyatro sahnesindeymiş gibi hissetti.

Derhal muayeneye başlayan Dr. Ehlers, hastanın ağız boşluğuna ışıkla baktı, tabakalar, kabuklar ve rengi solmuş mukoza zarı dikkatini çekti. Tahta spatula gırtlağında ilerleyince yazar öğürdü. Gırtlaktaki sertleşme odaklarına iyi bakılması, ses tellerinde ödem olup olmadığının araştırılması gerekiyordu.

Doktor, küçük muayene lambasını kapatırken, "Hmm, hmm," dedi.

Kafka umursamazmış gibi pencerenin pervazına dayanmış,

kollarını kavuşturmuş, sırıtarak doktora bakıyordu. Bu hastanın, önündeki zor görevden dolayı doktora acırmış gibi bir hali vardı. Sanki burada yardıma ihtiyacı olan doktordu, hasta ise seyirci ya da başkaları için muayene edilmek üzere ağzını açmış oyuncuydu.

"Zamanınızı ve yeteneğinizi bana harcadığınız için size teşekkür ederim, Doktor Bey."

Doktorun yüzü hâlâ ifadesiz ve donuktu.

"Bir de lütfen vücudunuzun üst kısmını açarsanız," dedi kuru bir tonla.

"Bu gerçekten gerekli mi?"

"Franz, lütfen!" Dora yanında durmuş, huzursuz huzursuz ellerini ovuştururken ısrar ediyordu.

"Bunun bir faydası var mı diye merak ediyorum."

"Ne demek istiyorsunuz?" dedi doktor, bu kez tıbbi alışkanlıklarından uzaklaşmış gibiydi.

"Söz konusu olan bu hastalığın psikolojik nedeniyse, bilinen yöntemler başarı sağlamayacaktır," dedi Kafka. "Ama doktor olarak siz bunu biliyorsunuzdur zaten!"

"Franz!" Dora'nm sesinde mahcubiyet vardı. Ahbabının emeklerini Franz'ın algılama biçiminden rahatsız olmuştu.

"Bayan Diamant, benden sizi muayene etmemi rica etti. Başka bir niyetim yok," dedi Dr. Ehlers soğuk ve kuru bir sesle. "Bana kalırsa, sizin durumunuzda psikolojik bir rahatsızlık kesinlikle söz konusu değil."

"Ben nedeninden söz ediyorum Doktor Bey, ortaya çıkan tablodan değil." Kafka üstünü başını düzeltti. "Çok özür dilerim. Saçma sapan sözlerimle aslında kendi huzursuzluğumu gizlemeye çalışıyorum. Lütfen muayenenize devam edin."

"Madem arzu ediyorsunuz, buyurun."

Kafka üzerindeki siyah ceketi, kravatı, beyaz gömleği, yün fanilayı çıkardı, hepsini düzgünce katlayıp sandalyenin üzerine koydu. Bu sırada Dora'nın yardım girişimini kibar ama kararlı bir şekilde reddetti.

Doktor hastanın cılız bedenini dinledi, eliyle muayene etti, Kafka hiç karışmadı.

"Mutlaka tespit etmişsinizdir," dedi Kafka, "nefes alma durumum pek parlak değil. Ciğerlerim sanki yarı gücüyle çalışıyor gibi."

Doktor hiç konuşmadan stetoskobunu çantasına yerleştirdi.

"İştahınız nasıl?"

Franz cevap vermek yerine, sevgilisinden kavanoza doldurduğu ananastan bir dilim uzatmasını rica etti. Muayenenin iştahını açtığını söyledi. Dora'nın uzattığı soyulmuş meyveden iştahla ısırdı, sonra Dora'nın mutfak becerilerini övdü.

"Mesela dün, fırında üzeri yumurtalı lahana vardı, yanında da böğürtlen soslu irmik püresi."

"Abartıyor!"

"Bir gün önce de hıyar salatası, makarna, mantar..."

"Franz, lütfen!"

"Ben şımartılıyorum, Doktor Bey, hiçbir eksiğim yok," dedi Franz; doktor muayenesini tamamlamış, aletlerini sessizce çantasına yerleştiriyordu. "Kız kardeşimin Böhmen'deki çiftliğinden paketler geliyor. İçi tereyağı ve yumurta dolu paketler bunlar. Düşünsenize, Doktor Bey, her bir yumurta bunca yolu sağlam gelebilecek şekilde sarılmış. Biz bu konuda şehirdeki birçok insandan daha iyi durumdayız." Kafka yutmakta ne kadar zorlandığından ve bazen konuşmanın bile çok güç geldiğinden söz etmiyordu.

Doktorun yüz ifadesi hâlâ donuktu. Bir seksen boyundaki

hastasının olsa olsa elli kilo geldiğini görmemesi mümkün değildi. Bir kemik yığınıyla, upuzun bir sefaletle karşı karşıyaydı. Kafka bunun farkındaydı. Böhmen'den gelen tereyağı ile doktoru aldatmak mümkün değildi; tüberkülozun bedeni nasıl kemirdiğini o iyi bilirdi. Bu hastalığa karşı ilaç da yoktu.

"Size bir reçete düzenleyeceğim," dedi Dora'nın ahbabı, gitmeden önce. Öksürüğü hafifletmesi için, ağırlıklı olarak otlardan yapılmış bir şurup yazdı.

Kafka reçeteyi aldı, hararetle teşekkür etti, ilacı kullanacağına dair birkaç kez söz verdi.

"Bu yaptığın olacak şey değil!" Dora doktorun arkasından kendini tutamamıştı. "Alaycı tavrınla adamı gerçekten sinirlendirdin!" Siyah gözleri çakmak çakmaktı.

"İnsanın kendini kurtarması için bazen bu yol seçilir."

"O, sana yardım etmek istedi! Hatırımız için yaptı bunu."

"Evet, takdir ediyorum ben de. İlaç alabilecek durumda değiliz. Ayrıca yararı da yok."

"Sağlığına kavuşmak istediğini kendin söylemiştin Franz!"

"Evet, istiyorum. Ama yüz tabaka kâğıt yakında on milyon mark olacak ve ben zorunlu ihtiyacım yazı kâğıdını bile alamayacağım!"

"İlaç, sürekli sığındığın yazıdan çok daha önemli!"

"Ama benim ihtiyacım! Beni o hayatta tutuyor!"

Kafka giyinmiş, masanın başına geçmişti. Dora sevgiyle saçlarını okşadı.

"Sana fena halde kızmam gerekirdi. Yazılarını benden daha çok önemsiyorsun."

Kafka bekliyordu, çünkü parktaki banka hayli erken gelmişti. Öncesinde bakkala uğramıştı, Krudewigs'teki kuyruk o gün her zamankinden daha kısaydı. Franz'ın şimdi bankta yanında duran alışveriş sepetinde domates, çay, bir salatalık, kefir ve küçük kız için bir tane elma vardı. Mira Bebek'in maceraları devam etmişti. Bebeğin yolculuğunu izlemek Kafka'nın hoşuna gidiyordu. Dora'ya, işin pedagojik bölümünü şimdilik ertelediğini söylemişti. Sihir ve mucize çocuklarda ön planda olurdu. Aslında dikkatlice bakılırsa, sadece mucizeler vardı. Hayat başka türlü nasıl izah edilebilirdi ki?

"Son mektup değil yani?" diye sormuştu Dora. Çünkü Franz bu açıklamayı ilk kez yapmamıştı.

"Hayır. Onunla buluştuğum sürece bebeğinden yeni hikâyeler dinleyecek. Bu yüzden henüz son yok."

"Franz, o hikâyeleri yazan *sensin*!"

"Ben sadece yazanım!"

"Bu, senin hikâyen. Sen uyduruyorsun. Yoksa öyle değil mi?"

"Kim söyledi ki bunu?"

Dora, ne yapacağını bilemiyormuş gibi gözlerini devirdi. "Ne istersen yazabilirsin."

"Öyle değil işte! Hikâyelerin nasıl gelişeceği önceden kestirilemez. Mesela bebeğine isim veren kızın kendisi, bebeği Çin'e, Amerika'ya, ya da başka bir ülkeye gönderen de o."

"Sen yönetemiyorsun yani?"

"Hayır, benim hiçbir etkim yok!"

"Delisin sen!"

"Tamam öyleyim. Hikâyelerin peşine takılmış bir deli!"

"Ama yaratıcı sensin, değil mi?"

"Bilemiyorum."

Evin önündeki merdivene gelmişlerdi bile, Franz dönüp Dora'ya bakarken gözlerinde öylesine şaşkın bir ifade vardı ki, sanki bütün bunlara ilk kez tanık oluyordu.

"Gelmen beni çok memnun etti, Lena."

Lena'nın dinlediği hikâyede, Mira iki tuhaf yaratığa rastlamıştı. Gökyüzünde yaptığı yolculuktan sonra balondan sağ salim yere inmişti ve yolda bir süre yürümüştü.

Dinlenmek için oturduğumda karşıma uzun boylu sıskayla, kısa boylu şişko çıktı. İkisinin de saçı başı darmadağındı, fırtınada oradan oraya savrulmuş gibiydiler, üzerleri çok çok eski zamanlardan kalma teçhizatla donatılmıştı.

Sıska, elinde uzun bir mızrakla cılız bir beygire binmişti. Şişko, bir eşek üzerinde arkasından geliyordu. Şişko bana, sanki dünyanın en doğal şeyiymiş gibi, öndeki şövalyeden sorumlu olduğunu anlattı.

"Artık karımın ve çocuğumun yanına gidemeyip, bu sıcakta hâlâ onunla dolanıp duruyor olmam kendi kabahatim."

"Nedenmiş o?" diye sordum merakla.

"Köyünün yakınlarındaki yıkık dökük bir kalede yaşayıp giden bu adama birkaç tane şövalye romanı vermiştim, ailesiz tek başına canı sıkılır diye düşünmüştüm. Aslında o güne kadar sakin, kimseye zararı olmayan bir adamdı. Ne var ki romanları okuduğundan beri yapmadığı saçmalık yok! Kendimi sorumlu hissettiğim için ben de sürekli peşindeyim!"

"Ne tür saçmalıklar?" Artık iyice meraklanmıştım.

Şişko Sancho, adı böyleydi, yaşlı beygir üzerindeki adı Don Kişot olan sıskanın, akla hayale gelmeyecek işler yaptığını anlattı. Mesela elindeki mızrakla bir koyun sürüsüne saldırmıştı, bir başka sefer de yel değirmenlerine.

Bu şövalye romanlarını okuduğundan beri soylu bir şövalye olduğu, sevdiği kadını etkilemek için iyi işler yapması, dünyayı düşmanlardan koruması gerektiği inancına kapılmıştı.

Sancho benimle konuşurken, sıska şövalye gitgide uzaklaşmış ve ufukta kaybolmuştu.

"Hoşça kalın! Şimdi hemen gitmem lazım," dedi Sancho, "yoksa yine başıma işler açar."

Mektubun okunması yarım saat sürmüştü.

Lena kâğıdın kenarlarındaki eğri büğrü resimlere baktı.

Evet, bebek yolcuğu boyunca hayli ilginç canlılarla karşılaşıyordu.

"Şunun başındaki ne?"

"Miğfer."

Lena güldü. "Daha çok tencereye benziyor. Mira neden onlarla gitmemiş?"

"Belki de o ikili pek tekin gelmemiştir ona."

"Ya da ikili gerçek değildi?"

"Nasıl yani?"

"Bebek onları rüyasında görmüştür belki."

"O zaman gerçek olmuyor mu?"

Lina düşündü. "Oluyor tabii. Her şey gerçek. Hikâyeler de, rüyalarım da gerçek."

Küçük kız kısık sesle bir şeyler mırıldanıyordu.

Yatağın çevresi onun çıkardığı sesle doluyordu.

Resimlerle, bulut cinlerinin hikâyeleriyle, şövalyelerin ve haydutların maceralarıyla, dans eden dalaverecilerle doluyordu; rüzgârla ve yıldızlarla, sokakların tozu ve bu evde yaşamış, bundan sonra da yaşayacak çocukların tüm özlemleriyle doluyordu...

Franz'ın siyah paltosu karga kanatları gibi, çılgın şövalye hikâyesindeki yel değirmeni pervaneleri gibi uçuşuyordu.

Franz parktaki salıncağa oturmuştu. Nasıl da yükseklere uçuyordu! Taa gökyüzüne!

"Bulutlara doğru, Franz!" demişti bugün parkta Lena.

Lena yatağında uzanıp, kocaman adamı düşününce gülmesini tutamadı. Şapkası nasıl bir anda başından uçup, çimenlerin üzerinde yuvarlanmıştı öyle!

Lena'yı salıncakta sallarken Franz'ın yüzü kıpkırmızı kesilmiş, nefesi hırıltılı çıkmıştı, bir kez, iki kez, üç kez sallamıştı onu, ağaçlara kadar uçabilmesi, daha daha yükseklere, bulutlara erişebilmesi için sallamıştı. Sonra şapkasının peşinden koşmuştu. Yakalayınca da şapkayı parmaklarının arasında çevirmiş, bir de azarlamıştı. Aptal şapka! Ne oluyor sana öyle! Beni terk mi etmek istedin? Söylenirken işaretparmağıyla şapkanın kenarına vuruyordu. Sakın bir daha yapma, seni aptal şey!

Lena bu fotoğrafı hafızasına kazıyacaktı: Uzun boylu, zayıf esmer adam elinde tuttuğu şapkasına kızıyordu! Lena yatağında güldü.

Oda sessizdi.

Yıldızlara doğru uç, Mira!

Mektubu hemencecik yatağın altına sakla!

Kapat gözlerini, ölmüş gibi yap!

Bir lambanın ışığı odayı taradı, bir an Lena'nın yüzünde oyalandı.

Anne, ben görünmez oldum!

Havayım, bulutum ben!

Cinim ben!

Ertesi gün Lena, Kristina ve evden birkaç çocuk arka bahçedeki yıkık dökük kömürlüğün tuğla duvarının önünde toplanmışlardı. Hikâye anlatma oyunu oynuyorlardı. Sağanak yağmurdan hâlâ ıslak olan duvara top atıyorlardı. Lena ile Kristina bunu sırayla bir sol bir de sağ elleriyle yaptılar; kendilerinden küçüklerin de topu iki elleriyle tutup atmalarına izin verdiler. Topun olabildiğince uzun süre havada kalması ve bu süre içinde bir hikâye anlatılması gerekiyordu. Sıra sonra diğer oyuncuya geliyordu.

Lena topu bir oraya bir buraya attı, hoop, pat! Duvara, hoop, pat! Bu öğlen dinlediği yeni bir seyahat öyküsünü özetleyerek aktarıyordu.

Ama bu kez anlatmakta zorlanmıştı. Kafası hâlâ çok karışıktı.

"Mira bota binmiş, nehirde şimdi. Nehir, Wannsee'ye akıyor, belki Mira yakında burada olur."

Topu arkadaşına attı. "Sıra sende."

Kristina pek becerikli sayılmazdı. Topu ancak bir soru süresince havada tutabildi.

"Neden bot?"

"Mira botu bulmuş," dedi Lena. "Mutlaka yoluna devam etmek istemiş, ama dalgalar üzerlerinden aşmış, akıntı çok kuvvetliymiş. Mira korkmuş!"

Korku mu? Evet, bundan konuşuluyordu. Mira kendine cesaret vermek için botundan seslenip duruyordu.

Yolculuk nereye, rüzgâr cinleri, su cinleri, imdat! Bot sağa sola sallanıyor, dönüyordu. Artık ona yön veremiyordum, dallar botu sıyırıyordu, hava kararmıştı, bot, atlıkarınca gibi dönüyordu. Bir hayvan dişlerini göstere göstere kıyıdaki ininden çıktı, suya atladı. Seri darbelerle yüzerek bana yaklaştı.

"Kimsin sen?" dedi hayvan.

"Mira'yım ben, lütfen bana yardım et!"

Yanıt gelmedi.

Gördüğünü kapmaya çalışan nasıl bir canavardı bu böyle? Böyle bir şey hiç görmemiştim! Cevap vereceği yerde elimi ısırmaya çalıştı.

"Hey! Ne yapıyorsun sen öyle!"

"Ben büyük misk sıçanıyım, nehrin bekçiliğine getirildim," dedi canavar. "Buradan izinsiz hiç kimse geçemez!"

Akıntı botumu sürüklüyordu. Sıkı sıkı tutundum.

Ah, Lena diye geçirdim içimden. Keşke burada olabilsen! Bana nasıl da yardım ederdin!

"Dur!" diye bağırdı sıçan. "Derhal dur! Gümrük ödemen lazım!"

Arkamızdan yüzüp bota ulaşmıştı bile.

Hayvanın kafasını birden yanı başımda gördüm. Üf! Çok büyüktü, tüyleri simsiyah ve parlaktı, kulaklarını dikmiş, ağzını uzatmıştı, gözleri sarı sarı yanıyordu.

"Bende bir şey yok!" diye bağırdım. "Sana bir şey veremem!" O anda akıntı daha da şiddetlendi, sandal korkunç bir girdaba kapıldı, ben de sağa sola savruldum.

Nehir bekçisi öfkeyle tıslayıp kayığımı bıraktı.

"Yürü felaketine git," diye bağırdı, "daha iyisini hak etmedin sen!"

Botun etrafı aniden kabaran sularla sarıldı. Dalgalar gözlerimin önünde köpük köpük fışkırdı, her yer suyla doldu. Boğuk sesler çıkıyor, kıyamet kopuyordu!

Derinlere yuvarlandım! Bembeyaz köpüren bir boşluğa! Ağır dar-

beler, sarsıntılar, su perdesinin ardında korkunç çağlamalar hissettim, derken hiçbir şey bilmez oldum...

"Hey, Lena, sıra sende!" Kristina topu Lena'ya uzatmıştı.

Lena topu aldı, ama öylece kaldı.

"Ne oldu?"

Lena susuyordu.

Kristina, arkadaşının üzgün olduğunu anlamıştı. Elini onun omzuna koydu.

"İnan, her şey iyi olacak, Lena."

"Bilmiyorum..."

"Peki, düşünsene, işler yoluna girmemiş olsaydı, sana yazabilir miydi?"

Lena gözlerini açıp, Kristina'ya baktı. Sonra anladı ve gülümsedi.

"Sana artık darılacağım, Franz!" Dora'nın sesinde hem sevgi hem endişe vardı.

"Seni daima seveceğim, Dora!" dedi Franz, siyah paltosunu giymiş, şapkasını takmış, kapının yanına gelmişti bile.

"Konuyu dağıtma!"

"Doğruyu söylüyorum."

"Ben ciddiyim, Franz!"

"Ben de!"

"Bugün dışarı çıkamazsın."

"İstiyorum ama."

"Çocuk gibisin!"

"Bunun neresi kötü?"

"Kötü olan dışarıdaki hava. Üşüteceksin."

"Temiz hava bana iyi geliyor."

"Park ıslaktır hâlâ."

"Gitmem lazım."

"Bu kadar inatçı olma!"

"İnat, zayıfların silahıdır!"

"Biliyorum. Özellikle de senin silahın."

"Bu sabah kendimi iyi hissediyorum. Wolke şahidimdir."

"Franz, lütfen, çocukluk etme de kal evde!"

"Ateşim düştü, pek öksürmüyorum, ağrılarım da yok. Tamam, çabuk tıkanıyorum. Ama bununla idare edebilirim, parkta yürürken pek sorun olmuyor. Ben de iki katı hızlı nefes alıveriyorum, bunlar ciddi sıkıntılar değil."

"Kendine hiç dikkat etmiyorsun! Ayrıca ufaklığın bu havada geleceğini hiç sanmam."

"Gelecek. Biliyorum!"

"Bir gün ara verseniz, ne çıkar bundan?"

"Bence kızı hayal kırıklığına uğratmamalıyım! Zaten konu sadece kız değil ki! Onunla buluşmaktan ben de keyif alıyorum. Anlayacağın bencillikten başka bir şey değil!"

"İzin ver, parka bugün *ben* gideyim, kıza, yarın yeni bir mektupla geleceğini söyleyeyim."

Franz içini çekip, direnmekten vazgeçti. Gerçekten kötü bir gece geçirmişti. Dora da sık sık uyanmıştı, ona içecek şeyler getirmiş, alnına soğuk bezler koymuştu.

"Kızı görürsen, ona bebeğinin iyi olduğunu söyle!"

"Yazık, keşke bebeği bu kadar parçalanmış olmasaydı."

Dora, Collie'nin keşifleri sırasında çalılıklardan parça parça getirdiği darmadağın bebeği dikkatle inceledi.

"Bunları dikip yamamana gerek yok."

"Kumaş aldım bile."

"Kıza tutup da bambaşka bir bez bebek vermek doğru olmaz."

"Ben öyle düşünmüyorum. En azından deneyeceğim."

Sevgilisi evden çıkınca Kafka masaya oturdu, dolmakalemini eline aldı. Parmağını masanın üzerinde gezdirdi, orada adeta bir harita vardı ve sanki bir saniyede bir yerden diğerine ulaşmak çok kolaydı. Fransa üzerinden İtalya'ya, Akdeniz'den Filistin'e geçti. Dora'yla bu ülke ve gelecekle ilgili planları hakkında konuşurken sevgilisinin gözünde beliren ışıltıyı hayal etti. "Bundan bizi hiçbir şey alıkoyamayacak," diye fısıldadı, "ne kadar uzaklaşırsak, o kadar hızlı iyileşeceğim. Ne kadar yüksekten uçarsak, her şey daha çok buharlaşacak." Bebekten

haberler yazmak üzere yeni bir kâğıt aldı.

Umarım bütün bunları yazarken bir çocuğa uygun kelimeleri buluyorumdur, diye geçirdi içinden. Lafı fazla dolandırmadan, bir seferde yazıp bitirmek gerekiyordu, ancak o zaman iyi bir sonuç ortaya çıkabilirdi. Çünkü yazıyla ilgili ideali hep bu olmuştu: tek seferde; gerekiyorsa gece boyu yazıyor, duraksamıyor ve hiçbir düzeltme yapmıyordu, aksi halde öyküsü gücünü kaybederdi.

Bebeğin yolculuğuyla ilgili bugüne kadar ne anlatıldıysa, Lena her seferinde pür dikkat dinlemiş, başını çoğunlukla öne eğmiş, tek bir sabırsızlık belirtisi göstermemişti. Bu kız için şimdi hangi kural geçerliydi? Henüz tamamlamadığı "Kayıp" romanındaki[1] genç Karl Rossmann gibi, Lena'nın bebeğinin de denizaşırı bir ülkeye gidip gitmeyeceğini kim bilebilirdi ki? Kafka genç Rossmann'ın yoluna kendi özgürlük özlemini katmış, onu denizleri aşarak New York'a ulaştırmıştı. Kendisini şimdi Berlin'e getiren yeni bir hayat özlemine de Rossmann'da can vermişti. Rüzgârın bebeği okyanuslar üzerinden geçirmesi kolay bir iş olurdu. Ama bebeğe kocaman kanatlar takabilirdi, bir yazarın özgürlüğü sınırsızdı, olasılık dışı olayları yaratmak gibi bir hakkı, hatta görevi vardı...

"Kızla karşılaştın mı?" diye sordu Franz, Dora daha kapıdan girerken.

"Tam olarak söyleyemem."

"Tam olarak söyleyemez misin? Ne demek bu şimdi?"

"Sevgilim, bana öyle bakma. Kızın bugün bebeğinden haber almaması dünyanın sonu değildir herhalde."

1 "Der Verschollene": Kafka'nın tamamlanmamış üç romanından biridir, Max Brod tarafından önce "Amerika" sonra da "Kayıp" adı altında yayımlanmıştır. (ç.n.)

"Sen kıza rastladın mı rastlamadın mı?" Franz sesindeki öfkeyi bastırmaya çalıştı. Dora'nm yüzünden bir gölge geçti. Kıskançlık mıydı bu? Dora dudaklarını birbirine bastırdı, kendini kontrol etmek ister gibiydi.

"Bu konuyu fazlaca ciddiye aldığını sana söylemiştim. Bu kadarı sana yaramaz."

"Ciddiye almak zorundayım. Başka türlü yapamam!"

Dora paltosunu çıkardı. Hava gerçekten nemliydi, siyah lüleleri her zamankinden daha çok birbirine girmişti. Yan yana kanepeye oturdular.

"Şöyle, parktaki banka gelmiştim," dedi Dora. "Her yer dediğim gibi ıslaktı. Bir kız koşarak kaçtı. Galiba bir ağacın altına gizlenmişti."

"Kızı tarif eder misin?"

"Sanırım üzerinde mavi palto vardı."

"Adını seslenseydin!"

"O kadar hızlı kaçtı ki!"

"Boyu ne kadardı?"

"Şu kadar." Dora elini göğüs hizasına tuttu.

"Emin misin? Daha kısa değil miydi?"

"Olabilir. Aceleyle tam olarak bakamadım."

Franz kanepeden ayağa fırladı. "Kız beni bekliyordu. Gitmem lazım, belki hâlâ bulabilirim onu."

"Franz, dur!"

Çocuklar bekleyemez, hareket halinde olmak zorundadırlar, onlar için ne geçmiş ne de gelecek, sadece şu an vardır.

Kafka parkta hızlı adımlarla ilerliyordu. Ormangüllerinin arkasından geçip Lena'nın bankının çevresinde dolandı.

"Lena?"

Çok kısık sesle söylemişti bunu, çevreden duyulmak istemezmiş gibiydi.

"Lena, burada mısın?" Sesini yükseltmek Franz'ı zorluyordu.

Bank boştu, çevredeki dallardan sular damlıyordu, yapraklar bugün havada süzülmüyor, ağırlaşmış gibi bitkince yere çarpıyorlardı. Kafka o güne kadar bilmediği yollardan geçti. Gözleri, mavi çizgili önlük giymiş, saçı örülü kızı arıyordu. Dün başında yün beresi vardı. Önceki gün hava ılık olmasına rağmen lastik çizmeler giymişti. Ondan önce de bağcıklı botlar. Ama mavi çizgili önlük hep üzerindeydi. Bugün demek ki mavi bir palto giymişti. Dora görmüştü onu, bu kesindi.

Parkın uzak bir köşesine geldi.

Nerede oturduğunu sorduğunda kız, şurada, diyerek geçiştirmiş ve belirsiz bir yöne işaret etmişti.

Şurası neresiydi?

Franz bir bahçenin tahta parmaklığının arasından baktı, boş bir arsada karanlık kapı girişleri ve eskilikten, nemden kararmış tuğla duvarlar gördü. Kemerlerin birinden geçip usulca bahçeye girdi. Burada iki çocuk su birikintisi içinde oynuyor, bir başka çocuk da arkadaki merdivenden çıkıyordu. Lena aralarında yoktu. Geç kalmıştı, kız gitmişti, burada oturmuyordu,

kim bilir nasıl bir hayal kırıklığı yaşamıştı!

Yetişkinler sözlerinden dönmemeliydi!

Büyük evin alt katında bir şeyler seçmeye çalıştı. Bazı pencerelerde kısık lamba ışıkları fark ediliyordu, perdelerin ardında gölgeler gelip gidiyordu.

Geniş kaldırımda, bir adamla bir oğlan çocuğu eski möblelerle dolu iki tekerlekli bir el arabasını itiyorlardı. Meraklı yabancıya ters ters baktılar. Kafka suçluluk duygusuyla ürpererek hızlı adımlarla oradan uzaklaştı.

Ben ne yapıyorum burada? İnsanlar hakkımda neler düşünecek? Lena karşısına çıksa bile ne yapacaktı ki? Ne söyleyecekti ona? Bebeğin mektubunu vermek için kendisini aradığını mı? Hayır, hayır, hikâyelerinin yeri ormangüllerinin yanındaki banktı. Bu, doğru olan tek yerdi; bebeğin seyahati oradan başlamıştı. Birdenbire kızın önüne çıkacak olsa, Lena arkadaşlarının önünde zor duruma düşmez miydi? Bahçeden hızla ayrılırken, sen aptalın tekisin, diye kendi kendine söylendi. Nasıl böyle bir şeye kalkıştın ki?

Hayır, küçük Franz'ın yaşadıkları Lena'nın başına asla gelmemeliydi.

Solgun benizli sıska aşçı kadın geldi yine gözünün önüne. Okul arkadaşlarının yolun karşı tarafında olup biteni izleyip sonra da yorumlar yapması nasıl da utandırmıştı onu! Küçük Franz, kendisinden büyük, güçlü kuvvetli sınıf arkadaşlarının sırıtmalarını, alaylı gülüşmelerini, kendisiyle eğleniyor olmalarından başka nasıl yorumlayabilirdi ki? Onlara karşı kendisini nasıl savunacaktı? Nasıl kudretli babasına karşı koyamıyorsa, onlara karşı da yapamayacaktı bunu. Bebeğin haberlerini getirdiği kızın yaşlarındayken, altı, yedi ve sekiz yaşlarında olduğu sırada, evlerinde övgü de, yüreklendirme de olmazdı pek. Babasına birkaç yıl önce yazıp, asla göndermediği mektupta

şöyle demişti: "İnsan sadece tek bir konuda mutlu olmalı, içini onunla doldurmalı, eve geldiğinde de bu konuda konuşabilmeliydi. Öyle yüce düşüncelerden falan değil, çocukluktaki ufak tefek olaylardan söz ediyorum. Aldığım yanıt her zaman alaylı bir iç geçirme, baş sallama, masaya parmaklarla vurma olurdu: Ben daha güzellerini gördüm! Ya da: Bununla kendine bir şey al!"

Herhalde öteki çocuklar, evlerinde sinip oturmak, masada gözlerini tabaklarından ayırmamak zorunda değillerdi, Franz büyümeye başladığında, hatta yetişkin olduğunda bile evdekilere karşı koyacak olsa, hakaret üzerine hakaret dinlemek zorunda kalmıştı.

Ailesinin, yoksulluk içinde ne büyük mücadeleler vererek kendi dükkânlarını açtığını Kafka biliyordu. Evet, ailesinin nasıl yükseldiğine ve bunun beraberinde getirdiği kayıplara tanık olmuştu. Hermann ve Julie Kafka'nın sonunda zoru başardığı, artık şirket armasına o küçük kargayı gururla koyabildikleri her gün konuşulurdu. Bu kuşun adı Çekçe *kavka* idi, ama ailenin konuşma dili Almancaydı. İçini dökmek isteyen Almanca konuşurdu; ne de olsa ülke Habsburg İmparatorluğu'na bağlıydı, Kayzer de Viyana'daydı...

Evet, Franz bütün bunları çocukluğundan beri bilirdi, okuldan çıkar, Prag'ın merkezindeki manifatura dükkânında çeşit çeşit kumaşlar, akla gelebilecek her türlü malzemeden binlerce düğme, içleri ıvır zıvır dolu kutuların yığıldığı raflar, depodaki sandıklar ve kartonlar arasında saatlerce zaman geçirirdi. Babasının geçtiği zorlu yolu bilir, onun başarısını takdir ederdi. Buna rağmen, yetişkin olduktan sonra bile Hermann Kafka'nın oğlunu dayaktan en büyük cezaya, "Seni balık gibi parçalarım"a kadar varan tehditlerle dolu kükreyen sesini duymuştu.

Yeni rekor: Dolar bir milyar oldu – Berlin, felaketin odak noktası – Yeni grevler, sokak çatışmaları – Lichterfelde'de elektrikler kesildi.

10 Ekim günü gazeteler, "Hava güneşli, sonbahar birkaç gün daha güzel geçecek" diye yazıyordu. Ama bir de kilerleri doldurma zamanının gelip geçtiğini de hatırlatıyorlardı, çünkü kömür stokları gittikçe azalıyordu. Hükümet, tayına bağlama planları yapıyordu. Kafka, camekândaki gazetelerin manşetlerine ve birinci sayfa haberlerine bir göz atıp, parka doğru hızla yoluna devam etti.

Tam banka ulaşmış, dünkü salı günü kendisi burada olamadığı halde, Lena acaba bugün gelir mi, diye düşünüyordu ki, kızın çimenlikten kendisine doğru koştuğunu gördü.

"Neler olmuş? Bebeğin canı mı yanmış? Nehrin bekçisi ne yapmış? Takip mi etmiş onu? Mira ormanda mı şimdi? Rüyamda öyle gördüm çünkü."

Lena, bir cümleyi bitirmeden diğerine atlıyordu adeta. Yanakları kıpkırmızı kesilmişti.

"Rüyanda mı gördün onu?"

"Ormanda koşuyordu! Her yer üzeri yosun kaplı kalın ağaç kütükleriyle doluydu.

'Sizler sihirli devler misiniz?' diye sordu bebek. Ayakları yerdeki yaprakların içine gömüldü, yere devrilmiş bir ağaç kütüğünün altından geçmek zorunda kaldı. Elbisesi ıslanıp kirlendi. Merhaba, dediğini duydum.

'Merhaba, beni duyan yok mu?'

Ama duyan olmadı. Acıkmıştı. Çalılıklar arasından bir avuç dolusu çilek, ahududu koparıp ağzına attı. Sonra birden ormanın ortasında kulağına müzik sesi geldi.

Sirk mi gelmişti acaba? Şu çayırların üzerindeki Rabanelli sirki miydi yoksa? Hemen, acilen oraya gitmeliydi. Kirli yerlerde düşüp kalkıyordu, ama umurunda bile değildi. Elbisesi berbat olmuştu, çamur içindeydi, bacakları da kapkaraydı, ama aldırmadan koşmaya devam etti. Sonra da..."

"Ne oldu sonra?" Kafka rüyasını soluk soluğa anlatan Lena'yı sözünü kesmeden dinledi, bebeğinin yaşadığı her şey gerçekti, öyle diyordu Lena.

"...sonra da gözlerimi açtım ve uyandım."

"Mira müzik dinliyordu, öyle mi?"

"Rüyamda öyleydi."

"Sirk değildi bu, Lena, bu sefer değildi. Yedi şarkıcı kurttu onlar. Bebeğinin yaşayacakları sana malum olmuş, bak dinle şimdi, Mira neler yazmış."

Franz kıza, nehrin bebeği nasıl kıyıya sürüklediğini anlattı. Bebek şükür ki sapasağlamdı ve güvendeydi. Sonra eski, karanlık bir ormandan geçmiş, yedi kurdun konser verdiği bir açıklığa varmıştı.

"Ama ben bunu rüyamda görmüş olamam, mektuptan henüz haberim yoktu çünkü." Lena gözlerini, Franz'ın okuduğu kâğıda dikmişti.

"Kim bilebilir ki Lena, rüyalarda bizim bildiğimiz zaman kavramı yoktur, bazen tersine de işler. Biz rüyamızda sonradan olacak şeyleri de görebiliriz."

"Kurtlar şarkı mı söylemiş?"

"Bozkır kurduymuş bunlar, gerçek doğalarını kaybetmiş ve

avlarından beslenemez olmuşlar. Bu yüzden dans edip şarkı söylemek zorundalarmış. Konserlerinde daire oluşturup şarkı söylüyorlarmış, ama yerde dört ayak üzerinde değil, dik durup her biri ön ayaklarını önündekinin sırtına yaslıyormuş. En öndekinin yönetiminde şarkılarına başlıyorlarmış. Müziğin ritmine göre de bedenlerini sağa sola sallıyorlarmış. Senin rüyanda da mı böyle oldu Lena?"

"Ben uyandım ya! Sonra ne olmuş?"

"Mira kurtları görünce çok şaşırmış..."

"Korkmamış mı?"

"Hayvanlar da onu fark edince belki birazcık korkmuştur. Hepsi dört ayak üzerine inip, usulca Mira'ya yaklaşmışlar, onu gözleyerek ve yaylanarak etrafını sarmışlar, sarmışlar..."

Bu akşam bahçeye gizlice sokulan bir şey vardı sanki!

Fiyuu! dedi Franz dudaklarını büzerek.

Şişşt! Şişşt! Fiyuu! Pencerenin önünde gözünü karanlığa dikmişti. Bir dal çatırdadı. Fare miydi yoksa? Ya da kedi? Ya da toprağı kazan köstebekti belki de? Hafif bir tıslama. Franz dikkat kesildi. Ses nereden geliyordu acaba? Tiz bir sesti, arada duraksıyordu, kâh tıslama, kâh ıslık gibiydi. Dolmakalem kâğıdın üzerinde cızırdayarak ilerliyordu.

Yapımın en güzel yanı, sessizliği. Elbette, aldatan bir sessizlik bu. Birden yarıda kesiliyor ve her şey son buluyor. Ama şimdilik var. Dehlizlerimde saatlerce süzülebiliyorum, küçük bir hayvanın hışırtısından başka bir şey duymuyorum, onu da hemen dişlerimin arasına alıp sesini kesiyorum, ya da toprağa bir şeyin damladığı geliyor kulağıma, bu da onarım yapılması gerekliliğini gösteriyor, bunlar dışında her yer sessiz. İçeriye orman havası giriyor, hem ılık hem de serin bir hava bu. Bazen uzanıp geriniyor, bazen de dehlizimde keyiften dört

dönüyorum. Yaklaşan yaşlılık için böyle bir yapıya sahip olmak, sonbahar geldiğinde başının üzerinde bir damın olması çok güzel...

Gaz lambasının ışığı Dora'nın uzandığı kanepeye kadar gidiyordu, Dora kolunu büküp başının altına almıştı, bugün verdiği mücadeleden çok yorulmuştu, biraz meyve ve süt alabilmek için iki kez upuzun kuyruklara girmek zorunda kalmıştı. Küçük ocakta hasta sevgilisinin yemeklerini ısıtabilmek için biraz da ispirto almıştı.

"Gidin artık şuradan!"

Geç olmuştu. Kristina, lavabodaki iki küçük çocuğu kovaladı, perdeyi çekti. Dişlerini fırçalayıp, ağzındakileri tükürdü.

"Saçlarıma yardım eder misin?"

Kristina kendinden küçük Lena'nın saç örgülerini açmaya başladı.

"O insanlardan haber var mı?" diye sordu Lena başını kaldırmadan. "Hani şu seni almayı düşündüklerini söyleyenlerden. Tekrar geldiler mi?"

"Bilmiyorum." Kristina bir an durdu.

"Neden bilmiyorsun ki? Anne bir şey söylemedi mi?"

"Hmm," dedi Kristina sadece. Kızmış gibiydi. Ama Kristina'nın hayal kırıklığı yaşadığını Lena biliyordu.

Lena yutkundu. Arkadaşını nasıl teselli edeceğini keşke bilseydi!

"Sana bir şey anlatayım mı?"

"Yine o esmer adamla mı buluştun bugün?"

"Evet."

Lena, kurtların konserini anlattı.

"Yedi kurt Mira'ya yaklaştıkça yaklaşmış, sonra hepsi birden etrafını sarıp, açıklığın ortasına oturmuş, ormanda ne aradığını

sormuşlar Mira'ya," diye başladı Lena. "Mira onlara nehirde yaşadığı maceradan söz etmiş. Konuştukça da yedi şarkıcı kurdun aslında kötü niyetli olmadıklarını fark etmiş. Korkusu da oracıkta bitivermiş!"

Lena, Kristina'nın ellerini saçlarında hissetti. Arkadaşı Lena'nın örgülerini çözmüş, saçlarını taramak için fırçaya uzanmıştı.

"Yedi şarkıcı kurt mu?" Kristina'nın sesinde gülme tınısı vardı, alay etmiyordu, meraklanmıştı, hatta kendi sıkıntısını bile unutmuştu.

Tamam, iyi! Lena, Franz'ın kendisine parkta okuduklarını anlatacaktı. Kaşlarını çattı, saçları acımıştı. Ama aldırmadı, bütün dikkatini hikâyesine vermişti çünkü.

"Yedi şarkıcı kurt, Mira'ya dert yanmış. Herkesin kendilerinden korktuğundan yakınmışlar. Sakin sakin dolaştıkları halde köylüler onları kovalayıp duruyormuş. Bu yüzden ormanın ta derinlerine çekilmek zorunda kalmışlar. Kendilerine bir koyun kapmak niyetiyle yerleşim merkezlerinin çoktandır yakınına bile uğramamışlar. Evet, çoktandır yapmamışlar bunu."

Lena, halka olmuş kurtların koyu gri kafalarının sallandığını görür gibi olmuştu. Bebek de başını sallıyordu.

"İnsanlar bizi hep kötü niyetli sanıyor, demiş kurtlar. Oysa biz, kurtların tarihinde yaşanmamış bir şey yapıyoruz. Şarkı söylüyoruz. Konserler vermek istiyoruz. Bu yoldan karnımızı doyurmak istiyoruz. İnsanların hiçbir şeyden haberleri yok." Lena iç geçirdi. Mektubun bu yerinde Franz da böyle yapmıştı. "Ama avcılar kurtlara inanmıyor. Avcılar zaten kimseye inanmıyor, onların derdi, kurtları öldürüp, para kazanmak, çünkü öldürmeleri karşılığında çiftçiler onlara para veriyor. Kurtlar bu yüzden hep kaçmak zorunda kalmışlar, uzaklara, ormanlara

dalmışlar, öyle ki sanatlarını birilerine gösterebilmekten umutlarını bile kesmişler neredeyse."

Lena durdu. Şu an bebeği ve yedi şarkıcı kurtla birlikte açıklık alandaydı.

"Sonra ne olmuş?" Kristina merak içindeydi.

Lena dönüp, yaşça büyük arkadaşına baktı.

"Sonra şarkıcı kurtlar benim için bir konser verdiler," diye yazdığını hatırlıyor Mira'nın Lena. "Ben, onları çok uzun zamandan sonra ilk dinleyen insanlardan biriydim. Bu sunumlarıyla kalabalık bir dinleyici topluluğu önüne çıksalar, dünyada yer yerinden oynardı!

Mira böyle yazmıştı, Franz da böyle okudu bana."

Büyük yatakhanede ışıklar çoktan kapatılmıştı, ama fısıldaşmalar devam ediyordu. Ay ışığı, Lena'nın hayvan motifli pijamasına vurmuştu; Lena yatakta oturmuş, resimli kartı önüne koymuştu. Hayal gücünü zorlayanlar, kartın üzerinde, daire içinde ayakta durmuş ağızları açık kurtları görebilirlerdi.

"Bak, nasıl şarkı söylüyorlar," diye fısıldadı Lena.

"Bakayım!"

"Burası çok karanlık. Işığı açmak istemiyorum, Anne koridorda gezinip duruyor."

"Neye inanıyorum, biliyor musun?" Kristina'nın sesi yine boğuklaşmıştı.

"Neye?"

"Bebeğinin yakında tamamen ortadan kaybolacağına."

"Hayır, ben onu tekrar göreceğim."

"Ne zaman peki?"

"Bir gün. Canı yolculuk yapmak istemediği zaman geri gelecek."

"Ama o zaman sen Krall Anne'nin yanında kalıyor olmayacaksın."

"Olsun, Mira beni bulur."

Lena bundan emindi. Artık bebeğini kaybettiğine üzülmüyordu. Yatağına uzandı, sonra birden doğruldu.

"Ne dedin sen demin?"

"Ne demişim?"

"Benim Krall Anne'nin yanında kalmayacağımı söyledin. Anlat haydi, bir şey mi duydun?"

Lena biliyordu: Kristina aralarında en büyüğü olduğu için Krall Anne ona programı, kurum müdürü üzerinden gelen istekleri anlatırdı. Bu istekte bulunanlar, deneme amaçlı olarak bazı çocukları alıp götürürlerdi. Bay Krall'ın üçüncü şişeden sonra dili çözülürdü, sevimli davranınca onun ağzından da laf alınabilirdi.

"Hiç haberim yok, "diye savundu kendini Kristina. Sesinde suçluluk vardı.

"Lütfen!" Lena'nın boğazına bir şey düğümlenmişti. "Ne biliyorsan, söyle artık!"

"Yok bir şey, Lena, yok bir şey!"

"Yalan söylüyorsun!" Lena soluk soluğaydı.

"Kendine gel, Lena..."

"Ben yeni anne baba istemiyorum!"

"Ama hepimiz bunun için buradayız."

"Ben değil!"

"Neden?"

"Ondan!"

Kafka saat 6'ya doğru uyanmıştı, ateşi yoktu. Dışarıda süt arabası tangırdayıp duruyordu. Aşağıdaki dairede ev sahibi kadın gürültü yapıyordu. İyileşmeye doğru gidiyorum, diye düşündü Kafka, başını kaldırıp yanında yatan Dora'ya şefkatle bakarken. Gözlerini tekrar kapadı. Yarı uykulu halde, gözlerinin önünden sahneler geçiyordu: Aydınlık ışık altında ufukta beliren mavi bulut giderek artan bir hızla döndükçe dönüyor, ışıksa renkten renge, kırmızıdan sarıya, maviden yeşile, mora geçiyordu. Kendini bir parkta gördü Kafka, günlerdir her öğlen koşa koşa gittiği Berlin-Steglitz'deki park değildi bu. Burası, Prag Laurenziberg'de bakımlı bir parktı, yol kenarlarında mazı ağaçları, sütun gibi kesilmiş şimşir ağaçları, karanlık porsuk ağacı çitleri arasında da kemerler ve çeşit çeşit esrarengiz figürler vardı. Orası daha çocukken çekerdi Franz'ı; orada giderek daralan yollarda koşar, labirente girmiş gibi bir süre sonra nerede olduğunu anlayamaymca, kendini masal diyarındaymış gibi hissederdi. Ama korkmazdı, çünkü beyaz heykeller ona yolunu gösterirlerdi. Güven içinde onları izler, mimiklerinin, uzanmış kollarının, kendisine, beş yaşındaki Franz'a yönelik olduklarından bir an bile kuşku duymazdı, sonunda gerçekten de hava kararmak üzereyken kendini çıkışta bulurdu. Bu, onun sırrıydı ve bundan gurur duyuyordu. Yolunu kaybetmemiş, bir şeyi başarmış ve ne kadar cesaretli olduğunu kanıtlamıştı. Kötü olan, bundan kimseye bahsedememesiydi, çünkü o tarihlerde Ottla henüz dünyaya gelmemişti.

Kafka öbür tarafa dönünce yorgan yere düştü. Dora yorganı usulca kaldırdı, sonra kalkıp ispirto ocağıyla uğraşmaya başladı. Franz yarı aralık gözlerle onu izlerken hafifçe gülümsüyordu.

Geç oturdukları kahvaltıda Franz çay fincanını iki eliyle birden kuvvetlice kavramıştı.

"Senin doktora ihtiyacımız yok artık!"

"O, benim doktorum değil, Franz!"

"Bu hastalığın, gerçek bir hastalık durumu olmadığını her zaman bildim ben, canım Dora'cığım!"

"Neymiş peki?"

"Yani doktorluk bir durum olmadığını, demek istiyorum."

"Bunu dinlemek istemiyorum!" Dora fincanını masaya vurdu, alnını buruşturdu, yüzü kararmıştı.

Franz kendi fincanı üzerinden düşünceli düşünceli ileriye doğru bakıyordu. Ona şimdi, kendisini yoklayan ve kovalamak zorunda kaldığı hayaletlerden mi bahsetseydi yine? Normal bir doktor bunlarla başa çıkamazdı, çok özel şartlar gerekliydi bunun için. Hayır, anlatacak olsa Dora'nın huzuru daha da kaçardı. Onunla böyle bir tartışmaya girmeyecekti.

"Haklısın. Artık hastalık üzerine tek kelime yok!" Franz da fincanını masaya bıraktı. "Yanımda olman, bana nasıl iyi geliyor, bilemezsin! Seninleyken kendim olabiliyorum, bunu hiç yaşamamıştım!"

"Her zamanki gibi abartıyorsun, Franz!"

"Yakında dostlarımızı davet ederiz, hatta istersen hemen yarın. Ama bugün çıkıp, gerçek bir karı koca gibi gezelim," diye teklif etti Franz.

Kafka, paltolarını giyip evden çıkmalarını bekleyemeyecek

kadar sabırsızdı. Kaldırıma indiklerinde zafer kazanmış bir edayla giriş katındaki pencereye baktı, ev sahibesinin camın arkasından onları gözetlediğinden emindi.

"Bu tuhaf yabancılar, bu tuhaf saatte nereye gider ki?" diye fısıldadı Dora'ya, eliyle ağzını kapatarak.

"Tramvaya binip, Wannsee'ye gidecekler," diye kıkırdadı Dora.

"Son derece kuşku uyandırıcı. Gizli polise ihbar etmek lazım!"

Göl kenarına geldiklerinde neşeyle tramvaydan indiler. Ekim güneşi gölü çelik tonlarına, maviye ve griye bürümüştü; beyaz köpükler kıyıya vuruyordu. Dora Franz'ın koluna girmişti. Sonbahar rüzgârıyla sürüklenerek koyda tur atan beyaz ve kırmızı yelkenlileri birbirlerine gösterdiler.

"Bu gemiyle Filistin'e gideceğiz," dedi Kafka, gölde süzülen büyük bir ahşap tekneyi göstererek.

"Hayır, bu çok ağır gidiyor. Biz şuna binelim!" Dora'nın gözüne, mavi yelkenleriyle açıklarda ok hızıyla suyun üzerinde ilerleyen daha büyük bir tekne çarpmıştı. Sonunda mavi teknede karar kıldılar, evet, buna atlayıp gitmeleri öyle çok ileri bir tarihi bulmayacaktı.

Bismarck Caddesi'ndeki bir tabela, yazar Heinrich von Kleist için düzenlenmiş anma yerini gösteriyordu. Porsuk ağaçlarının gölgesinde karanlık bir yerdi burası, Kleist'ın yüz on iki yıl önce, ağır hasta olan Henriette Vogel ile birlikte intihar ettiği yer, paslı parmaklıklarla çevrelenmişti. Sağlığında okurlar onu anlamamıştı, ancak ölümünden sonra ünlenmişti.

"Kuzeydeki bir ülkenin, güney bölgelerine ait bir meyvenin tohumunu taşıdığı gibi, içimde bir kalp taşıyıp duruyorum. Sürdükçe sürüyor ama bir türlü olgunlaşamıyor," diye alıntı

yaptı Franz. "O da benim gibi yazdıklarıyla geçinme şansı bulamamıştı."

"Lütfen sevgilim, güneşe çıkalım tekrar," diye rica etti Dora, bakışları kararmış, içindeki huzursuzluğu ele veriyordu. "Üşüdüm ben burada. Ayrıca içim daraldı. Bu kadar karanlık bence yeter."

"Deniliyor ki, Kleist ve Henriette, yaklaşan ölümü beklerken gülmüş ve kendilerini tamamen özgür hissetmişler. Ölüm onlara bir macera, yabancı bir ülkeye keşif gezisi gibi görünmüş."

"Haydi gidelim, Franz." Dora arkasını dönüp ilerledi.

"İkisi de hayatlarından memnun değildi. Kleist, hayatla başa çıkamayacağına inanmıştı. Hayatıyla ilgili planının yanlış ve çözümsüz olduğunu düşünüyordu." Franz Dora'nın peşinden gitti.

"Hayatıyla ilgili planı mı?"

"Edebiyat alanındaki çabaları."

"İntihar etmek için bir neden olamaz bu! Hayat her şeyden değerlidir!"

"Haklısın. Ama onların ne yaptıklarını insanlar belki anlayabilir. Ya da kendilerini onların yerine koyabilirler."

"Hayır, koyamazlar!" Dora kızmıştı. Bir an durdu. "İntihar günahtır!"

Konuşmadan yollarına devam edip küçük bir göle vardılar. Franz iyice hız alıp suya yassı bir taş attı.

"Kleist ve Henriette, şimdi bizim yaptığımız gibi göle taş atmışlar, sevgilim. Kleist önce kadını vurmuş, sonra da kendini." Taşın suyun üzerinde üç-dört kez sekmesi Franz'ı pek mutlu etmişti.

"Belki de kadın ölmek istememiştir. O zaman senin Kleist efendi katil sayılır," dedi Dora inatla, Franz'ın yüzüne bir to-

kat indirmek ister gibiydi. Onun Kleist'ı mı? En uç noktaya kadar gitmiş olan kişi onun akrabası mıydı? Yaşamak ve yazmak arasında parçalanmış olan o adam mı? Kafka bu yazara büyük hayranlık duymasına ve mektuplarını sık sık okumasına rağmen, sevgilisiyle orman yolundan dönerken içinden şunları soruyordu: Yaşamla ilgili hayalleri ne yapsa gerçekle örtüşmemiş, depresif bir krizden çıkıp diğerine girmiş ve çok genç yaşlarda intihar düşünceleriyle kıvranmış böylesine mutsuz bir yazarın soyundan olmak ister miydi insan? Hayır, kesinlikle hayır, ama onun sağlığında hiç kimsenin, hatta büyük Goethe'nin bile takdir etmemiş olmasına rağmen Kleist tarzı bir yaratma gücüne sahip olmayı herkes ister...

"Yine nerelerdesin sevgilim?" Dora onu düşüncelerinden koparmıştı.

"Haklısın, yeter bu kadar!" dedi Kafka adımlarını hızlandırarak. Kız arkadaşını Wannsee Restoranı'na götürdü. Çay ısmarladılar, Franz Dora'nın elini tuttu.

"Dünyanın en güzel aşk hikâyesini dinlemek ister misin?"

"Tabii ki!" dedi, Dora. "Ama lütfen sonu iyi bitsin."

Kafka ona, Hans Christian Andersen'in masalındaki, üzeri rengârenk boyanmış kurşun askerin hikâyesini anlattı; kurşun asker, çocukların kendisini koyduğu evin pencere pervazından üç kat aşağı düşüp oradan da su oluğuna karışarak inanılmaz bir yolculuğa başlamıştı. Daha sonra bir balık onu yutmuş, sonra balık, midesindeki cesur askerle birlikte pazarda, askerin yolculuğa çıktığı evin aşçı kadınına satılmıştı.

"Askercik, kâğıttan dansçı bir kıza duyduğu aşkı nereye gitse yüreğinde taşıyormuş," diye anlattı Franz. "Bütün maceralarında kız gözlerinin önünden gitmiyormuş, onu, evin çocuklarının kâğıttan kestikleri figürleri oturttukları kâğıttan sarayın bir odasında kendisine bakarken hayal ediyormuş. Kızın üzerinde ipek bir elbise, omuzlarında da ince mavi bir kurdele varmış, kurdelenin tam ortasına kızın yüzü kadar büyük parlak bir çiçek oturtulmuş. Kâğıttan dansçı kız kollarını kaldırıp, bir bacağını açarak duruyormuş. Biraz ötedeki bir kutu içinde yirmi dört arkadaşıyla birlikte duran kurşun asker, tam bana göre bir kız, diye düşünmüş. Kızla tanışmak için derin bir arzu

duymuş, çünkü ona oracıkta sırılsıklam âşık olmuş. Ama ne yazık ki yaramaz çocuklar kendisiyle pencere kenarında oynama fikrine kapılmışlar.

"Sen dünyanın en güzel aşk hikâyesi dediğine göre," dedi Dora usulca, "kurşun askere sonra ne olmuş?" Dora, bunun da Franz'ın anlattığı bütün hikâyeler gibi tuhaf bir sonla bitmesinden endişe eder gibiydi.

"Asker, balığın karnında eve geri dönünce aşçı kadın onu fark etmiş, sonra aptal bir oğlan gelip cesur askeri sobaya atmış."

"Aa? Sen buna mı *güzel* diyorsun?" Dora başını iki yana öyle salladı ki, siyah saçları her yana uçuştu.

"Ateşler her yerini sarıp asker üzerindeki renklerin aktığını hissettiği bir anda, bir hava akımı kâğıttan sarayındaki dansçı kızı kapıp almış. Kız, hava cini gibi havalanmış, doğrudan sobanın içine, askerin yanına uçmuş ve ateşler içinde kavrulmuş. Kız bir anda yok olmuş. O sırada kurşun asker de eriyip bir külçeye dönüşmüş, evin hizmetçisi ertesi gün külleri çıkarırken demirden küçük bir kalp bulmuş. Dansçı kızdan ise geriye sadece, yanmaktan kapkara olmuş çiçeği kalmış. Hikâyenin ve âşıkların sonu bu olmuş."

"Acıklı bir hikâyenin acıklı bir sonu!" diye iç geçirdi Dora. "Tahmin etmiştim zaten! Senin hikâyelerin hep kötü bir yöne gider!"

"Unutma ki bu hikâye Andersen'den, onu herkes haksız yere masalcı amca olarak değerlendirmişti. Sence bu sonun neresi kötü, sevgilim? Birbirlerini seven iki insanın birlikte eriyip gitmelerinden daha büyük bir birleşme olabilir mi?"

"Yanıp gitmişler, işin gerçeği bu!"

"Birbirlerine âşıktılar, aslolan da bu!"

"Ah, Franz!" Dora Kafka'nın elini hafifçe sıktı. "Senin şu fikirlerin yok mu! Kim bilir kafanda şu bebek hikâyesiyle ilgili neler dolanıp duruyor?"

"O hikâye mutlu bitecek, biliyorum bunu!"

"Ama bebeğin neler yazacağını bilmediğini söylemiştin."

"Öyle mi demiştim? Umarım bebeği gözetleyen kötü hayvanlar girmez hikâyeye, bebeğin bindiği ceviz kabuğunu insansız ıssız bir adaya atmazlar, akbabaların uçuştuğu, çakalların uluduğu, çöl haydutlarının pusuya yattığı bir yere düşmez bebek umarım. Güneyin karanlık ormanlarında insanları yutan koca kaplanlar çıkmaz karşısına. Geceleri bizi uykumuzdan sarsarak uyandıran, kalbimizi deli gibi attıran, bizi ter içinde bırakan, yorganın üzerindeki ellerimiz titreyerek, kendimizi savunamayarak karşılaşmayız cinlerle umarım. Ben neden söz ettiğimi iyi biliyorum, sevgilim."

Franz, ekim güneşi altında çayırlarda Lena'nın peşinden koşuyordu.

"Yakalasana beni!" dedi kız. "Yakalayamazsın ki!"

Kafka kıza yetişmeyi başardığında banka gelmişlerdi bile... "Bak, yakaladım işte," dedi Kafka, soluk soluğa.

Sonra gökyüzünün bütün havası içine dolsun diye başını bir an için arkaya yasladı. Kız, paltosundan çekiştiriyordu.

"Sana göre fazla mı hızlıyım?"

"Tabii ki bana göre fazla hızlısın," dedi Franz, hâlâ nefes alabilmek için uğraşıyordu.

"O halde artık koşma yarışı yapamayız."

"Elbette yaparız. Sadece biraz dinlenmem lazım."

"Mektup geldi mi?"

"Aa, bundan emin değilim. Bir bakmam gerek." Kafka abartılı hareketlerle siyah paltosunun ve takım elbisesinin ceplerini aradı, bugün yine her zamanki gibi çok özenli giyinmişti.

"Bulamıyorum. Sanıyorum evde unuttum."

"Geldi yani?"

"Aa, işte buradaymış!"

Kafka kız kardeşlerine de eskiden böyle takılır, onlarla bu tür oyunlar oynardı. Kızlar ağabeylerinden bir şey isteyip, çılgın gibi ortalıkta zıplarken, o da onlara sataşabildiği kadar sataşır, kardeşlerinin sabırsızlanmasına bayılırdı. Lütfen Franz, ama böyle yapma Franz, çok fenasın, lütfen, lütfen, sevgili Franz, bize bir hikâye anlat, bizi Moldau kıyısına götür, suya

taş atalım! Laurenziberg'e gidelim, piknik yapalım, saklambaç oynayalım, lütfen ama! Ufaklıklar yalvarmayı pek iyi becerirdi, özellikle de gözbebeği Ottla. Kızlar ağabeylerinin bir süre sonra dayanamayıp her isteklerini yerine getireceğini bilirlerdi.

"Mira korkmuş mu? Avcılardan mı korkmuş?" diye sordu Lena.

"O kocaman!" dedi Franz. "Hem de güçlü! Korkmaz o!"

"Öyle mi yazmış?"

"Evet," dedi Franz üstüne basarak, "yaşadığı her yeni macera onu daha da güçlendiriyor, daha da büyütüyor. O artık senin cebine sığmayacaktır, Lena."

"Boyu benden de mi büyükmüş?"

"Senin kadarmış. Ben iyiyim, diye yazıyor. Sen de annenle baban da iyisinizdir umarım, Lena, diyor."

"Annemle babam mı?"

"Yani evdekiler demek istiyor."

"Ben Anne'de kalıyorum."

"Anne'de mi?"

"Evet."

"Annenle demek istiyorsun."

"Evet. Anne'de kalıyorum."

Franz duraksadı. Ama Lena ısrar ediyordu:

"Devam et, Franz."

Bebek bir ailenin yanına mı sığınmıştı? Aile mi? Franz ömrü boyunca bir şekilde evlilik, çocuk, aile özlemi çekmişti, aksi halde erkek, erkek sayılmazdı, hele ki bir de şairse, Yidişde dendiği gibi o zaman havadan insandı, eskiden memurluk yapmış olsa bile, bir hiçti. Ama bir de kendi ailesini hatırlayınca... Acaba kız bebeği iyi bir aileye, mazbut insanların arasına yerleştirip, onu evin çocuklarıyla birlikte okula göndermeli, ona normal bir ya-

şam mı sürdürtmeliydi? Görüşmek üzere Lena, artık büyüyorum, burada kalmak, eski yaşamıma geri dönmek istemezsem, üzülme, e mi? Bunun neresi kötü olabilirdi ki?

Franz toparlanıp, kaldığı yerden anlatmaya devam etti.

"Üç avcı, ormandaki açıklık alanda beliriverince yedi şarkıcı kurt, ağaçların altına girip karanlıkta kaybolmuştu. Avcılar, bu ıssız ormanda tek başına bir kıza rastlayınca çok şaşırmışlardı, onun bir kurt sürüsü tarafından terk edilmiş olabileceğini düşündüler. Omzu tüfekli adamlar bebeğin etrafını sarıp, ona anlamadığı şeyler söylediler. Yolculuk boyunca karşısına çıkan topların, kedilerin, hava cinlerinin, kurtların ve diğer tüm yaratıkların dillerini, bu kaba ve gürültülü, takırtılı seslerle dolu insan konuşmalarından çok daha iyi anlamıştı. Adamlar parmaklarıyla durmadan, kırmızı elbisesinin içine büzülerek köklerden birinin üzerine oturmuş yabancıyı gösteriyorlardı. Kurtların arasında bulduk bu kızı! Avcıların peşine tarladaki köylüler de takılmıştı, avcılar buldukları kızı normalde avlarını yükledikleri eşek arabasına bindirmişler, köye vardıklarında kadınlar ve çocuklar da gördüklerine inanamamıştı. Mira'nın çevresini saran kadınlar ve çocuklar da şaşkındı, hepsi sırayla ona dokunuyor, elbisesini çekiştiriyor, sorular soruyordu."

Franz anlatmaya bir an ara verdi. Kızın yolculuğunu burada, köylülerin ortasındaki bir vadide kesmek içine sinmiyordu. Hikâyenin bir ya da iki hamleye daha ihtiyacı vardı, bebeğin tekrar ortaya çıkıp çıkmayacağına, çıksa da nasıl çıkacağına henüz karar vermemişti.

Franz derin bir nefes alıp, devam etti.

Şimdi odada mum ışığında oturmuş, sana yazıyorum, haberlerimin dünyanın dört bir köşesinden Franz sayesinde sana ulaştığını

bilmek içimi rahatlatıyor.

Başımı kaldırıyorum, avcının karşı bankta oturan karısının bana acıyarak bakması hiç hoşuma gitmiyor; kadının gözlerinde, ah seni ıssız ormana terk ederek sana ne kadar kötülük etmişler zavallı yavrum, şimdi kalkmış neler yazıyorsun öyle, der gibi bir ifade var.

Kadın bana tok kumaştan yapılmış elbiseler verdi, önüme yemekler koydu, hepsini iştahla yedim. Ben yerken herkes merakla beni süzdü, çocuklar merak içinde yanıma sokuldu. Çok uykum vardı, hepsine mutlu mutlu gülümsedim. Sobanın yanındaki kanepeye benim için yatak hazırladılar, ben de uzanıp yorgunluktan kendimden geçtim. Yarı uykulu haldeyken bile herkesin gözlerini bana dikmiş olduğunu hissettim, ama karşı koyamıyordum. Çocuklar durmadan elbiseme dokunuyor, kollarımı bacaklarımı çimdikliyordu.

Şimdi herkes uykuda. Ev sessiz. Yatağımdan kalktım. Rüzgâr panjurları sallıyor. Uzaklardan duyduğum kurtların uluması mı yoksa? Artık onların peşine kimseler düşmesin istiyorum. Kapının yanında bir ayna fark ettim. Beni yanına çekiyor. Acaba nasıl görünüyorum? Bir taburenin üzerine çıktım, aynanın karşısındayım şimdi, gözlerimi kapattım. Yolculuğum boyunca çirkinleştim mi acaba? Değiştim mi?

Senden ayrılmak zorunda kaldığım günden beri kendimi hiç görmedim, Lena. Gözlerim kapalı bir süre aynanın karşısında kaldım, evdeki seslere kulak verdim. Sonunda cesaret edip gözlerimi açtım. Önce sadece beyaz bir leke gördüm, sevgili Lena. Bu benim yüzüm müydü? Bunlar da gözlerim mi? Böyle mi görünüyordum ben? Elimle aynayı sildim.

"Kimsin sen?" dedim.

"Kimsin sen?" diye aynadaki dudaklar sordu.

"Bu Mira mı?" dedim.

"Bu Mira mı?" diye aynadaki dudaklar sordu.

Mira'nın yolculuğu, dedim.

Mira'nın yolculuğu, der gibi büzüldü dudaklar.

Gerçekten bendim bu! Uzun sarı saçlı bir kız! Kalbim güm güm vurdu, ağzım kurudu.

Gözlerini oynat! diye emrettim kendime, dilini çıkar! Aynadaki gözler hareket etti. Biri yeşildi, biri de mavi. Yeşil olan bana göz kırptı. Dil, bana doğru uzandı.

Mira, Mira, ince ipin üzerinde, dedim.

İnce ipin üzerinde, gibi şekillendi dudaklar.

Şehirde adı Lena olan bir kız tanıyor musun? Evet mi? Evet!

Nasıl da güzel saçların var, aynadaki kız! diye geçirdim içimden. Boyumun daha da uzaması gerek dedim kendime, aynaya bakarak.

"Boyunun daha da uzaması lazım, Mira!"

Hitler'in adamları.

Hitler'in adamları mı?

"Evet," dedi albay, eve doğru koşuşturan Kafka'nın arkasından. Kafka Lena'yla buluşmasından sonra kendine bir de Yahudi lisesinin çizelgesini temin ettiği için geç kalmıştı. Kendini toparlar toparlamaz bu okulda derslere katılmak istiyordu.

"Evet, şu Hitler'in adamları! Her şeyin çöktüğü, sağ-sol arasındaki çatışma ve huzursuzlukların her geçen gün arttığı bir dönemde, şimdi de şu Hitler denen adamın tayfası çıktı! Bir Avusturyalının tayfası, düşünebiliyor musunuz Dr. Kafka? Gerçek bir muhafazakâr, imparatorluk ordusunun eski bir subayı olarak, adamın sloganları karşısında midem bulanıyor!" Bu konuya her gün yeniden sinirlendiğini söyledi Behrens. Albay, "Düşünebiliyor musunuz Dr. Kafka," diye sorarken, Kafka onun karşısında gülümseyerek durdu, bekledi ve her zaman yaptığı gibi Collie'nin başını okşadı, köpek de kuyruğunu sallayarak karşılık verdi. Yaşlı adam devam etti, bu Hitler'in saçmalıklarına kanan birileri çıkar mıydı, buna ihtimal veriyor muydu acaba Kafka? Ama bu Almanların yapamayacağı hiçbir şey yoktu, şimdilerde ülkenin her yerini saran kirlilik hiç iyiye işaret değildi.

"Bu kadar felaket haberciliği yeter!" dedi albay, konferansını tamamlarken! Berlin hakkında yeterince bilgisi olmadığını düşündüğü Kafka'ya, eşiyle Tauentzien'deki dans salonuna gitmesini önerdi. Yaşanan bu kötü günleri insana unuttturabilecek tek şey, eğlenmekti. Mesela revü tiyatrosuna ya da

Cafe Größenwahn'da açıkta oturmaya ne derdi? Hayır mı? Beyefendiye göre değil miydi?

Yazar kendisine verilen bilgiler için teşekkür etti. Revü, sirk ve halk tiyatrosunu çok beğendiğini belirtti. "O halde çok iyi, efendim, o halde çok iyi!" dedi albay, hemen arkasından bir teklifte daha bulundu: "UFA sinemasında Willy Fritsch'in başrolde olduğu *Boksörün Karısı* oynuyor."

Kafka bunun için de kibarca teşekkür etti. Albay sonunda vedalaşıp, gitmek üzere arkasını dönerken Kafka gülmemek için kendini zor tuttu.

Dora Franz'ı uyandırmamak için Lilly'le fısıldayarak konuşuyordu.

"Bir kıza her gün mektup yazdığını anlatmış mıydım sana?"

"Bir kıza mı? Kıskanmıyor musun?"

"Yok canım, küçük bir kız bu, yedi ya da sekiz yaşlarında."

"Tanıyor musun onu?" Lilly merak etmişti. Müritz'teki Yahudi çocuk yurdundan eski iş arkadaşı Dora'yı ziyarete gelmişti. Temmuz ayında, çocuklarla ormanda gezintiye çıktığı sırada, tepelerin arkasındaki adam onun da dikkatini çekmişti. Sonra onu, hemşire Elli'nin çocuklarıyla sahilde top oynarken de görmüştü. Birkaç kez selamlaştıktan sonra Kafka yaz kampına gelmiş, hiç çekinmeden çocuklarla aynı masaya oturmuştu. Çocukların oyunlarına ve şakalarına katılmaktan, onlarla Doğu Avrupa kökenli Yahudi şarkıları söylemekten nasıl mutlu olduğu yüzüne yansıyordu. Bu keskin bakışlı, kibar ve zayıf yapılı beyefendiye yurttaki herkes çok geçmeden ısınmıştı. Hatta Lilly de ona biraz âşık olmuştu.

"Yavaş ol, Lilly," diye uyardı Dora arkadaşını, boşalan fincanına çay doldururken. İki kadın Franz'ın yattığı tarafa doğru baktılar. Battaniyenin altındaki narin bedenin gölgesi duvara vuruyordu.

"Ne mektubuymuş bunlar?" Dora'nın arkadaşı meraktan çatlamak üzereydi. Dora bundan biraz rahatsız olmuştu. Meraklı arkadaşının, Franz'la özel yaşamlarıyla ilgili sorularından bazılarını isteksiz de olsa yanıtlamıştı.

"Küçük kız bebeğini kaybetmiş."

"Eee?"

"Franz kızın acısını hafifletmek için ona yazıyor."

Franz yattığı yerden doğruldu.

"Aa, biz seni uyuyor sanmıştık!"

"Sevgili Dora, mektupları yazan kızın bebeği," dedi Franz ve yatağın kenarına oturdu.

"Mektup yazabilen bir bebek, öyle mi?"

"Kız öyle sanıyor," dedi Dora.

"Gerçeğe dönüşen düş yolculukları bunlar," diye açıkladı Franz. "Yer çekimsizliğin, sisli ve gizemli olayların, nehirlerin ve göllerin, çöldeki bir meltemin, yabancı hayvanların, tiyatronun bellekteki izleri yani... Böyle bir tiyatroda biz şairler aynı anda, oyuncu, balon pilotu, makinist, dekorcu, ip cambazı, keşif yolcusu, hayvan terbiyecisi ve kuklacı oluveririz, anlıyor musunuz?"

"Küçük kıza bunları mı yazıyorsun?"

"Bebeği ona yolculuğunu anlatıyor, hepsi bu. O, artık hareketsiz bir bebek olmak istemiyor. Bütün amacı, dünyayı tanımak. Sizce tuhaf mı bu? İlk adımlarını atmak zorunda kaldığı anı, insanlarla ve hayvanlarla karşılaşmalarını aktarıyor. Bir balona binip nasıl uçup gittiğini, uzak diyarlara nasıl vardığını, orada tek başına verdiği mücadeleleri ve maceradan maceraya koştukça nasıl büyüdüğünü anlatıyor. Ben sadece mektupları taşıyan aracıyım."

Franz yattığı yerden kalkıp iki kadının oturduğu masaya gelmişti, Lilly şaşkın bakışlarını Franz'dan ayıramıyordu.

"Peki, bütün bu hikâye nasıl son bulacak?" Lilly merak içindeydi.

"Bekleyip, bebeğin nasıl vedalaştığını göreceğiz. Hikâyenin sonu bu veda ile gelecek. Dora, bize biraz tef çalar mısın?"

"Ama önce bu sonun yakın olduğunu dair bana söz vereceksin!"

"Bebek kimliğini bulduğunda olacak bu."

"Ya da sen kıza bebeğini geri götürdüğünde," dedi Dora.

"Ne dedin?" diye bağırdı Lilly. "Ama artık hiçbir şey anlamıyorum! Bebeği geri götürmek mi? Bebek yolculuğa çıkmamış mıydı?"

"Ben bebek doktoru olarak çalışıp, bebeği tek parça haline getirmeye uğraşıyorum. Ama Franz'ı bugüne kadar bu konuda ikna edemedim," dedi Dora, sonra fincanından bir yudum aldı.

Dikiş sepetini çekip çıkardı, bebekten kalan kırmızı bez parçalarıyla, bebeği onarırken göz yerine kullanacağı yeni cam düğmeleri ve yeni bezleri Lilly'e gösterdi.

"Hadi Dora, çalsana!" Franz ısrar ediyordu. Oyuncağın onarılmasını istemiyordu. Lena'ya bebeğini iade etme konusunda Dora onu henüz kandıramamıştı. Karo'nun bulduğu parçaları eve getirdiği için pişmandı şimdi. Bebeğin hikâyesiyle, bir bebek şeklini almaya başlayan şu bez parçalarının birbirleriyle ilgisi yoktu. Franz raftaki tefi alıp Dora'ya uzattı, sonra Lilly'e döndü.

"Dora tefi bir eskici dükkânında bulmuş. Bu güzelim şeyi ondan önce görmediğim için kendime kızıyorum. Dora için ne hoş bir hediye olurdu!"

Dora Franz'a sevgiyle baktı, sonra tefe vurup, dans etmeye başladı. Bir Yahudi şarkısı söylüyordu. Güzel tok sesi bütün odaya yayıldı. Şarkısı kumları, yıldızları, ormanları ve Doğu'nun ovalarını aydınlatan ay ışığını, nehirlerin karanlık

gölgelerini anlatıyordu. Alımlı vücudunu yumuşak hareketlerle kıvırıyor, yarı kapalı gözlerle durduğu yerde dans ediyor, hafif hafif tefe vuruyordu.

Wolkecik kafesinde heyecanla kanat çırpıyordu. Franz kalktı, kollarını yukarıya uzattı, , kendinden geçmişçesine sağa sola sallanmaya başladı. Bakışları çok uzaklara dikilmiş gibiydi. Gülmeyen yüzünde mutlu bir ifadenin belirdiğini Dora sevinçle fark etti. Öyle ki, sevdiği adam sanki düşünde çok uzaklardaki, alabildiğine güneşli sahilleri, rengârenk balonların uçuştuğu masmavi gökyüzünü görüyordu, balonlar çözülmeyi bekleyen bir mesajın habercisiydiler adeta; sanki Franz'ın gözlerinin önünde özlediği o ulaşılmaz ülkenin, Filistin'in hayali vardı şimdi...

"Franz!"

Kafka cevap vermedi. Dora tekrar çalmaya başladı, Lilly melodiye alkış tuttu, Franz kendini tamamıyla dans etmeye vermişti, iki kadına bakmadı bile. Tef hızlandı, Dora daha hızlı dönmeye başladı, Çingene dansı eder gibi uçtukça uçuyor, eteği ona eşlik ediyordu. Franz, kolları havada döndükçe döndü, sonra masanın kenarına çarpıp, sendeledi, Lilly son anda tutmasaydı, düşecekti. Dora hemen yanlarına koştu, tef sustu, ama hasta adam buna şiddetle karşı koydu.

"Devam et Dora, lütfen sevgilim!" dedi Franz ve kendini sandalyeye bıraktı. "Hadi, çalmaya devam et. Bu güzellik sona ermemeli henüz!"

Dora duraksadı.

"Hayaletleri yine içeri almak istemeyiz, değil mi?" diye sordu Dora.

"Hayaletleri mi?" diye sordu arkadaşı.

Ama Dora tefi yine eline alıp çalmaya başladı.

"Hayır, kızı evimize getirmeyeceğim," dedi Franz, sesi kararlıydı.

"Neden Franz? Bak, bebeği hazır sayılır. Kendisine verebiliriz..."

"Lena bebeğinin nasıl yaşadığını öğrenmek istiyor, mektupları getiren kişinin değil! Ve eminim ki, Lena'nın hayalindeki bebek artık bu değil!"

"Nereden bileceksin ki?"

"Biliyorum."

"Ah, Franz, hep böyle emin konuşmasan!"

"Ama bu olayda eminim."

"Hiç olmazsa kendisine sorsan?"

"Olmaz."

"Evimizi bir çocuk ziyaret etse, ne güzel olurdu!"

"Dora, o istemez zaten."

"Ben öyle düşünmüyorum. Çocuklar meraklıdır. Wolkecik ile konuşmaktan kim bilir ne kadar zevk alırdı!"

"Bence bunu yapamayacak kadar çekingen o..."

"İstemeyen sensin!"

"Konuya böyle bakmak istiyorsan, sen bilirsin."

"Çok inatçısın."

"Diyorum ya, inat, silahtır..."

"Zayıfların silahı değil, canım. İnat, inatçıların silahıdır."

"Kız bu odaya gelmemeli. Bu masadaki dünya, kâğıtlardan ibaret, sonra ev sahibesinin sesi kulakları tırmalıyor. Bütün

bunların bebeğin dünyasında yeri yok. Onun dünyasını yıkmayalım! Aksi halde, kızın kafasında muhteşem bir şekilde gelişen bebek yolculuğu, gerçek olmaktan çıkar. Benim için de öyle olur! Bebeğine tekrar kavuşamaması, bütün bunların bir parçası."

"Ben senin gibi düşünmüyorum."

"Seni ikna edeceğim, Dora."

Hayır, kızı buraya getirmek Franz için olacak şey değildi! Kararlıydı. Ya hava? Isının giderek düşmesi? Kışın yaklaşması? Hem ne fark ederdi ki? Henüz küçük bir çocukken, camlar açıkken yerde uyur, sıfırın altındaki derecelerde spor yapardı. Soğuğa dayanıklıydı. Gerektiğinde yani. Ama şimdi öyle bir gereklilik yoktu, Ekim ılık geçiyordu, koşullar elverişliydi.

"Neyin koşulları? İyileşebilmenin mi?"

"Bir yolculuğu sonlandırmanın, sevgili Dora; sonrasında da seninle uzun bir yolculuğa çıkmanın koşulları."

Kafka, ne yapsam da her şeyi iyi bir sonla bitirsem, diye yatağında dönüp dururken, rüyaları ona bir yolculuk hikâyesi daha sunmuştu. Kendisini dinleyen küçük kızı, bebeğin maceralarıyla ürkütme korkusu giderek azalmıştı. Küçük kızın önüne günbegün serdiği dünyanın onun için ne kadar büyük anlamlar ifade ettiğini sezmişti Kafka. Düşündü. Mira'yı bir ailenin yanına mı gönderseydi gerçekten? Ya da önceden karar verdiği gibi okula mı? Kız bebeği diğer çocuklarla bir sınıfa sokmalı, nasıl normal bir yaşam sürdürdüğünü nükteli bir dil ve açıkyüreklilikle anlatmalı mıydı? Galiba doğru olan buydu. Şimdilik bu yol Kafka'ya olanaksız görünmüyordu.

"Bana mı?" Kafka şaşırmıştı. Lena ona, parka gelirken yolda

bulduğu küçük bir ayçiçeğini uzatıyordu.

"Tabii sana."

Franz çiçeği aldı. Bu hediyeye çok sevinmişti.

"Teşekkürler, Lena."

"Bu çiçek, bana getirdiğin mektuplar için. Mira neler yapmış? Yanlarından kaçtığı insanlar kötü müymüş?"

"Bir dakika. Önce şey..."

Kafka çiçeği bankın üzerine bıraktı, zarftan yeni bir kâğıt çekip çıkardı.

"Köylüler mi demek istiyorsun?"

"Evet."

"Hayır, kötü değilmiş onlar. Çok yoksullarmış, vadilerine tanımadıkları biri gelince, herhalde güvensizlik duyuyorlarmış."

"Eminim bebeğimin hemen gitmesini istemişlerdir."

"Yabancı kızı ne yapacaklarını bilemedikleri için sıkıntıya düşmüşler. Bebeğin onlara doğruları söylemediğini sanmışlar."

"Onlara yolculuk yaptığını söylemişti."

"O insanlar için kuşkulu bir durum bu. Onlar yaşadıkları vadinin hiçbir zaman dışına çıkmamışlar. Yoksul köylü hepsi. Bebek kız, onların gözünde evinden kaçmış birisi. Ailesi belli olmayan bir çocuk. Başlarına bir dert açılmasından korkmuşlar. Polisin gelip araştırmalar yapmasından mesela."

"Ailesi belli olmayan bir çocuk mu?"

Kötü bir ifade biçimi, diye düşündü Franz. İşçi kaza sigortalarında geçen resmi bir dil kullanmıştı şimdi! Şef yardımcısı ve ikinci sekreter olarak işletmelerdeki kazalarla ilgilendiği çalışma yıllarına gitmişti aklı birden! Kuruma ulaşan hasar raporlarını işleme koyuyor, ayrıca kaza önleme servisinde çalışıyordu. Bu, yirmili yılların önemli bir konusuydu. Kafka, iş kazası önleme şartnamelerine uyulmaması sonucu fabrikalarda meydana

gelen sayısız kazayı hatırladı. Prag İşyeri Kaza Sigortasına başvuran firmalar geldi aklına; Kafka raporlar yazıyor, güvenlik şartlarını değerlendiriyor, şirketleri, ödeyecekleri prim tutarlarını belirleyecek olan tehlike klasmanlarına göre sınıflandırıyor, hasar bildirimlerini yanıtlıyor, işyeri güvenliğini artırıcı öneriler sunuyordu.

Kafka, belli belirsiz başını salladı. Dr. Kafka'nın iki yaşamı: Sabahtan öğleden sonra ikiye kadar, dürüstlüğü ve özverili çalışmalarıyla arkadaşları ve üstlerinden büyük saygı gören düzgün bir memur. Gece olunca da, yazdıklarını çok az kişinin bildiği şair ve yazar...

"Lena, kızın annesiyle babasının kim olduğunu bu insanlar bilmiyor. Nereden gelmiştir? Öksüz ve yetim midir? O, onlar için kurt avına çıkmış avcıların ormanda bulduğu bir kızdan başka bir şey değil."

"Yeni bir anne babası mı olacak?"

"Olsun mu?"

"Evet."

"Bebek, Babette ile Brabant'a rastlamış."

"Kim bunlar? Onlarla mı kalacak?"

"Bunlar arabalarıyla dolaşan satıcılar. Evet, bebek onlarla gidecek..."

Araba ormanın kenarında durmuştu. Brandası kırmızıyla yeşile boyalıydı. Güçlü kuvvetli boz bir at çayırda otluyordu. Ben arabanın etrafında dolanırken birisi seslendi:

"Oo, Babette, misafirimiz var!"

Arabanın arkasındaki basamaklara oturmuş beyaz saçlı bir adam, el ederek beni yanına çağırdı.

"Yaklaş ve sakın korkma!"

Ona hemen güven duydum. Arabanın içinden sıska bir kadın çıktı, beni dikkatle, biraz da kuşkuyla inceledi. Ama sonra bana gülümseyerek başını salladı.

Beyaz saçlı adam kollarını açtı: "Adım Brabant, bu da karım Babette. Biz yıllardır dünyayı dolanıp durur, keyfimize bakarız, bugünlerde hayli zor olsa bile, yine de yapıyoruz bu yolculuğu, değil mi karıcığım? Söyle bakalım sevgili yavrum, adın nedir senin?"

Ben adımı söyleyince adam adeta haykırdı: "Mira! Mira, ne kadar güzel bir isim bu! Senden söz etmişlerdi bize yavrum! Seni ormanda bulmuşlar ve kimin çocuğu olduğunu kimseler bilmiyormuş."

Beni kendileriyle yolculuk yapmaya davet ettiler. Seyyar satıcılık yapıyorlarmış, tepeleme dolu arabalarıyla şehir şehir, köy köy, panayır panayır dolaşıyor, kumaş, düğme, kurdele, tencere, tava ve daha binlerce şey satıyorlarmış.

Onlarla gidebildiğim için çok sevinçliydim. Babette, Brabant, at Suse ve ben, birlikte yola koyulduk. Yaşlı adama hikâyemi anlattım, daha sonra ateşin karşısına geçtiğimizde Brabant bana neden satıcı olduğunu açıkladı. Ateş çıtır çıtır yanarken, kıvılcımlar akanyıldız

gibi karanlıklar içinde sönüp giderlerken, "Eskiden," dedi Brabant, "eskiden sahilde bir yel değirmenim vardı. Değirmenciydim anlayacağın. Ama günün birinde değirmenim yanıp kül oldu. Bir araba dolusu un çuvalı götürmek üzere çarşıya gittiğimde, kıskanç, kötü insanlar değirmenimi ateşe vermiş." Derin derin iç geçirdi, Babette de onun gibi yaptı.

"Hayatım bitmişti, sevgili çocuğum, değirmen yok olup gitmişti. Çekip gitmekten başka çaremiz kalmamıştı. Geriye anılar kaldı," dedi Brabant, "genç bir değirmenci olarak komşu kızı Babette'i nasıl kazandığıma dair anılar." Brabant gülümsedi. "Babette, çayırların ve kanalın öte tarafındaki başka bir değirmende yaşıyordu. Büyük aşkımı ona nasıl gösterecektim? Günün birinde aklıma bir fikir geldi. Yel değirmenimin kollarını pazar günü çiçeklerle süsledim. Normalde pazar günleri değirmenler çalışmaz, ama benim, değirmenci Brabant'ın değirmeni çalışıyor ve çiçeklerle süslü bütün görkemiyle, denizden gelen rüzgârla bir güzel dönüyordu o gün. Olağanüstü bir sahneydi! Gelip geçen herkes duruyor, değirmenimi neden böyle süslediğimi soruyordu."

"Ve genç değirmenci herkese, böyle yaparak çayırların ve kanalın öte tarafındaki değirmende kalan komşu kızını çok sevdiğini, onunla evlenmek istediğini göstermek istediğini anlatmış," diye devam etti Babette. "Genç değirmencinin anlattıklarının kıza ulaşması fazla zaman almamış."

"İşte sevgili Mira," diye sözü tekrar aldı değirmenci, "biz de birbirimize kavuşmuş olduk."

Saat ikiyi mi vurmuştu?

"Gitmeliyiz Lena, geç oldu." Franz, titreyerek ayağa kalktı. Kıza mektubu uzattı. Mira'nın yolculuğu devam etmişti, o gün bitirmek artık mümkün değildi.

"Bu yaşlı insanlar Mira'nın annesiyle babası mı oldular? O artık öksüz ve yetim değil mi?"

"Onlarla kalırsa, değil."

Lena yerinden fırlayıp, Kafka'nın elini tuttu.

"Gel, Franz."

El ele tutuşup atlıkarınca gibi döndükçe döndüler. Gölgeleri karşıdaki çayırlara vuruyor, Lena'nın saç örgüleri uçuşuyor, Franz'ın paltosunun etekleri siyah bir daire çiziyordu.

Ding dong. Saati bildiren ses duyuldu.

"Dora, iyiyim ben," dedi Franz, Lena'nın ayçiçeğini içi su dolu bardakla çalışma masasının üzerine koyarken. Sonra kız arkadaşına ne kadar rahat ve kolay nefes alabildiğini gülümseyerek gösterdi. Ne ateş, ne soğuk algınlığı, ne de zatürree belirtileri vardı. Zatürree korkunç, hatta sonu olurdu, birkaç yıl önce İspanyol gribine yakalandığında az kalsın gidiyordu. O yıllarda bu yeni virüs Avrupa'da milyonlarca insanın hayatına mal olmuştu.

"Benim Franz'ım çok uslu bir hasta!"

"Benim Dora'm da çok sevimli bir hemşire!"

Franz çıtını çıkarmadan göğsüne mentollü merhem sürülmesini bekledi, başını yarım saat boyunca bir havlunun altına sokup, çanaktan yükselen papatya buharını içine çekti. Dora'nm hafif malzemelerden hazırladığı akşam yemeğini her zaman olduğu gibi öve öve bitiremedi; yemekte kefir, soğan halkaları ve kıyılmış taze soğanla süslenmiş domates salatası, bir de Franz'ın bugün özellikle çok lezzetli demlendiğini üstüne basa basa söylediği bitki çayı vardı. Üzerine az yağlı eritme peynir sürülmüş ekmek dilimi dahil hepsini uslu uslu yiyip bitirecek, kaça alındıklarını sormayacaktı.

Rüzgâr, birkaç kilometre mesafedeki şehir merkezinin gürültülerini evlerine doğru estiriyordu.

"Bugün sanki, " dedi Kafka başını bir an yazılarından kaldırarak, "şehrin çılgın yaşamı şuracıkta, bahçenin bitimindeki ça-

lılıkların ve ağaçların arkasında başlıyor gibi. Aç gözlü cehennem tanrısı adeta oralarda pusu kurmuş, her geçen gün yaklaşıyor. Ama bu akşam korkutmuyor bu beni, bu akşam dünyada neler olup bittiğini merak ediyorum. Sanki ben delikanlıymışım; sanki dünya, birileri gelip onu keşfetsin diye bekliyor!"

Dora iç geçirdi, rahatlamıştı.

"Hikâyenin devamını mı yazıyorsun?"

"Evet, garip bir çift çıktı ortaya. Seyyar satıcılar bunlar; hep yolculuk halindeler ve kız bebeği yanlarına aldılar. Belki artık onlarla kalır, kim bilir?"

"Bu hikâyenin hiç sonu gelmeyecek, hayatım."

Odaya bir sessizlik hâkimdi. Sadece sobanın çıtırtısı duyuluyordu. Mükemmel bir uyum sayılabilirdi bu, Franz ile sevgilisi kusursuz bir biçimde dünyayla bütünleşmiş gibiydiler. Franz, gaz lambasıyla aydınlatılmış masaya, içine yazılarını yazdığı siyah okul defterlerinin başına geçmişti. Dora kanepeye yarı uzanmış, "Yeni Filistin" kitabını karıştırıyordu; kitapta tebeşir resimleri ve fotoğraflarla Kıbrıs'tan Hayfa'ya geçiş anlatılıyor, Doğu ve Orta Avrupa'dan Vaat Edilmiş Toprak Filistin'in rıhtımına akın akın gelen göçmenler konu ediliyordu. Dora'nın gözleri ağırlaştı, sonunda kapandı.

"Şşşşt!" dedi Franz.

Dora korkuyla sıçradı.

"Ne oldu?"

"Kadın sessizce dolanıp duruyor. Adımlarını ayaklarımın altında hissediyorum!"

Franz yere eğildi, elini kulağına götürdü.

"Hayal gücün sana yine oyun oynuyor, hayatım. Gel, yatalım."

"Kadından yayılan uğursuz titreşimleri hissediyorum. Güvenilmez kiracılarının ne yaptığını anlamaya çalışıyor yine."

Franz korkuyormuş gibi buruşturdu yüzünü. Sandalyesinden kaydı, yere boylu boyunca uzandı.

"Tam altımda, bir sandalyenin üzerine çıkmış, duruyor," diye fısıldadı komplo kurarcasına. "Aramızda en çok yirmi santim var. Üst katta neler olduğunu öğrenmek için çıldırıyor. Bakışlarıyla tavana resmen delik deliyor! Ama ben de karşılık vereceğim!"

"Aldırma ona! Değmez!"

"Belki de en iyisi, bu yerden bitme kötü kadını kendi çıkmazı içinde, yabancı düşmanlığı içinde boğulmaya terk etmek! Ama öncesinde küçük bir fareye dönüşüp onun ziyaretine gideceğim," dedi Franz, ardından da sesini değiştirerek devam etti: "Of, bu insanların evinde neden bütün gece ışık yanar ki! Yukarıda ne işler çeviriyorlar, kim bilir! Duyamıyorum! Bu kadar sessizlik hiç tekin değil! Gizli Polis'i devreye sokmak lazım! Bunların gizli-saklı bir işleri var, biliyorum! Bu insanlar benim sonum olacak! Hıh! Aman Tanrım, ne bu böyle?"

"Minik bir fare!"

"Masum, gri bir yaratığım ben, dolabın üstündeki köşeden çıktım, kötü kadını inanılmaz korkuttum. Şşşt! Şşşt!

Rahat dur, Wolkecik! Cıvıltılarınla eylemimi bozma! Şimdi fare ıslığı çalacağım!

Pfiiit!

Pek duyulmuyor, işte bu yüzden çok kudretli. Islık, kötü yürekli ihtiyarın kulaklarını yırtacak. Bir kere de o bizim kudretimizi hissetsin, zayıf fare halkının kudretini, oysa sessiz huzura bayılır fareler, ama onlarda, bizim şiddetle ihtiyaç duyduğumuz pratik bir kurnazlık vardır. Bizim sadece gülümseyerek

teselli etmediğimizi artık anlaması gerekiyor. Şışşşt!

Bak, odadan bir hamlede kaçtı işte! Koridordan yatak odasına kaçıyor. Kapıyı arkasından kilitledi, yatağına atıyor kendini! Yorganı da kulaklarına kadar çekti! Ya, işte böyle, ev sahibi hanım! Şimdi kurtulduk sizden!"

Franz yerden kalkarken zorlandı, üzerindeki tozları biraz silkeledi, hiçbir şey olmamış gibi sandalyeye oturdu. Yaptığı gösteri, sanki dünyanın en normal şeyiymiş gibi davranıyordu!

"Evet, şimdi bebeğin sesine kulak verebiliriz, bakalım bize hangi maceralarını anlatacak!"

"Çok kötüsün!"

"Ama görmek istiyorum!"

"Benim o!"

"Yoksa seni Anne'ye şikâyet ederim! Geceleri mum yaktığını söylerim. Uyuyamıyorum çünkü!"

Kristina'nın neyi vardı bugün?

Kavgaları akşam yemeği sırasında, Lena, Kristina'nın işaret diline karşılık vermeyince başlamıştı. Kristina parmaklarıyla abartılı bir şekilde yazma hareketleri yapıyor, bebeğin mektuplarını okuyan adamı taklit ediyordu, masadaki çocukların kahkahası arttıkça da rahatlıyordu.

"Mektubu gördüm! Sırtına saklamışsın!"

Kristina uzanıp, kâğıdı aldı.

"Bu ne böyle?" Kristina kâğıttaki resme işaret etti.

"Bir araba!"

"Ben bir şey göremiyorum. Her zaman olduğu gibi! Eğrici büğrücü adamdan bir kart işte!"

Lena yüzünü buruşturdu. Arkadaşının huysuzluklarını bilirdi. Yaşça büyük olduğu için bazen son sözü kendisi söylemek isterdi o. Ama Kristina'nın kendisiyle neden alay ettiğini yine de anlamamıştı. Son sefer olup bitenlere o da inanmamış mıydı?

"Aptalsın sen," dedi Lena kartı göstererek. "Bu bir at arabası. Bunlar da arabanın sahipleri." Lena parmaklarını, Franz'ın çizdiği resmin üzerinden geçirdi.

"Bu da Mira!" Kâğıdın kenarındaki yusyuvarlak yüzü gösteriyordu.

"O da kim?"

"Bebeğim!"

Kristina parmaklarıyla alnına vurdu. "Daha çok şişko bir böceğe benziyor."

Lena yine her şeyi hatırlıyordu. Avcıların bebeği getirdiği köyün hemen arkasındaki ormanın kenarında, bir sirk arabası belirivermişti. Mira köylülerin masasından fırlayıp, çayırların ve derenin üzerinden atlayıp bütün gücüyle koşmuştu. Gitmek, ileriye gitmek, köylüler ve avcılarla dolu bu vadiden kaçmak istiyordu. Sonra baktı ki, karşısında duran üzerine kalınca bir bez gerilmiş bir arabadan başka bir şey değil. Yanında da boz bir at otluyordu. Araba, sepetler, tavalar, tencereler, kumaşlar, ipler, süs eşyaları, iplikler ve daha bir sürü şeyle tepeleme yüklenmişti, bu sapa vadide bunların hepsine ihtiyaç vardı.

"Bu at mıymış şimdi?"

Evin içinde saat vuruyordu.

Kapı açıldı, Bayan Krall kafasını içeri uzattı.

"Sizi çenesi düşükler, uyuyun artık!"

Ertesi gün öğle saatlerinde yolculuk devam ediyordu. Lena az önce bir hamlede, bankta oturan şairin yanına sıçramıştı. Zıplarken de el örgüsü beresi gözlerinin üzerine kaymıştı.

"Acelen mi var Lena?"

"Hayır, hiç yok!"

"Neler olmuş, bakalım mı?"

"Sanırım ben biliyorum."

"Biliyor musun?"

"Bebeğim o tuhaf isimli insanların yanında kalacak."

"Babette ile Brabant."

"Bir de at Suse."

"Mira büyüdü artık. Ne istediğine kendi karar verebilir."

"Korkmuyor mu?"

"Bu nereden çıktı şimdi?"

"O insanları tanımıyor ama."

"Mira onlara güvendi."

"Artık bana gelmeyecek mi?"

"Ben bilemem. Şimdi çok uzaklarda ve o çiftle birlikte dere tepe geziyor."

"Arabayı kullanmasına izin verirler mi?"

"Tabii ki verirler."

"Onun yanında olmak istiyorum."

"Yanındasın zaten. Sana yazarak, seni de yanında götürüyor."

Bebek, panayırdan büyülenmişti. Palyaçolar, sihirbazlar, sanatçılar! Hele o ip cambazları! Lena'nın bugün Franz'dan öğ-

rendiğine göre, kasaba meydanındaki canlılık ta uzaklardan seçilebiliyordu.

Pazar tezgâhları, rengârenk arabalar, rüzgârda uçuşan bayraklar, sokaklardan yükselen sesler... Trompetçi önce trompetini çalıyor, sonra kalabalığa sesleniyordu:

"Haydi millet, buyurun, buyurun! Gökyüzü ülkesinin adamı burada! Gökyüzü ülkesinin kadını burada! Yaylanan ip üzerindeki cambazları görün! Bugüne kadar Çin'de ve Amerika'da görülmüş her şeyden daha iyi onlar! Bu sanatın kraliçesini ve kralını, yerçekimine meydan okuyanları selamlayın!

Boşluğun üzerindeki, filesiz ve çifte zeminsiz dansı izleyin!"

Trompet çalmaya devam etti, seyirciler alkışladılar.

Sarı-kırmızı mayolu bir adamla, kırmızı pelerinli, beyaz tütülü ve beyaz balerin ayakkabılı bir kadın eğildiler. Bravo!

İpe tırmanarak sahneye çıktılar.

Baş döndürücü yükseklerde bir yerde, sanatlarını nasıl da büyüleyici bir şekilde icra ediyorlardı! İki ağacın arası gerilmiş ip üzerinde sözde sendeleyerek ve korkuyla, ama ustalıkla ve zarafetle dans ediyorlardı!

Mira, parlayan gözlerle onları izliyordu. Ama gerginlikten tir tir titriyordu: Emindi, cambazlar bu incecik ipin üzerinden her an düşebilirlerdi.

Bağırtılar, korku dolu feryatlar... Cambazlar yukarıda nasıl da kasten sendeliyor, sonra zarif bir el hareketiyle birbirlerini yakalıyor ve ipin üzerinde el ele adeta uçuyorlardı!

Mira daha önce hiç böyle bir gösteri görmemişti.

Kalbi deli gibi çarptı.

Evet, böyle şeyler yapabilmeyi, gökyüzü ülkesinin kadını olmayı çok isterdi!

Mira az kalsın seyircilerin arasından sıyrılıp, ipe tırmanacak,

cambazlarla birlikte dans edecekti, çünkü emindi, o da becerebilirdi bunları! Yürümeyi ve konuşmayı da çarçabuk öğrenmemiş miydi? Hiç korkmadan balonla ta yükseklere uçmamış mıydı? Şimdi, başkalarından daha hızlı ip cambazlığını öğrenmemesi için bir sebep var mıydı?

Ama Mira coşup, cambazların yanında olma dürtüsü arttıkça, sanki küçük bir çocukmuş gibi Babette onun elini daha da sıkıyordu.

"Mira üzgün mü?"
"Hayır. Ara sıra belki."
"Şimdi gerçekten o insanların çocuğu mu oldu?"
"Öyle sayılır."
"Artık bana yazmazsa, üzülürüm."

Lena o öğlen, kalm zincirlerle daire içinde dolaştırılan, dans eden bir ayının hikâyesini de dinlemişti. Kaba saba bir adam olan ayı terbiyecisi, yüksek sesle bağırıp çağırıyordu: "Dans et, seni aptal hayvan!" Hayvanın zincirini sertçe çekiyor, kalın deri kayışlı, kısa kırbacı şaklatıp ayının gözlerine vuruyordu. Mira, "Yeter, yapma!" diye bağırmış, elini Babette'ten hışımla kurtarmış ve kalabalığı yara yara öne geçmişti. "Derhal dur!" Ayı, söyleneni anlamış gibi başını kaldırmış ve kıza doğru ilerlemeye başlamıştı. İnsanlar korkuyla çığlıklar atıp kaçışmıştı. Ayı kocaman kafasını Mira'ya doğru eğmiş, kendisini koruduğu için teşekkür etmek istercesine, ağzıyla bebeğin sarı saçlarına dokunmuştu. Sonra da seyircilerin şaşkın çığlıkları arasında dairenin içine girip, elindeki kırbacı indiren adamın yanına gitmişti. Adam bu acımasız gösteriye artık devam etmek istememiş, ayıyı dikkatlice zincirinden yakalayıp dışarı çıkarmıştı.

Lena, Franz'ın yanında sesini çıkarmadan merakla oturuyordu. Bugün dinlediklerine doyamayacak mıydı? Saat vurmuş muydu? Yoksa bankın çevresinde saat diye bir şey kalmamış mıydı? Saatler durmuş muydu?

"Biraz daha anlat!"

"Gökyüzü ülkesinin insanlarından mı istiyorsun?"

"Evet, onlardan, bir de hayvanlardan."

"Maymundan mı?"

"Evet."

Bu meydanın bir başka köşesinde, şehir surlarının hemen dibinde insanlara başka hayvanlar gösteriliyordu. Kırık dökük, alçak, dar, kirli bir araba kasasının içinde, tahta parçalarının birbirine bağlanmasıyla yapılmış parmaklıklı bir kafes duruyordu, yamuktu. İçinde bir maymun oturmuş, çubuklara sarılmıştı, sırtını da tahtalara sürtüyordu. Burada da, hayatlarında daha önce hiç maymun görmemiş bir sürü meraklı birikmişti.

Babette Mira'yı yine çekiştirmek istemiş, ama bebek tepinerek tepki vermişti. Seyirciler maymunu kızdırıp duruyordu. Adamın biri maymuna bir içki şişesi uzatmıştı, şişenin mantarını bir sürü şaklabanlıkla, yüzünü gözünü kırıştırarak açmaya ve hayvanın ağzına vermeye çalışıyordu. "Bravo, Kızıl Peter!" diye bağırıyordu kalabalık, tüysüz kırmızı kıçı yüzünden hayvana böyle sesleniyorlardı! Maymun şişeyi son damlasına kadar içip boşaltmış, sonra da kolunu savurup kafesten dışarı fırlatmıştı. Kalabalık bağırıp çağırırken, hayvan hayatından memnun, göbeğini ovuşturuyordu. Sadece bebek maymunun ne kadar kurnaz olduğunu anlamıştı, çünkü hayvanların dilini ve mimiklerini herkesten iyi biliyordu. Seyirciler maymunla değil, maymun seyircilerle oynuyordu! Sahneye çıkmış olan asıl seyircilerdi, farkında olmadan kendilerini komik duruma

düşürüyorlardı. Ve o aptal maymun, onlarla alay ediyordu! İstese, hapishanesini anında terk ederdi, arkasındaki derme çatma bağlanmış o çıtaları gevşetip, iki sıçrayışta duvarın arkasına atlardı, bekçiler de onu kolay kolay takip edemezlerdi. Bir maymun için kolay bir işti bu, ama o, insanların kendisiyle sürdürdüğü oyunun tadını çıkarmayı seçmişti.

Bir an geldi, kocasını da yardıma çağırmış olan Babette'e Mira karşı koyamaz oldu. Bu kız artık beni üzmeye başladı, diye kızıyordu kadın, kızın dik kafalılığına, kocasıyla kendisinin sözünü dinlememesine sinirlenmişti.

"Eğer bizim kızımız olmak istiyorsan, çocuğum," dediler ikisi de, "o zaman sözümüzden çıkmayacak ve bu kadar inatçı olmayacaksın!"

İşte Mira o an, eline geçen ilk fırsatta bu insanları terk etmeye karar vermişti.

Aslında Franz'ın aklında maymun hikâyesini anlatmak yoktu. İnsanlara uyum sağlayarak, zor da olsa özgürlüğünü elde eden maymunun öyküsünü yazalı çok olmuştu. Hayvanlar bu kadar ön plana çıktığına göre, hikâyeye yeni bir yön vermek gerekmiyor muydu şimdi? İki durak daha kalmıştı, iki ya da üç yolculuk hikâyesi daha, ondan sonra bitecekti!

Yoksa Dora onu, kıza bebeğini geri vermeye mi ikna edecekti? Emin değildi Franz. Ama bu düşünce onu huzursuz ediyordu. Oyuncağın tamirinin ne kadar ilerlediğini görmüştü. Hatta bebek bitmiş, dikiş sepetine kurulmuştu bile, şimdi mavi ve yeşil gözleriyle ışık saçıyordu. Ama bu oyuncak henüz cansızdı.

Hava soğumaya başlamış, rüzgâr çıkmıştı, termometre iki derece düşmüştü, çimenler sabahları ıslak oluyordu, iyice kapanmayan pencereden geceleri epeyce soğuk giriyordu.

"Ah, aklıma gelmişken, akrabanız mıydı o? Yoksa kızınız mı?" diye sordu Albay bir sonraki karşılaşmalarında meraklı meraklı.

"Kızım mı?"

"Evet, parkta sık sık yanınızda gördüğüm o küçük kız diyorum."

"Hayır, kızım değildi."

Mira'nın, artık seyyar satıcıların kızı olup olmadığını Lena da sormamış mıydı? Tuhaf bir gelişme, diye düşündü şair.

"Bankta birlikte oturduğunuz o küçük kızdan söz ediyorum. Öyle bir sohbete dalmıştınız ki, rahatsız etmek istemedim, köpeğin de tasmasını çözmedim. Konuğunuz muydu?"

"Hayır. Bir tanıdık."

"Neyse, ben de meraklılık etmek istemem. Kusura bakmayın lütfen." Behrens, sorularından Kafka'nın ne kadar rahatsız olduğunu hissetti ve hemen vedalaştı.

Kafka içindeki huzursuzlukla ağır ağır yoluna devam etti. Benim kızımmış, diye düşündü, nereden de gelmiş aklına! Lena – benim kızım! Ama neden olmasın, neden olmasın? Artık genç sayılmayan, kırk yaşında bir adam, yedi-sekiz yaşlarındaki bir kızın babası olamaz mıydı? Onu pek tanımasam da, diye geçirdi içinden, ne kadar harika küçük bir insan olduğunu, bana gitgide yakınlaştığını, benim de onu görmekten büyük zevk aldığımı her geçen gün biraz daha fark ediyorum. Oturduğumuz bankta gördüğüm ve öğrendiklerimin dışında, onun yaşamı hakkında daha fazla bilgi edinmeme şimdilik gerek yok.

On bir numaralı evin bodrumundaki çamaşırhaneden çığlıklar, su şakırtıları, kahkahalar ve ağlama sesleri yükseliyordu.

"Önce ben yıkanacağım!"

"Hayır, ben!"

"Ama ben pis suya girmem!"

Günlerden cumartesiydi, Krall'ların evindeki bütün çocuklar sırayla leğene girip yıkanacaktı. Ama Kristina hariç, o büyümüştü artık. Buluğ çağına girmek üzereydi, bütün gözlerden uzakta yıkanma izni vardı.

"Sabunu bana ver!"

"Canımı acıtıyorsun!"

"Kesin sesinizi, azgınlar!" Anne, elindeki saplı kalın fırçayı teknenin kenarına indirdi.

Derileri yengeç gibi kıpkırmızı olana kadar ovalamak... Anne'nin moralinin bozuk olduğunu fark etti Lena, kocası ona pek yardımcı olmuyordu zaten. Müfettişin geleceği gün korkuyla yaklaşıyor gibiydi. Herhalde haftaya gelirdi. Bu, şu anlama geliyordu, bugünkü normal bir yıkanma günüydü, haftanın başında ayrıca bir kez daha banyo yapacaklardı, bir de dolaplara tertemiz yerleştirilebilmeleri için bütün çamaşırlar yıkanacaktı. Lena biliyordu, müfettişin özel yurdu gezip, koşullardan mutlaka memnun kalması gerekiyordu, itiraz edeceği bir şey olmamalıydı. Krall çiftinin belediyeden para alması şarttı, aksi halde onlar da çocuklar da ayakta kalamazlardı.

"Hadi bakalım, sıradaki gelsin. Doğru tekneye!"

"İstemiyorum!"

Gece olunca evin içinde neler duyulurdu? Fısıltılar, iç çekiş-

ler, saatin tıkırtısı, kuş sesleri, cırlamalar, ayak sürümeleri, merdiven tıkırtısı mı? Evin cinleri miydi bunlar? Rüyasında korkunç şeyler yaşadığı için, uyumamak için direnen bir çocuğun hıçkırıkları da duyulur muydu?

"Neyin var?" diye bir fısıltı duyuldu odada.

Yanıt yok.

"Lena, uyanık mısın?"

"Ne?"

"Rüya mı gördün?"

"Bilmiyorum."

"Ağladın mı?"

"Hayır."

"Gerçekten mi?"

"Hayır."

"Ama duydum ben!"

"Uyuyordum."

"Uyumuyordun!"

"Uyuyordum!"

Kız, çarşafın ucuyla yüzünü sildi. Kristina yatağın üzerine eğildi.

"Lena?"

"Sus."

"Bir yıldız görürsen, dilek tutabilirsin."

"Sahi mi?"

"Evet, ben söylüyorsam sahidir!"

Lena camdan dışarı baktı. Karanlık ve kuru siyah dallar vardı, yıldız yoktu. İyice baktı. Gözlerini kapatmaya cesaret edemedi.

"Yıldız göremiyorum!"

"O zaman dilek tutamazsın!"

"Kes sesini, Anne duyacak!"

"Yorulmuştu, çoktan uyumuştur o. Kocasıyla mutfakta konuşurken duydum. Sesleri o kadar yüksekti ki, her kelimesi tek tek anlaşılıyordu."

"Ne konuştular peki?"

"Gizli."

"Söyle hadi! Yeni annen baban mı olacak?"

"Evet. Senin de!" dedi Kristina, zafer kazanmış bir edayla.

"Benim mi?"

"Evet senin!"

"Gerçekten mi?"

"Ben öyle duydum!"

"Ne zaman duydun?"

"Bu akşam."

"Olamaz! Ne zaman alacaklarmış peki?"

"Ne bileyim! Yakında, dediler. Sevinmedin mi?"

"Hayır, hiç!"

"Neden, buradan artık kurtulmak istemiyor musun?"

"Şimdi bir yıldız gördüm!"

"O zaman bir dilek tut!"

Zayıf adam gelip beni alacak mı?

"Ne diledin?"

"Gizli."

Kız banktan yere atlayınca, Franz okumasını yarıda kesmek zorunda kalmıştı. Lena şimdi çimenlerin üzerinde durmuş, parkın öbür ucuna bakıyordu.

"Birini mi bekliyorsun," diye sordu Franz.

"Kristina'yı gördüm sandım," dedi Lena, sonra Franz'a döndü.

"Kristina kim?"

"Benimle aynı yerde oturuyor."

"Kız kardeşin mi?"

"Hayır."

"Arkadaşın mı?"

"Sanırım öyle."

"Onu çağırsana buraya, Lena."

"Mektupları okudu, resimleri de gördü."

"Bebeğinin gönderdiği mektupları mı diyorsun? Onları mı gösterdin?"

"Evet. Hemen hemen hepsini."

"Ne diyor peki?" diye sormaya devam etti Franz.

"Çok meraklandı. Ama yakında yeni annesiyle babası olacak onun. Belki benim de... O zaman gideceğim buradan..." Korkuyla sustu kız, gerektiğinden fazla şey söylemiş gibiydi.

"O zaman nerede olacaksın?"

"Bilmiyorum. Herhangi bir yerde."

"Seyahate mi çıkacaksınız? Ya da taşınıyor musunuz? Başka bir şehre mi gidiyorsunuz?"

"Bilmiyorum."

"Ama bilmen gerek!"

Lena susuyordu. Başını yere eğmiş, Franz'ın önünde ayakta duruyordu. Franz bir çaresizlik hissetti. İstemeden merakına yenilmişti. Şimdi de kızın sırrını öğrenemiyordu.

"Anne, bu konuda konuşmamızı yasakladı."

"Annen mi?"

"Bir şey söylemem yasak, Bay Franz."

Lena yere bakmaya devam ediyordu. Krall Anne gerçekten yasaklamıştı. Bazı çocuklar dışarıda gereğinden fazla şeyler anlattıkları için iki kez büyük azar işitmişler ve ağır oda hapsine çarptırılmışlardı. Bakımevindeki çocukların verileceği yeni ailelerle ilgili kesin susma yasağı vardı. Hangi çocuğun hangi aileye verileceği gizli tutuluyordu. Kurumun talimatı böyleydi. Bayan Krall bu konuda resmi kurumla başının derde girmesini istemiyordu. Lena da biliyordu, zaten çocukların kafalarına küçüklüklerinden itibaren sokuluyordu bu. Kızlar ve erkekler bunları sadece kendi aralarında, bir de Anne ya da kocası yakınlarında olmadığı zaman konuşabiliyorlardı.

"Bir yıldız görünce, dilek tutulabiliyor mu, Bay Franz?"

"Evet, kayan bir yıldız görürsen dilek tutabilirsin."

"Yıldızlar ne zaman kayar?"

"Bir insanın dileğinin yerine gelmesi gerektiği zaman. Yıldız o zaman gökyüzünde pırıl pırıl parlar. Gökten bir göktaşı düşer. Bu, bir yıldızın bir parçasıdır!"

"Ben buradan gitmek istemiyorum. Bir de bebeğimin başına kötü bir şey gelmesin istiyorum!"

Lena başını yana yatırıp Franz'a baktı. Gözleri neler anlatıyordu? Lena gözleriyle bir soru soruyordu, farkındaydı Franz. Kız ne bilmek istiyordu acaba?

Ding, dong!
"Gitmem gerek!"
"Dur Lena, seninle geleyim!"

Lena parktan eve doğru koştu. Acele etmeliydi, Anne neredeyse Fiebigs'den dönerdi. Yolda onunla karşılaşmak istemiyordu. Sorular sorardı, bu saatlerde parkta ne aradığını, neden öğle uykusuna yatmadığını kurcalardı, bir süre önce herkese yeniden öğle uykusu koşulu getirmişti çünkü. Anne çocukların sağlıklı ve dinlenmiş görünmelerini istiyordu. Şu günlerde buna özellikle dikkat eder olmuştu. Hayır, Anne yoluna çıkmamalıydı, çıkarsa, koşarken elinde tuttuğu mektubu da görürdü sonra. Mektubun nereden geldiğini, içinde ne yazdığını öğrenmek isterdi. Bu mektup eline geçecek olsa, çok şaşırır, çok kuşkulanırdı. Lena'nın parkta her gün buluştuğu yabancı bir adamdan mektuplar, öyle mi? Zaten durumu bugüne kadar keşfetmemiş olması bir mucizeydi. Ama son günlerde çok işi vardı. Fiebigs'de işler çok yoğundu. Lokanta, daha öğle saatlerinde başlayarak vakit öldürmeye çalışan işsizlerle doluyordu.

Lena adımlarını daha da hızlandırdı, arka avlunun parmaklıklarına ulaştığında soluk soluğaydı. Tahtalardan birini yana itti, ondan önce başka bir sürü çocuğun da yaptığı gibi aralıktan içeri atladı, arka merdivenleri koşarak çıktı.

Mira son mektubunda, Babette ve Brabant ile dere tepe dolaştığını, deniz kenarında bir şehre ulaştıklarını, limandaki büyük bir pazar yerine tezgâhlarını kurduklarını yazmıştı. Gökyüzü ülkesinin insanlarına, ayıya ve maymuna rastladıkları panayırdan beri, yaşlı çift Mira'ya göz açtırmıyordu. Sanki kızı evlat edinme özlemlerinin Mira'yı onlardan koparacağını

hisseder gibiydiler. Bu yüzden kızın her adımını izliyor, mallarını serdikleri tezgâhtan Mira ayrılmasın diye uğraşıyorlardı.

Ancak veda anı, Mira'nın beklediğinden de çabuk geldi. Tezgâha bir denizci uğramış, karısı için şık bir saç bandı aradığı için eline bir sürü şey alıp bakmıştı, bakarken de Santa Maria isimli gemisinin yarın demir alacağını anlatmıştı. Yolculuk nereyeydi?

"Brambilla'ya," dedi denizci; güney sahilindeki bu kasabaya yolculuk dört ya da beş gün sürecekti, orada ailesiyle yaşıyordu, Brambilla'da kışlar ılık geçtiği için, Rabanelli sirki de orada kumulların arkasını mesken seçmişti.

Rabanelli! Mira bu ismi hatırlamıştı. Şu reklam balonu olan sirk! Gülen palyaço! Bulutların arasına yükselerek şehri terk ettiği hava gemisi! Rabanelli! Rabanelli... oraya gitmek istiyorum... güney sahillerindeki kumulların arasında bir sirk, işte hedef bu olmalıydı! Kulağa çok çekici geliyordu... Mira kararını vermişti.

İşte böylece, Babette ile Brabant gece iş arabalarının içinde uyudukları sırada, Mira çıt çıkarmadan usulca yatağından kalktı, sakin Suse'nin yelesini son bir kez okşadıktan sonra rıhtıma koştu, gün ağarmadan Brambilla'ya doğru yola çıkacak olan Santa Maria'nın içine kimselere görünmeden süzüldü.

Kafka, kız kardeşleri arasında en düşkün olduğu Ottla'ya yazdığı mektupta, Berlin'deki evini neden hâlâ görmeye gelmediğini soruyordu. Çiftliğindeki acil işlerden dolayı Ottla on gün önceki yolculuğunu iptal etmek zorunda kalmıştı. Gel artık, diye ısrar ediyordu ağabeyi, Berlin'deki hayatının küçük dertlerini yakından tanımasını, özellikle de Dora ile burada yaşadığı mutluluğa tanık olmasını istiyordu; zaten ev sahibi yüzünden yakında başka bir eve geçeceklerdi.

"Sana, Dora'nın aldığı, yeni bir gaz lambasının cılız ışığı altında yazıyorum," diyordu Kafka. Ottla'nın kocasına ve çocuklarına selamlarını yolluyor, parkta hemen hemen her gün buluştuğu küçük bir kızdan söz ediyor, kıza, dünyayı dolaşmak için kendisini terk eden bebeğinin yolculuğuyla ilgili mektuplar yazdığını anlatıyordu. "Geceleri yorgunluğuma yenilmesem," diyordu Kafka, "kâğıt üzerindeki bu yolculukları insanların adını bile duymadığı ülkelere ve kıtalara inanılmaz şekilde yayar, genişletirdim." Kafka kardeşine, gücü olsa bu yolculukları uzaya kadar sürdüreceğini, akıl almaz maceralar anlatacağını yazıyordu. Ama takati küçük sıçramalara yetebiliyordu, bu yüzden yolculukla ilgili mektupların bir an önce sonlandırılması gerekiyordu.

"Hastalığımı soruyorsun, sevgili Ottla... Durumum nasıl diye merak ediyorsun. Arkadaşım Max sana uğradı mı? Sana durumum hakkında yanlış bilgiler mi verildi yoksa? Hiçbirine inanma, canım kardeşim, bu güzelim sonbaharda anlatılanların hiç-

birini hissetmiyorum!" Bebeğin yolculuğu dikkatini dağıtıyordu; Berlin'e geldiklerinden beri genelde her şey düzelmeye başlamıştı. Çalışırken hastalık ona sıkıntı vermiyordu, yazıları sayesinde dünyanın her yerini dolaşabildiği için, yazmak tüm şikâyetleri ortadan kaldırabilen muhteşem bir fırsata dönüşebiliyordu.

"Buraya gelirken, sevgili Ottla," diye mektubunu bitirmeye hazırlandı Kafka, "yatak çarşafları getir. Yaşadığın yılların sayısını bilmesem de, benim gözümde yaşlanmadığın için yaşını aklımda tutamasam da, 28 Ekim'deki doğum günün nasıl geçecek diye hiç merak etme. Senin gelişini kutlamak için, geldiğin gün bizim odanın duvarları çikolata kaplanacak ve tavanın köşesine senin şerefine ışıl ışıl bir güneş asılacak! Dora tef çalacak, ben de dans edeceğim! Evet, doğru okudun sevgili Ottla, senin için dans edeceğim, çünkü Berlin'in bu ılık Ekim'inde içimden bunlar geliyor, çünkü hâlâ her gün parka gidebiliyorum, Dora beni zorlamadan alışveriş de yapıyorum, çünkü sütçüye gitmekten ve bakkala uğrayıp bal ve meyve almaktan zevk duyuyorum, ama bir şartla, gece biz uyurken paramız çoğalmışsa! Ottla'cığım, ihtiyacım olabilecek şeylerin listesini mektubuma ekliyorum, listeyi annemlere yollamak istemem, babamın bunu anlayabileceğini sanmıyorum."

Bu konuyu Ottla'ya etraflıca açıklamasına gerek yoktu. Franz'ın hayatına yön veren güçlerin farkındaydı o. Franz bugün korkularından bahsetmemişti. İstese mektubun koca bir paragrafını, parktaki ahbabı yaşlı albayın karanlık öngörülerine ayırabilirdi. Almanya en geç dört ay içinde batacak, diyordu albay, çünkü dolar sekiz yüz milyonu aşmıştı ve gelişmeler hükümetin kontrolünden çıkmıştı. "Daha ne kadar zaman yiyecek bir şeyler bulabileceğiz, kim bilir bundan sonraki kısıtlama ne olacak?" demişti albay.

Hayır, Ottla'ya bugün bundan söz etmedi, onun yerine iki yanında ağaçlar sıralanan yolda yaptığı öğle gezintileriyle ilgili şiirsel bir tasvir ekledi. "Kızıl kahve sonbahar, ılık hava," diye yazdı, "ve sen ayağının altında hışır hışır öten yapraklara basarak bu hüzünlü güzelliğe doğru ilerliyorsun, başını biraz yana çevirdiğinde ise dünya tamamen değişiyor, gizemli bir zenginliğe bürünüyor."

Mektubunun not bölümünde bir ricada bulunuyordu Kafka, kız kardeşinin sigorta şirketinin müdürüne, Berlin Steglitz'de yaşıyor olmanın, eski çalışanları, malulen emekli sekreter yardımcısı Dr. Franz Kafka'nın sağlığına çok yaradığını söylemesini istiyordu. Bu sebepten, pahalılığın onu Prag'a daha erken dönmek zorunda bırakmaması şartıyla, Berlin'de bir süre daha kalması gerektiğini de müdüre iletmesini rica ediyordu. Ayrıca, emeklilik sigortasına üç ayda bir göndermek zorunda olduğu rapora, hayatta olduğunun belgesi olarak bir fotoğraf ekleyeceğini de belirtiyordu.

"Gelmişsin bile!"

Franz, beyaz çizgili mavi önlüğü uzaktan görünce adımlarını hızlandırmıştı. Hikâyelerin merkezine girmiş, ormangülleri arasındaki banka doğru geliyordu. Kız bacaklarını toplamış, kollarını da dizlerine dolamış, oturuyordu, küçülmek ister gibi bir hali vardı. Ama ağzının kenarındaki kırışıkla, Franz'a diktiği bakışlarıyla tam bir yetişkine benzemişti. Ağlamış mıydı yoksa?

"Neyin var, Lena?"

"Artık hiç gelmeyeceksin sandım."

"Bak geldim, işte!"

"Artık Franz yok, diye gördüm rüyamda. Hiç olmayacak. Mektup da olmayacak, Mira da!"

"İşte bak, bebekten yeni haberler var!"

Kafka cebinden zafer edasıyla bir kart çekip çıkardı.

"Şimdi hayal kur, Lena," dedi ve çevresini gösterdi, "biz şimdi deniz kıyısında bir şehirdeymişiz. Daha okyanusu görmeden havadaki tuzun kokusunu alıyoruz, gökyüzünden yıldırım gibi geçen martıların tiz seslerini duyuyoruz, limana doğru yaklaşan uzaklardaki gemilerin düdüklerini duyuyoruz. Bacalarından çıkan dumanların ufka yükseldiğini görüyoruz. Görüyor musun bunları, Lena?"

Kız etrafına bakındı. Franz elini gözlerine siper etmişti.

"Şurada karşıda, uçsuz bucaksız bir deniz!" diye bağırdı Franz.

"Evet," dedi kız. Şimdi ikisi de okyanusun olağanüstü bir görünüme büründürdüğü ufka bakıyordu.

"Senin Mira hangisinde acaba?" diye sordu Kafka. "Şu gemide mi? Yoksa ötekinde mi? Santa Maria hangisidir dersin?"

"Ben gördüm!"

"Mira'nın gemide gizlice dolaştığını mı?"

"Kimsenin o tarafa bakmadığını!"

"Nasıl da saklanıyor!"

"Bacanın arkasında!"

"Cankurtaran botunun altında!"

"Herkes uyuyor hâlâ!"

"Görüyorum!"

"Mira denizin üzerinde!"

"Gemi hareket etti!"

"Kimse onu fark etmedi!"

"Gemi denize açıldı bile!"

"Elveda Babette ve Brabant! Görüşmek üzere Suse!"

Çimenlerin üzerinde sığırcıklar toplanmış, rüzgâr, kurumuş yaprakları savuruyor, uzak ufuklardan haber getiriyordu.

Saat mi? Saatler durmuştu bugün, bir sabah, bir gece oluyordu. Yolcu bebeğin yolculuk masalı devam ediyordu.

Mira ikinci gecede saklandığı yerden çıkma cesaretini göstermişti. Üstünde gökyüzü uzanıyor, sayısız yıldız ona göz kırpıyordu. Hepsinden parlak dört yıldız, Santa Maria'ya Brambilla'ya giden yolu gösteriyordu. Bu dört yıldız sirk şeklindeydi, çünkü parlak yıldızlar arasından sanki ip üzerine dizilmiş gibi bir sürü küçük yıldız parıldıyordu, sanki gemi direkleri, ucunda ışıklı iplerle gökyüzüne çekilmişti.

Cankurtaran botunun kenarına oturmuş bir kuş, yuvarlak

gözleriyle sakin sakin Mira'ya bakıyordu. Kimsin sen büyük kuş, nereden geliyorsun, diye merak etmişti Mira. Kuş, ben albatrosum demişti. Hayatımın büyük bir kısmını havada geçiririm, sadece yumurtlamak ve kuluçkaya yatmak için yere inerim. Denizin üstündeki güneye giden bütün gemileri görmüşsündür, diye merakını belli etti Mira. Evet, dedi kuş, okyanus açıklarındaki, ta kaplumbağaların uzaklardaki adalarına kadar giden bütün gemileri bilirim. Sadece fırtına çıktığı zamanlarda, karanlığın cinlerine yakalanmamak için gemilerden kaçar, yükseklere, neredeyse güneşe kadar uçarız. Söyle bana, dedi, Mira, bu cinler gemilere de zarar verebilir mi? Cinler gemilere neler yaparlar? Kuş, okyanusun karanlıklarından yukarıya çıkan dev ahtapotlardan söz etti, bunlar uzun kollarıyla gemileri derinlere çekiyor, bu gemilerden bir daha haber alınamıyordu.

"Ahtapot nedir?"

Franz ayağa kalktı, bebeğin sihirli sahnesinde bir pantomim gösterisi yapmak için uzun yarasa kollarını açtı. Gökyüzü pırıl pırıldı, sığırcıklar tiz çığlıklar atarak havaya yükseliyordu. Martı çığlıkları mıydı bunlar? Rüzgâr uğulduyor, dallar birbirine sürtünüyor, kuş sesleri uzaklaşıyordu. Gölge, banka doğru ilerliyordu. Kollar görünmeye başlamıştı, iç içe giriyor, yaklaştıkça yaklaşıyorlardı.

"Aa, sığırcık!"

"Bak, geldi!"

"Gemiyi yakalamaya çalışıyor!"

Ah, keşke sekiz kolu olsaydı! Franz yılan gibi kıvrıldı, kollarını bacaklarını birbirine doladı, sonra tekrar çözdü! Kolları sanki ahtapot kolu olmuştu, nasıl yakaladığını göstermek için bedenini eğip büküyordu! Yaratığın gölgesi toprağa yansımıştı

şimdi, nasıl da avına, gemiye, balığa, ya da her şeyden habersiz denizde yüzen insanlara doğru uzanmıştı öyle!

"Az kaldı, birazdan kapacağım seni!"

Lena da pantomimci Franz da kahkahalarla güldüler.

"Evet, kaptı onu! Saçıyla, derisiyle yutuyor şimdi!"

Franz kendini kahkahalarla bankın üzerine bıraktı.

"Mira yarın hedefe ulaşmış olacak!" Franz gururluydu şimdi, kulaklarında deniz uğuldasa da, fırtınanın melodisi çınlasa da, dev dalgalar gümbürdese de Franz'ın yüzü "kayıkçı duygusu" ile ışıl ışıldı. Mira uzaklarda, havanın kendi kanı kadar ılık olduğu bir sahilde uyanacaktı, sirki bulana dek altın sarısı sıcacık kumlar üzerinde yürüyecekti.

"Yarın nerede olacak?"

"Göreceğiz."

Lena odasını topluyor, gizli hazinenin yerinde durup durmadığını yokluyordu, eşyasını dolaba dolduruyor, yerleri süpürürken düş görüp hayaller kuruyordu, Anne başını kapıdan içeri uzatıp, dış koridorun da süpürülmesi gerektiğini söylediği için, süpürgeyi savurup duruyordu; Kristina mutfak yönünde gözden kaybolur kaybolmaz, kafasının içinde yine yeni hayaller canlanmaya başlamıştı. Kristina şu havuç soyma işine başlasaydı artık, bugün söz dinlemediği için bu cezaya çarptırılmıştı. Lena, odada işi biter bitmez Kristina'ya yardıma geleceğine söz vermişti.

Yine daldı, iki farklı renkte gözleri olan bir kızın, kaçak yolcu olarak yolculuk yaptığı deniz gözlerinin önüne gelmiş, dalıp gitmişti; gemiye, beyaz martılarla, karınları gümüş rengi yunuslar eşlik ediyordu. Ay, kırmızı bir portakal gibi, binlerce ışığın parıldadığı denizin üzerindeydi. Hayalinde, güneyin ılık

rüzgârları gemiyi Brambilla'ya doğru sürüklüyordu. Birdenbire güvertede beliren bir sürü çocuk, yunuslara şarkı mırıldanıyordu. Lena, Franz'ın çizdiği haritayı elinde sıkı sıkı tutmuştu. Bir fırtınadan söz edilmemiş miydi? Resmin üzerinde geminin bacası vardı, siyah dumanlar tütüyordu. Kör bir çocuk güvertede dans ediyordu... Rüzgârın güvertede vuuuuv! diye esmesi, gözle bile görülebiliyordu. Cankurtaran botunun üzerine gerili tellerin ve iplerin arasından uğultusu duyuluyordu. Uyurgezer Lena, odasını toplaması gerektiği halde, Franz'ın vuuuuv! dediğini duyar gibi oldu.

Lena çevresine bakındı. Neredeydi? Pencereden ayın bir parçasını gördü. Gemi? Deniz? Çıt yoktu. Bir hışırtı duydu, gizli hazinesini kaldırmadan önce karta tekrar baktı, üzerinde kırmızı kalemle çizilmiş bir ok vardı. Bir kelimeye işaret ediyordu: Brambilla!

Mehtap kenti ışıl ışıl aydınlatıyordu. Bu sonbaharda yıldızlar hiç olmadığı kadar parlıyorlardı. Böylece Kasım yıldızı olarak da bilinen, Samanyolu'nun kenarındaki yedi yıldız, rahatça seçilebiliyordu. Sıcaklar normal değerlere yaklaşıyordu, bu da serin kara ikliminin Berlin'de hüküm sürmeye başlaması, doğudan soğuk hava dalgalarının gelmesi demekti; havalar, hava raporlarına uygun seyrediyor, kış kendini yavaş yavaş gösteriyordu, yirmi beş derece sıcaklık sıra dışı bir durumdu zaten.

"Sobayı biraz daha yakalım, istersen," dedi Franz.

"Üşüyor musun, sevgilim?"

Dora sandıktan bir odun aldı. Sobadaki briket kömürü kora dönüşmüştü. Kömür stokları azdı, gece üşümemek için her akşam odayı kömürle ısıtıyorlardı. Şükür ki bu ay gündüzleri soba yakma ihtiyacı duymamışlardı.

Kafka raftan bir tomar kâğıt alıp, Dora'ya uzattı.

"Ne bu?"

"Eskiden yazılmış gereksiz şeyler. Hiç olmazsa bizi biraz ısıtmaya yarasınlar."

"Müsveddelerini mi yakmak istiyorsun?"

"Sobanın kapağını aç, sevgilim!"

"Yapamam Franz!"

"Ama çok kolay!"

Kafka sobanın yanına geldi, destenin en üstündeki kâğıdı aldı, hızla kapağı açıp, içine attı.

"Kelimeler ayrıca ısıtabilir de, Dora."

Parlayan alevler arasına yeni kâğıtlar attı, parmağıyla masadaki diğer kâğıtları işaret etti.

"Şu siyah defteri de versene!"

"Hayır, bunu yapmayacağım, Franz!"

"Yapacaksın, çünkü bir düzen sağlamanın zamanı geldi de geçiyor!"

Kafka, yüzündeki kararlı ifadeyle Dora'ya defteri vermesi için baskı yapıyordu.

"Yakmadan önce bir bak istersen."

Kafka yazılanlara bir göz gezdirdi.

"Olamaz, neler yazmışım böyle?"

"Ne yazmışsın?"

"Ne kadar ciddi bir metin! Her kelimede yüzlerce kilo ağırlık asılı! At gitsin! Diğerini de ver bana!"

"Dedim sana, yapmayacağım!"

"O zaman ben sana vereceğim, sen atacaksın ateşe, Dora! Bu, birlikte yapmamız gereken bir iş!"

"Ama yazıların senin için çok değerli!"

"Gerçekten yazmak istediklerim, asıl bundan sonra gelecek. Şunlarsa sadece yük!"

Eline yeni aldığı kâğıda baktı, şaşırmış taklidi yaptı.

"Hayır!" dedi, "Bu yarım öyküyü kimseler görmemeli! Doğru ölüm ateşine!"

Dora, eline verilen yeni kâğıt desteleri ve onları sobayı atmasını isteyen kararlı bakışlar karşısında şaşkındı.

"Evet, at gitsin! Bunlar kimsenin işine yaramayacak eski mektuplar ve notlar. Hepsi çok gerilerde kalmış dönemlere ait, üstelik geleceğimizin engeli!"

Dora kâğıtları ürkerek aldı ve bir bir ateşe attı. Titreyerek

yüzünde dans eden alevlerin ışığına dalgın dalgın baktı. Kafka, yazdıklarını kendisinin anlamadığını biliyordu. Dora bir seferinde Franz'ın bir arkadaşına yazıp, onun yazdıklarını anlayabilmesi için kendisine yardım etmesini istememiş miydi? Mektubunda, hikâyelerindeki rüya âlemlerini hatırlatan garip dünyadan bahsetmişti. Lütfen, Max, demişti Dora, Franz'ın mektubunun altına selam yollama amacıyla düştüğü notta, lütfen, Franz'ın ana karakterlerini neden hayvana dönüştürmeyi bu kadar sevdiğini bana söyler misin? Ne söylemeye çalıştığını anlayamıyorum. Tek anladığım, benim sahip olmadığım bir bilgiye sahip olduğu.

"Bunu da at gitsin!"

"Franz, yeter!"

"Lütfen, sevgilim! Ortadan kaldırmazsam, şimdiye kadar yazdıklarımı nasıl unutacağım? Hadi, doğru ateşe!" dedi Kafka, heyecanla, coşkuyla. "Bir ömür boyu uykusuz geceler boyunca yazılmış ne varsa, silinsin. Hepsi de, insana zevk vermeyen, işe yaramayan hüzünlü hikâyeler. Yanılgılar ve kafa karışıklığı. Bak, bir tiyatro oyunu, başlanmış, devamı gelmemiş! Şu da bir öykü – şimdi bizi ısıtsın bakalım, demek anlamı buymuş! İnsan sürekli yazıyı düşünmese, ne kadar özgür olurdu! Ayrıca Max'tan da elindeki bana ait müsveddeleri imha etmesini rica ettim."

Bir sonraki kâğıda göz atınca Franz sustu.

"Dur, bu kalsın!"

"Ne mutlu, kendine geliyorsun."

Kafka sobaya atmak üzere olduğu son müsveddeyi aldı, masanın başına geçti ve yazmaya başladı.

"Bu hikâye devam etmeli!"

"Ama söz vermiştin, Franz..."

"Sözümde duruyorum. Bebeğin yolculuğunun bitmesi lazım."

"Franz, biliyorum, karşısın, ama şunu kıza vermek istemez misin?"

Dora, tamamladığı bebeği Franz'a gösterdi. Bebeğin kırmızı elbisesi, uzun sarı saçları, bez bacaklarına dikilmiş çizmeleri vardı.

"Şahane olmuş, sevgilim." Franz, Dora'nın yarattığı esere gülümseyerek bakıyordu.

"Ne kadar güzel olmuş! Bence sana benziyor!"

"Benim ne zamandan beri sarı saçlarım var?" Dora gülüyordu.

"Yani, bir şekilde benziyor, özellikle de güzelliği."

"Seni dalkavuk seni! Ama ciddiyim, götürmek ister misin?"

"İstersen bizde kalsın, Filistin'e giderken yanımıza alalım. Berlin'in ve parktaki küçük kızın anısı olarak."

"Ah, bence hediye et kıza!"

"Ama Lena'nın gözünde bebeği canlı şimdi. Ayrıca senin büyük eserin gerçek bebeğin boyundan biraz kısa."

"Yolculuk onu değiştirmiş olamaz mı? Verirsen, kızı çok sevindireceğinden eminim."

Dora bu konuyu iki-üç kez açmıştı. Ancak o güne kadar Franz'ı ikna edememişti. Ama bu kez Franz, "Tamam," dedi, "veda armağanı olarak, son mektupla birlikte."

"Peki sonra?"

Gemi, Brambilla limanına varmıştı. Gemiden gizlice indiğimi kimseler görmedi. Denizcinin anlattığı sirk görünürlerde yoktu. Ben de yola koyuldum. Hep kıyıdan yürüdüm, çünkü denizci sirkin kumulların orada olduğunu söylememiş miydi? Hiç yorulmadan saatlerce durmaksızın koştum, saatler bir kolyenin incileri gibi art arda sıralanıyordu. Bazen uzaklarda bir yelkenlinin direğini, bir keresinde de ufuk çizgisi hizasında uçan bir balon gördüm, sanki benim iyi olup olmadığımı anlamak ister gibiydi. Gün öylece geçti, hava kararmaya başladı, uzaklardan köpek havlamaları duyuncaya kadar martılar bana yol gösterdi. At üzerinde bir kadın, sahil boyu ilerleyip yanıma geldi.

"Nereye gidiyorsun, kızım?"

"Burada adı Rabanelli olan bir sirk var mı?" diye sorusuna soruyla karşılık verdim.

"Peki sonra?"

Adı Elvira olan atlı kadın, yolunun kalan bölümünde Mira'yı da yanında götürmüştü. "Blitz" adlı atıyla sirkte gösteri yapıyordu.

"Teşekkürler Elvira, teşekkürler Blitz, teşekkürler denizci, teşekkürler albatros, teşekkürler Babette, teşekkürler Brabant ve bugüne kadar yolculuğumda bana eşlik eden herkese teşekkürler," dedi bebek yüksek sesle, bir süre sonra nehrin denize aktığı noktada renkli sirk çadırının belirdiğini görünce. Kırmızı-

mavi boyalı sirk kamyonları, direklerin ucundaki altın sarısı hilaller, arayıp durduğu o bir sürü renkli ışık karşısındaydı işte!

"Peki sonra?"

Gözlerini kapayıp, Mira'yla çadıra girmesi söylendi Lena'ya...

Bebek kız hedefine varmıştı, köy meydanındaki ip cambazlarını gördüğü andan beri, gökyüzü ülkesinin kadını gibi olmak istiyordu. Yaylanan bir ip üzerinde dans etmek, o dans ederken sirk çadırından önce korku, sonra rahatlama ve hayranlık dolu çığlıklar yükselsin istiyordu, Babette'in elini tuttuğu o gün kendisi de böyle korkuyla iç geçirmişti. Tek ayak üzerinde durup, büyük, tuhaf bir kuş gibi görünmek... Sanki cinlerin tuttuğu, havada süzülen ışıklı bir çemberin içinden atlamak... İp atlamak, ipler sirk müziğinin ritmiyle çevrilirken renkli bantlarla oynamak ve dans etmek, tüy gibi hafif ve yerçekimsiz olmak... Bunları yaparken seyircilere sataşmak, onları korkutmak, sendelemek, dengesini kaybetmek ve her an aşağıya düşecekmiş gibi yapmak istiyordu...

"Peki sonra?"

Lena, manejdeki aslanları kaybeden hokkabazları, sihirbazları dinledi, ağzından ateş fışkırarak ışıkları karartılmış sirk alanını turlayan, sonra da renkli papağanlara dönüşmüş olarak bir demirin üzerine konan ejderhalar anlatıldı sonra, derken Elvira ile Blitz geldi, Elvira'nın babası olan sirk müdürü, üzerinde frak ve başında silindir şapkasıyla kızını anons ediyordu, "İşte! Ta Meksika'dan gelmiş usta binici, büyük sanatçı Señorita Elvira!" Akrobat kız atın sırtındaki saltodan sonra seyirciler tarafından çılgınca alkışlanıyor, kalabalığa öpücükler yolluyordu. Sonra

dünyanın en zeki köpeği olarak anons edilen Bobby ile kırmızı burunlu palyaço Beppo, ezilmiş şapkası, üzerinden dökülen kareli kıyafeti, dev ayakkabıları ve elinde tuttuğu çubuğun üzerine oturmuş beş papağanıyla sahneye çıkıp el çabukluğuyla oyunlar sergiliyordu. Sihirbaz Mr. Dark'ın dönme dolabı da anlatılıyordu, Mr. Dark dönme dolapta öne doğru giderse yaşı büyüyor, geriye doğru gittiğinde ise yaşı küçülüyordu.

Mira, bunları saatlerce anlatabileceğini yazıyordu. Ama etrafında o kadar çok yenilik vardı ki, artık yazacak vakti kalmamıştı. Ama trapezci Mario'yu anlatmadan geçemezdi, Mario çadırın kubbesinde bugüne kadar görülmemiş hız denemeleri yapıyor, dönüyor ve altında, trapezinin demirine ulaşamadığı takdirde üzerine düşebileceği bir file olmaksızın havada perendeler atıyordu. O zaten asla düşmezdi, anonsu yapan müdürün de söylediği gibi trapez onun vatanıydı. Çadır kurulu olduğu sürece o, trapezini terk etmezdi. Kimsecikler onu o güne kadar manejin zemininde görmemişti.

"Peki sonra?"

Gösteri bittikten sonra Mira Mario'nun yanına tırmanmıştı. Göklerin kralıyla tanışmak istiyordu, Mira, seyirciler gittikten sonra boş olarak manejde asılı duran ip merdiveni pek düşünmeden tırmanmaya başladı. Mario trapezinin tepesinde oturmuş, çadırın açık duran bir kapağından içeriye sızan havanın etkisiyle hafif hafif sağa sola sallanıyordu. Kapaktan içeriye güneş de giriyordu; sanatçı çok mutlu görünüyordu, bu alışılmamış ziyaretçiye şaşırmamış gibiydi. Mira'ya, kendisini gösteri sırasında da gördüğünü söyledi. Mira tepelere öylesine ısrarlı bakmıştı ki, trapezci, bu kız mutlaka yanıma gelir, diye düşünmüştü.

Mira adamın yanına trapeze oturdu, bir elini de tutunma ipinden ayırmadı.

"Neden aşağıya inmiyorsun?" diye sordu Mira.

"Artık aşağıda yaşayamıyorum."

"Nedenmiş o?"

"Bu benim yazgım. O kadar. Herkes kendi yazgısını yerine getirmelidir."

"Rahatsızlık duymuyor musun burada?"

"Hayır, ben sadece bu yükseklerde yaşayabilirim. Başka yerde yapamam. Yükseklerin havasını teneffüs etmezsem, sanatımı icra edemem."

"Ama bazen aşağıya inmek zorunda kalıyorsundur?"

"Müdüriyet, isteklerimin yerine getirilmesi için elinden geleni yapıyor. Bana yiyecek, içecek gönderiyor, tüm ihtiyaçlarımı karşılıyorlar. Yeri doldurulamaz bir sanatçı olduğumu biliyorlar çünkü. Benim yapabildiklerimi dünyada başka kimseler yapamaz."

"Sıkılmıyor musun?"

"Hayır, asla. Buraların ne kadar güzel olduğunu görüyorsun. Ayrıca Elvira, Beppo, Mr. Dark ve daha başkaları her gün ziyaretime gelirler. Bazen, dışarıda bazı tamirlerle uğraşan işçiler de şu kapaktan yanıma geliyor."

"Peki, sirk başka yere gidince ne oluyor?"

"Bu, korkunç bir süre oluyor. Bir yerden diğerine bir an önce gitmem için, emrime en süratli arabaları veriyorlar. Yolculuk sekiz saatten fazla sürerse hastalanıyorum ve sahneye çıkamıyorum."

"Burada hep ziyaretine gelebilir miyim?"

"Ne zaman istersen! Seni tanıdığıma sevindim."

"Mutlaka ip cambazı olmak istiyorum."

"Bu, çok güzel bir meslek."
"Öğretmenim olur musun?"

"Peki sonra?"

İp cambazı olmak isteyen Mira, trapezcinin okuluna gidecektir. Mira uzun mektubunun sonunda, trapezcinin biraz düşündükten sonra bunu kabul ettiğini yazıyordu. Mesleği, ip cambazlığıyla ilgili olduğundan, trapezci Mira'ya birçok şey öğretecekti. Her iki meslek de yerçekimine meydan okumayı gerektiriyordu. Eğitim süresi uzun ve zahmetli olacaktı, Mira bunu peşinen bilmeliydi. Mira adama, bunun kendisi için en uygun meslek olduğunu tüm kalbiyle hissettiğini söyledi.

"Yarın ip cambazlığı eğitimim başlıyor," diye yazıyordu Mira. "Gösterinin olmadığı tüm saatleri çalışarak geçirmek istiyoruz. Yakında sirke tümüyle katılabilmem için Mario bana her şeyi öğretmek istiyor. Müdür onayını verdi bile. Sana mektup yazmaya vakit bulur muyum, bilmiyorum. Lütfen üzülme. Seni çok seviyorum, Lena."

"Hikâye bitti mi?"
Steglitz Kilisesi'nin çanı iki kez çaldı.

"Şimdi bir fotoğrafınızı daha çekelim, bayım," dedi fotoğrafçı Kafka'ya. Kafka sandalyeye dimdik oturmuş, şapkasını eline almıştı. Kafka bir süre direndikten sonra Dora onu ikna etmiş, tramvaya binerek kent merkezinde, Kurfürstendamm yakınındaki Hermann fotoğraf stüdyosu ve hediyelik eşya dükkânına gelmişlerdi. Dora ona, Ottla'ya mektubunda emeklilik belgelerinin tamamlanması için sigorta şirketine verilmek üzere zarfa bir fotoğraf ekleyeceğini yazdığını hatırlatmıştı.

"Lütfen, bu tarafa zahmet eder misiniz, bayım?" Mahcup ve ürkek bir ifadeyle yerinden kalkan, şapkasını ne yapacağını bilmez bir halde elinde evirip çeviren bu adamla fotoğrafçı alçak sesle ve dikkatle konuşuyordu.

"Eşiniz hanımefendinin yaptıklarını tekrar edin, yeter. Buyurun lütfen!" Hermann, Dora'nın az önce önünde poz verdiği, şimdi de Kafka'nın önüne geçmesi gereken perdeyi işaret etti. Fotoğrafçının yüz ifadesinde de sesinde de insan ilişkilerinde usta bir işadamının tecrübesi vardı, sonbaharda ve Noel zamanı anneleriyle stüdyosuna gelen çocuklarla konuşur gibi konuşuyordu. Güler yüzlülüğü ve yumuşattığı sesiyle çocukların, o siyah makineden ve sandalyenin hem sağında hem de solunda duran spotlardan duydukları korkuyu siliyordu.

Dora'nın işi bitmişti. Fotoğrafçıyla, kendisinin ve Franz'ın fotoğrafları için pazarlık etmişti: ikişer fotoğraf için dört yüz milyar mark! Dora, fotoğrafın birini Doğu Polonya'da yaşayan annesiyle babasına yollayacaktı. Biraz önce çekilen fotoğra-

fa bakarak, bir süredir haber alamadıkları kızlarının ne kadar mutlu olduğunu göreceklerdi. Yirmi beş yaşındaki kadının yuvarlak güzel yüzündeki gülümsemede yapaylıktan tek bir iz bile yoktu. Başı sola dönmüş, fuları gevşekçe boynuna dolanmıştı, dolgun, çekici dudakları hafifçe aralanmış, saçları arkaya doğru taranmıştı. Gözlerindeki keskin, esrarlı ifade Berlin'de yaşadıkları aksilikleri göstermiyordu, daha çok kendilerini bekleyen yeni görevlere işaret eder gibiydi.

Çocuk yüzlü adam, sıcak bir şekilde gülümsüyor, gelgelelim çekim sırasında ayakta durmakta ısrar ediyordu. Fotoğrafçı önce tereddüt ettiyse de, çekingen bir tavırla dile getirilmesine rağmen bu ısrarın kesinliğini çabuk kavramıştı.

"Lütfen, efendim! Nasıl isterseniz! Lütfen biraz sola kayın! Evet, böyle iyi! Ve beyefendi gülümseyin! Buraya, kameraya bakın, eşiniz hanımefendiye değil!"

Eşiniz! Kafka Dora'ya göz attı. Burada normal bir koca olarak algılanmak hoşuna gitmişti. Zaten kendini artık evli gibi hissediyordu. Bu kadınla geçirdiği birkaç haftada olmuştu bütün bunlar. Dora ona güven veriyordu, bu kadına açılabiliyordu. Dora dışarıda da kendinden emin ve gözüpekti, yanındaki erkek yabancıya benzese de, hatta fotoğrafçı çırağı, ustasının işareti üzerine yeni levhalar hazırlarken Kafka'dan gözünü alamasa da, görenler onları karı-koca sanıyordu.

"Lütfen, dikkat!"

Hermann, cam levhalı kamerayı tekrar kurmuş, saniyenin üç yüzde birine ayarlamış, duydaki magnezyum flaşı hazır etmişti.

"Dikkat!"

Fotoğrafçı kamerayı çalıştırdı, flaş patladı, Franz'ın fotoğrafı çekilmişti.

Hayatta olduğunun belgesi.

Emeklilik sigortası için yaşadığına dair bir kanıttı bu. Ottla bu fotoğrafı, tüberküloz nedeniyle erken emekliye ayrılmış memurun bizzat yazdığı, hayatta olduğunu ve emekli maaşını hukuka uygun olarak aldığını doğruladığı resmi yazıyla birlikte sigortaya verecekti. Hermann fotoğraf makinesiyle uğraştı, levhayı çekip çıkardı. Franz'ın resmi, yaygın olarak kullanılan Plaubel kamerasıyla çekilmişti; çırak o sırada etrafta dolanıp, Hermann'ın isteklerini yerine getiriyordu. Franz bu fotoğrafta zorlukla gülümser gibi yapmıştı, bütününe bakıldığında yüzünde ciddi bir ifade vardı, saçları, yarasa kulaklarının arkasına alınarak, alnından itibaren dümdüz arkaya doğu taranmıştı, keskin bakışlı siyah gözleri gibi kaşları da simsiyahtı, sert hatlı burnu düzgün, dudakları inceydi, bembeyaz gömleğinin üzerine verev çizgili kravat takmış, siyah takım elbise ve palto giymişti. Franz az önce sevgili Dora'sına gülümsemiş de olsa, kameranın merceğinden bakıldığında çevresine mutluluk yaymıyordu, aksine gözlerindeki bakış sert ve dikkatliydi.

Sanki ışık bu gözlere vurmuyor, aksine bu gözlerden çıkıp gidiyordu. Gecenin karanlığına gömülmüş bir evde ışığın yok olup gitmesi gibi...

Fotoğraf stüdyosundan ayrılıp sokağa çıktıklarında dışarısı soğumuştu. Sert bir rüzgâr esiyordu, Franz bir eliyle şapkasını sıkı sıkı tuttu, Dora da diğer koluna girdi. Bir kâğıt kaldırımda uçuştuktan sonra, rüzgârın itmesiyle binalardan birinin duvarına yapıştı. Parlak renklerde bir el ilanıydı bu. Franz durup, okudu:

Sirk geliyor!

Avrupa'nın en büyük şovlarıyla Sarrasani Sirki!

İnsanlar, hayvanlar ve ilginç gösteriler!

Resimde kalabalık bir manej görülüyordu. Palyaçolar, filler, sihirbazlar vardı, tepedeki trapezde de kubbeye doğru uçan bir ip cambazı...

"Dur!" Kafka duvara yapışmış ilanı tam almak isterken, kâğıt şiddetli bir rüzgârla savrulup gitti. Kafka soğuktan titredi, paltosuna daha sıkı sarındı.

"Güzel günler geçti, sevgilim!" dedi Dora. "Kendimize kaloriferli yeni bir ev bakmamız lazım."

Kafka adımlarını hızlandırdı. Dora ona ayak uydurmakta zorlandı.

"Beni duydun mu Franz? Bize yeni bir ev gerekli. Havalar soğuyor. Hemen yarın aramaya başlamalıyız."

Lena'nın kulağına trampet sesleri çalındı.

Kırmızı perdenin önünde Blitz'in nalları tıkırdıyordu.

Her şey gözlerinin önünden geçiyordu: Mira hayatında ilk kez ip üzerinde dans ediyordu. Parlak düğmeli sirk müdürü üniforması giymiş bir adam maneje çıkmış, silindir şapkasını sallıyordu.

Sirk bandosu coşkulu bir parça çalıyordu!

Tatata taaaa!

Sayın seyirciler, Brambilla'lı sevgili çocuklar, diyordu sirk müdürü. Bugün size çok özel bir gösterinin anonsunu yapmak istiyorum! Alkış lütfen!

Tatata taaaa!

Lena, seyircilerin oturduğu tribünlerden yükselen çılgın alkışları duyuyordu.

Bravo! Bravo!

Ve Mira kırmızı peleriniyle görünmüştü işte, yanında yükseklerdeki yerinden ilk kez aşağıya inmiş olan hocası Mario duruyordu, ipin bağlandığı kürsüye çıkması için ona eşlik ediyordu.

İp cambazı kız pelerinini atıp, gümüş rengi pırıl pırıl mayosu ve kırmızı dans pabuçlarıyla yukarıya tırmanmaya başlayınca çadırda bütün sesler kesilmişti. O andan itibaren, Mira'nın her zarif adımına hafif akordeon müziği eşlik ediyordu. Müzikle birlikte sadece ipin bağlı olduğu metal çubukların tıngırtısı

duyuluyordu. Evet, Lena her şeyi görür gibiydi:

Yolculuğunun sonunda ip cambazı olan Mira bir ayağını yaylanan ipin üzerine koyuyor, herkesin nefesini tuttuğu çadırda müdürün sesi çınlıyordu. Sayın seyirciler, şimdi bu gecenin muhteşem prömiyerini izliyorsunuz! Dünyanın yüz yıl konuşacağı, ünü Asya'ya kadar yayılacak olan göklerin kraliçesini görüyorsunuz! Karşınızda Mira, gökyüzü ülkesi sanatının yeni yıldızı! Boşluk üzerindeki filesiz ve çifte zeminsiz dansı izleyin!

"Lena, çabuk kalk!"

"Gökyüzü ülkesinin kadını mı?"

"Ne diyorsun sen kızım, yine kötü rüyalar görmüşsün!"

Dünya içeriye nüfuz etmiş, oda aydınlanmış, kapı açılmıştı, Bayan Krall kızın yatağının önündeydi şimdi.

"Hadi giyin! Çabuk! İnsanlar geldi!"

"Ne insanları?"

Lena Bayan Krall ile birlikte içeri girdiğinde, mutfaktaki bankta güler yüzlü bir çift oturuyordu.

"Bunlar Bay ve Bayan Weingarten. Merhaba, de, Lena."

Kız susuyor, yere bakıyordu.

"Kusura bakmayın, kızımız daha uyku sersemi."

"Merhaba, Lena," dedi kadın.

"Selam, Lena," dedi adam. "Bu sabah bizimle çarşıya inmek ister miydin?"

Lena başını kaldırdı. Kadınla adamın yüzlerini beğenmişti.

"Bunun içinde ne var?"

Lena, bankta adamın yanında duran kutuyu kastediyordu.

"Kemanım."

"Hep yanında mı taşırsın?"

"Hayır, hep değil."

"Erich müzisyendir," dedi kadın. "Dün akşam burada Berlin'de bir konser verdi."

"Bakabilir miyim?"

Lena kutuyu gösteriyordu.

"Tabii," dedi adam kilidi açarken

Lena'nın gözü çalgının parlak ahşabına takılmıştı.

"Sirk müziği de çalabiliyor musun?"

"Deneyebilirim."

O sırada kurumdan gelen memur kapıda belirdi, yurt yöneticisi kadından acele etmesini istedi.

"Gitmem lazım, Bayan Krall. Bütün gün burada kalamam!"

Krall Anne, Lena'ya adeta sevgiyle baktı. "Çocuğum, bırak şimdi soru sormayı," dedi. "Hazırlan ki, hemen çıkın!"

"Ama öğlene dönmek istiyorum," dedi Lena.

Dora'nın büyük bir ustalıkla yeniden yarattığı bebeği, Kafka alışveriş çantasına koymuştu. Bir veda mektubuyla birlikte kıza verecekti. Hiç istemediği halde kabul etmişti bunu. Dora'yı kırmaktan çekinmiş, emeğini takdir etmek istemişti, kim bilir bu muhteşem oyuncak belki Lena'yı da mutlu edecekti. Bu kızın gerçekte kaç yaşında olduğunu Kafka hâlâ tam olarak kestirememişti.

Ormangülleri arasındaki bankın önünde Kafka bekledikçe bekledi, kırk beş dakika boyunca volta atıp durdu. Lena görünürlerde yoktu. Kızın gelmeyeceğini hissediyor, biliyordu. Birlikte geçirdikleri süre sona ermişti. Dora'yla yarın başka bir sokağa taşınacaklardı. Dora taşınmayı ayarlamakla meşguldü.

Öksürük nöbetiyle sarsılırken, neredeyse her gün yaptığı gibi Steglitz postanesine doğru yürüdü. Oraya vardığında köpek arka ayaklarının üzerine oturmuştu ve bağlıydı. Franz'ın gelişini görünce kulaklarını hafifçe dikti, sanki onu bekler gibiydi. Sonra kuyruğunu hızlı hızlı sallayarak Kafka'yı selamladı. O da eğilip, köpeğin sık tüylü kafasını sevdi.

"Karo, canım, bugün seni yalnız mı bıraktılar? Efendin albay neredeler?"

Franz Ottla'ya kart atmak üzere postaneye girdi. Kız kardeşi nihayet, üç gün sonra ziyaretlerine geleceği için çok mutluydu. Ona, Grunewald Caddesi'ndeki merkezi sistem kaloriferli yeni evlerini anlatmıştı.

Kartta, son mektubunda kendisine küçük bir kızdan ve

onun bebeği Mira'nın yolculuğundan söz ettiğini yazıyordu. Yolculuk sona ermişti; bugün buluşamadığı küçük dinleyicisinin yolu kim bilir nerelere gidecekti. Onu bir daha göremeyecekti, çünkü Berlin'deki hava koşulları Steglitz parkındaki buluşmaları artık imkânsız kılıyordu. "Seni kucaklıyorum, canım Ottla'cığım, lütfen çocuklara da selamlarımı söyle. Onlara seninle, Dora'nın yaptığı güzel bir hediye yollayacağım. Hem senin hem de özellikle ufaklıkların çok hoşuna gidecek. Sürpriz olsun, kardeşim!"

O ılık ekim gününden birkaç ay sonraydı, Kafka artık konuşamıyordu. Berlin dönemi kapanmıştı. Kafka önce Viyana'daki bir hastanede tedavi ettirildi. Doktorlar gırtlağında küçük dilin bir kısmını da etkisi altına almış, ilerlemiş bir tüberküloz gelişimi saptadılar. Böyle bir teşhiste ameliyat artık mümkün değildi. Hastanın ağrıları alkol enjeksiyonları ve morfinle hafifletilmeye çalışılıyordu. Ardından son haftalarını Klosterneuburg'taki Kierling Sanatoryumu'nda geçirdi ve burada 3 Haziran 1924'te hayata gözlerini yumdu.

Dora son anına kadar yanındaydı. Kafka, son gününe kadar "*Açlık Sanatçısı*" öyküsünün baskı kalıplarını kontrol etmişti.

Kafka, çevresiyle yazılı olarak anlaşmak zorunda kalmıştı. Kendi deyimiyle bu konuşma kâğıtları üzerinden günün gelişen olayları hakkında bilgi alıyor, akrabalarını, arkadaş ve dostlarını soruyordu. Mayıs sonlarına doğru bu kâğıtlardan birine şöyle yazmıştı:

"Küçük kız ne yapıyordur acaba?"

"Franz, kızı dert etme artık, sevgilim!" demişti Dora, Kafka kâğıdı kendisine uzatınca. Sonra bir kâğıt daha koparmıştı.

"Yok, dert etmiyorum artık."

"Bebeğin mektuplarıyla kıza o kadar çok şey verdin ki!"

"Bebek yolculuğu!"

"Kız, hepsini daima hatırlayacak."

Şair gülümseyip, şöyle yazdı.

"Her şeyi kafasının içinde gördüğünü söylerdi!"

"Bir de yüreğinde!"

"Bir çocuk hayatta ihtiyacı olacak her şeyi beş ile on yaş arasında öğrenir. Sonra hiçbir şey eklenemez buna."

"Benim durumum nedir?"

"Sen de oradaydın, sevgilim!"

"Her zaman mı?"

"Hep oralardaydın, hayat yolculuğunda!"

Dora gülümseyerek okudu. Kafka'yı öpmek istedi, ama o başını yana çevirdi.

"Kendine dikkat etmezsen, sana kızarım!"

Dora Kafka'nın sıcak alnını okşadı, sonra ona ağızlıklı bardağını uzattı.

Kafka, daha önce denediği gibi içmeye çalıştı: Önce bir yudum suyu ağzına alacak, suyun gırtlağından akıp aşağıya doğru yolunu bulabilmesi için başını ağır ağır arkaya yatıracaktı. Bazen oluyordu, ama bazen de öyle kasılıyordu ki, ağzındaki bütün suyu öksürerek dışarı püskürtüyordu.

Bugün üç yudum içmeyi başarmıştı. Dora beğenerek başını salladı. Kafka yazdı:

"Bir *kavka* kadar iyi içebiliyor muyum?"

"Evet, sevgili Franz. En az onlar kadar iyi."

"Yok, o kadar da değil. Benim içme denemelerimi görseler, bütün kuşlar âlemi kahkahalara boğulurdu!"

"Bir kez daha dene."

"Peki, sevgili Dora, ver bardağı."

Theresienstadt, 1943.

Ottla Kafka, o sıcak temmuz gününde, Rathausgasse ve Badhausgasse sokakları arasındaki küçük parka gitmek üzere çocuklarla birlikte yürüyordu. Kaldırım boyunca uzayan, girişlerin ve avluların önünü kapatan uzun kuyrukların önünden geçmeleri gerekiyordu; kuyruklar doğal sabun, çamaşır tozu, bazen de şeker, un, yakacak karnesi ya da kültür etkinliklerine giriş belgeleri dağıtan gişelerin önüne kadar uzanıyordu.

"Kenara çekilin!"

İnsanlar kalabalıkları ite kaka yarıyordu, çünkü işe gitmeden önce bir atölyeye uğramaları gerekiyordu, burada tutuklular, SS subaylarının ve gözcülerin direktifinde çantalar, tahta ayakkabılar ve masa oyunlarının üretiminde çalışıyorlardı.

"Hadi çocuklar, yürümeye devam!"

Bu toplama kampında her gün yaşanan itiş kakışta Ottla grubu bir arada tutmakta zorlanıyordu. Çocuklarla uğraşırken bir yandan da akrabalarının kaderi hakkında bilgisi olabilecek tanıdıklar bulmaya çalışıyordu. Kim bilir, kız kardeşleri Elli ile Valli'yi bir toplama noktasında ya da başka bir kampa nakliye sırasında gören olmuştu belki de? Neredeyse bütün üyelerinin alınıp götürüldüğü geniş Yahudi ailesinden başka birine rastlayabilir miydi acaba?

"Lütfen yanımdan ayrılmayın!"

Kızlardan biri, Ottla'nın bugün altıncı yaş günü hediyesi olarak kendisine hediye ettiği bebeğe sıkıca sarılmıştı. Biri

mavi, biri yeşil gözlü bebek, yirmi yıl önce Dora'nın bulduğu kumaş parçalarını birbirine yamamasıyla başlayan yolculuğunu buraya kadar sürdürmüştü. Ağabeyi ve onun kız arkadaşının hediyesi olan bu oyuncağı, Ottla kendi çocukları yıllarca oynadıktan sonra kimselere vermemiş, kampa gelirken bavuluna atıp, yanında getirmişti.

"Yer açın!"

Çocukların bakıcılığını yapan Ottla, kalabalık bir grubun çekerek ve iterek ilerlettiği, sallanarak yol alan yüksekçe ceset arabasına grubuyla birlikte iki kez yol vermek zorunda kalmıştı. Ottla sonrasında çocuklardan yollarına hemen devam etmelerini istedi. Bu kampın altmış bini aşkın kişiyi kaldırmadığını, herkesin üst üste barındığı bu yerde ölüm oranının çok yüksek olduğunu biliyordu. İntiharın yanı sıra, en yaygın ölüm nedenleri kızıl, sarılık, difteri ve tüberküloz gibi enfeksiyon hastalıklarıydı.

Ottla ve çocuklar Jägergasse yolundan geçerken girişten yüksek sesler ve alkışlar duyuldu. Korku ve hayatta kalma endişesiyle yoğrulmuş bu kentte ender rastlanan bir durumdu bu.

Çocuklar meraklanmıştı.

"Ottla, lütfen, lütfen! İzin ver, içeride ne olduğuna bakalım!"

Çocuklar bakıcılarını, komşu avluların dumanlarının kapladığı avluya doğru çekiştirdiler. Yan avlularda bit salgını yüzünden yataklar ve yorganlar yakılıyordu. Avluda toplanmış kalabalık bütün bunlara aldırmıyordu. Ottla ve koruması altındaki çocuklar, avluya enlemesine gerilmiş bir ip fark ettiler. Çamaşır ipiydi belki bu, çünkü arka bahçelerde gece-gündüz çamaşır kurutulurdu. İp, balkon demirlerine bağlandığı bir evin köşesinden, sınır duvarının önündeki eğri-büğrü bir ağaca uzanıyordu.

"Yavaş olsana!"

Ottla kalabalığı yara yara öne doğru ilerledi. Kimileri önce kızdı, ama sonra beyaz kıyafetinden çocuklarla ilgilendiği belli olan kadına ve çocuklara yol verdiler.

"Burada neler oluyor?" diye sordu Ottla yaşlı bir kadına.

Ottla yanıt bile alamadan, sesler kesildi, kalabalığa sessiz bir bekleyiş hâkim oldu.

Yukarıda, duvarın tepesinde incecik bir kadın belirdi. Üzerinde, bir zamanlar siyah olan, ama şimdi rengi atmış gri tonda, birkaç yerinde gümüş payetler kalmış bir giysi vardı. Kadın eğilip selam verdi. Alkışlar koptu. Ottla iyice etrafına bakındı, bu insanlar seyirciydi, yarım daire şeklinde, kimi taş yığınlarının tepesinde, kimi de çöp tepelerinin ve barakaların arka merdivenlerinin üzerindeydi, kimi oturmuş, kimi ayaktaydı. Bir sürü insan da çevredeki barakaların camlarına balık istifi gibi yığılmış, gösteriyi izliyordu.

"Neler oluyor?" Çocukların yüzleri heyecandan kıpkırmızıydı. "Sirk mi?"

"Çocuklar, bu bir ip cambazı kız, avluda gösteri yapıyor," dedi Ottla.

O an, duvarın köşesindeki müzisyeni fark ettiler. Küçük akordeonunu başının üzerine kaldırmış, hızla açıp kapıyordu. Çok güçlü bir ses duyuldu. Adamın gür ve etkileyici sesine herkes dikkat kesildi.

"Lütfen dikkat, bayanlar ve baylar!" Adam birkaç nota çaldıktan sonra ipte öylece durmuş gülümseyen kadını gösterdi. "Sayın seyirciler, bugün burada bir gösteri yapan dünyaca ünlü cambaz Lenotschka'yı bu kasabada izleyebildiğiniz için çok şanslısınız! Koşullar elverseydi, sanatçımız bugün Niagara Şelalesi'ni geçiyor olacaktı. Dünya basını bunu yazdı zaten; ayrıca ip üzerinde Rio de Janeiro'nun Corcovado Tepesi'ne tırma-

nışını, sansasyonel *Ascension*'dan da söz etti gazeteler. Bu eşi benzeri olmayan gösteri sayesinde Lenotschka yıllar önce cambazlar dünyasında büyük alkış toplamıştır ve ödüllere boğulmuştur. O günlerde insanların heyecandan kalpleri durmuştu!" dedi müzisyen, sonra da ağır ağır bir tango çalmaya başladı, müziğin ilk notalarıyla birlikte mayolu kadın dans figürleriyle ipin üzerinde ilerledi: iki adım öne, bir adım geriye atıyor, sanki ayakuçlarıyla ipin her lifini kontrol edermiş gibi duraksıyordu.

Çocuklar da sakinleşmişti, büyülenmiş gibi yukarıya bakıyorlardı, aralarından en küçükleri Ottla'nın önlüğüne yapışmışlardı, bilmedikleri bir maceradan korunmak ister gibiydiler.

"Lenotschka!" Müzisyen bir kez daha hayranlıkla seslendi. Cambaz kız ipin üzerinde sıçradı, döndü, müzisyene gülümsedi, kalabalığa doğru davetkâr bir edayla baktı, sonra akıl almaz bir hafiflik içinde dans etmeye başladı, öyle ki çok geçmeden avludaki tüm seyircileri büyüsü altına almıştı. Kızın adımları süzülür gibiydi artık, tabanlarının incecik iple teması giderek kopuyordu sanki. Hafifçe kollarını indirip kaldırırken, sanki kanat çırparak dengesini sağlıyordu, hareketleri tangonun ritmiyle inanılmaz uyum içindeydi.

Kız avlunun üzerinde dans ederek, çalılıklara serilmiş lime lime çamaşırların, sonra da tahtaların ve taş yığınlarının üzerinde kendisine şaşkınlıkla bakan kafaların tepesinden geçti. Duvarın önüne gelmek üzereyken parmaklarının ucunda döndü, geldiği yolu geri gitti. Yüzünde, seyircilere değil, kendi içine yönelttiği mutlu bir gülümseme vardı. Kız, gizli işaretlerini artık müzisyene verir gibiydi, müzisyen de tangonun yürekleri dağlayan esas perdesine ve özlemin gücüne bağlı kalarak müziğin temposunu hızlandırıp yavaşlatıyordu. Cambaz kız,

pantomim hareketleriyle kendini görünmez bir partnerin kollarına teslim ediyor, ona doğru eğiliyor, onun adımlarına ayak uyduruyordu. Avludaki herkes ipin üzerinde kızdan başka birinin daha olduğunu görüyordu; bu kişi kıza eşlik ediyor, onun vücudunu saçları neredeyse ipe değecek kadar arkaya doğru büküyordu, ama kız, bandoneondan[1] yayılan müziğin ölçüsünden bir an olsun çıkmıyordu. Keskin bir şekilde birbiri ardına dizilen tango ritimleri başka seslere karışıp, onlarla iç içe geçiyordu. Şimdi hepsi yakaran bir ezgiye dönüşmüştü, yayılan hüzünlü notalar çok uzaklardan, örneğin Doğu'dan, uçsuz bucaksız yaylalardan, karanlık ormanların gölgelerinden gelir gibiydi. Sessiz sedasız seyrettikleri bu esrarengiz gösteri karşısında duydukları acı ve mutlulukla izleyicilerin göğsü kâh sıkışıyor kâh kabarıyordu.

Ottla'nın yanında duran yaşlıca bir kadın, "Biz bu şovu daha önce görmemiş miydik?" diye kısık sesle sordu. "Aa, evet, şimdi hatırladım, "dedi yanındaki adam. "1935 yılında Dresden'de Busch Sirki'ydi. Yoksa Knie Sirki'nin Berlin turnesi miydi?"

"Hayır, bence Sarrasani idi. Şundan eminim, Lenotschka o yıllarda çok ünlüydü, bütün gazeteler onu yazardı."

"Nazilerin bütün büyük sirkleri ve varyete tiyatrolarını yasaklamış olmaları büyük ayıp!" diye seyircilerden biri lafa karıştı.

"Cambaz, Yahudi mi?"

"Evet."

"Burada kampta başka temsilleri de olacak mı acaba?"

"Olabilir. Tabii kamp yönetiminden kendisine yazı gelmediyse," dedi seyircilerden biri.

Son kelimeleri duyunca Ottla ürpererek çocukları kendine

1 Bandoneon, 19. yüzyılda Almanya'da üretilmiş, adını Heinrcih Band'dan alan körüklü bir akordeon türü. (ç.n.)

doğru çekti. "Yazı"nın ne demek olduğunu biliyordu çünkü. Aynı sokakta oturduğu, burada rastladığı bir komşusu böyle bir mektubu ona göstermişti, içinde yazılanlar Ottla'nın kelimesi kelimesine gözünün önündeydi hâlâ:

Talimatlar gereği, Auschwitz-Birkenau çalışma kampına yapılacak olan nakil listesinde bulunduğunuzu bildirmek isteriz. 23 Haziran Cuma günü, saat 12 ile en geç 18 arasında eşyanızla birlikte Langestrasse 3 numaradaki toplanma noktasına gelmeniz gerekmektedir.

Bu kampta ellerine böyle bir kâğıt verilen herkes, bunun 'son' anlamına gelebileceğini biliyordu. Ottla komşu kadını o günden sonra bir daha hiç görmemişti.

Adam çalgısının sesini düşürdükçe, ip üzerindeki Lenotschka'nın adımları da hafifliyordu. Adımlar, bir panterin hem tutkulu hem de ihtiraslı sokulmasını andırıyordu. Bu dans insanlara kamptaki hazin durumlarını, üst üste istiflenmişliklerini, gettonun önündeki bir tarlada yağmurun altında saatler süren, kimsenin yerinden kımıldayamadığı acımasız yoklamaları unutturmuştu. İp üzerindeki bu kadına baktıkça, Rusların Elbe Nehri'ne dayandığı yolundaki haberlerin genelde doğru olmadığı ortaya çıksa da, birkaç dakika için bile olsa, savaşın yakında biteceği umuduna kapılmışlardı. Nazilerin doğudaki imha kamplarıyla ilgili duydukları dehşet haberlerini de, ölüm korkusunu da unutmuşlardı.

"Selam!" dedi müzisyen oturduğu duvar çıkıntısından.

"Selam!" dedi avluyu dolduran kalabalık hep bir ağızdan.

"Selam! Lenotschka! Bir daha!"

Cambaz, dans ederken duraklamıştı.

Bakışları, yanlarındaki kadınla seyircilerin en önüne dizilmiş çocuklara takılmıştı. Beyaz önlüklü bu kadının ne kadar temiz

ve düzenli olduğu, aralarına ak düşmüş siyah saçlarının arkaya doğru nasıl da özenle tarandığı dikkatini çekti. Lenotschka bu kadınla bir an göz göze geldi ve bakışlarını bu parıldayan siyah gözlerden alamadı. Bu bakışlar ona kimi hatırlatıyordu? Evet, kimindi bu bakışlar?

Cambaz birkaç saniye öylece kalakaldı, gökyüzünde uçuşan, yere inmeden burada, ipin üzerinde dinlenen bir tüy gibi hafifçe titredi.

Berlin-Steglitz'te bir sonbahar günü gittiği o parkı, ormangülleri arasındaki bankı hatırlamış mıydı acaba? Çağlar arası yolculuğu, eski yaşamındaki bu anıyı neredeyse tamamen gömmüştü, ama aşağıda duran şu kadına baktıkça bir an için perde aralanıyordu... Bu gözler duyguları harekete geçiriyor, yaşanmış bir sahneyi zorla canlandırıyordu...

Çok eskilerde kalmış o günü acıyla hatırlıyordu, yeni anne babasıyla şehri dolaştıktan sonra koşarak parka gitmiş, bankın boş olduğunu görmüştü. Uçuşan siyah paltolu, siyah şapkalı, ince, uzun adam görünürlerde yoktu, halbuki adam orada olsa, onun bankta oturduğunu görür görmez hızlı ve büyük adımlarla yürür, elindeki mektubu ya da kartı bayrak gibi sallardı...

1923 yılının o ekim gününü çok iyi hatırlıyordu, yeni anne babası, Sophie ve Erich Weingarten parktan dönüşünü beklemiş, sonra akşamüzeri onu alıp Dresden'e götürmüşlerdi. Weingartenler mükemmel bir anne babaydı, kızın başına daha iyi bir şey gelemezdi. Krall yurdundan çıkarken, yatağının altına sakladığı bebeğinin mektuplarını alelacele minik bavuluna atmıştı.

Rüzgâr güvertede vuuuuuv! diye esiyordu. Martılar geminin üzerinden vuuuuuv! diye uçuşuyordu. Aşağıda seyircileri gösterinin devamını isterken, kadın, yabancı adamın vuuuuuv! deyişini duyar gibiydi.

"Devam et!"

"Hadi, Lenotschka! Marifetlerini görmek istiyoruz!"

Ottla, cambazın bakışlarını fark etmişti. Yüzünde, başka âlemlerdeymiş gibi dalgın bir ifade vardı. Yine de seyircilerin isteklerini duymuşa benziyordu, döndü, tüy gibi dans etmeye devam etti, ama gözünün önünde canlanan eski günlere ait resimleri, yıllar önce Dresden Elbwiesen'deki Lorch Sirk Okulu'na gittiği günleri şimdi ondan başka kimseler görmüyordu. Tatilini burada geçirmek konusunda, kendisini evlat edinen ailesini ikna etmesi çok güç olmamıştı. Ne Sophie Weingarten ne de Erich Weingarten kızlarının bir dediğini iki etmezdi. Müzisyen arkadaşlarının 1933 yılında Dresden Devlet Operası ile ilişkilerinin resmen kesildiğine tanık olmaya yeni babasının ömrü yetmemişti. Hitler'in yönetimi devralacağı sırada Erich Weingarten ve eşi bir otomobil kazasında hayatlarını kaybetmişlerdi. Kızları Lena o sırada on yedi yaşındaydı. Lena, Lorch ailesi ile yaşamaya başlamıştı. Daha sonra Pavel'le tanışınca Strassburger'lerin yanına geçmiş ve "Lenotschka" olmuştu. İp üzerine çıktığı günden beri yerçekimine mükemmel bir şekilde hükmediyor, onu ilk kez ip üzerinde gördüğünde yaşlı Lorch'un dediği gibi, sanatını her türlü tereddüdü silip atan dimdik bir duruş içinde sergiliyordu. Lorch, bu kız bu iş için yaratılmış, destek iplerini kaldırın, onun bunlara ihtiyacı yok, demişti. Yıl 1938 idi. Yahudi ekipler olarak gösteri yapmalarına artık pek izin verilmiyordu. Bu durumda Lena'yla Pavel tek başlarına çalışıp, birkaç Krone kazanabilmek için eski püskü bir traktör ve kırmızı-mavi boyalı bir sirk kamyonuyla kasaba kasaba, köy köy dolaşmak zorunda kalmışlardı.

Bebeğin mektupları mı? Kartlar ve resimler mi? Onlar bütün yolculuklara katılmıştı. İki düzine kâğıdın bulunduğu desteyi,

Lena hayatında ikinci kez alelacele yanına almayı başarmıştı. Bu, 2 Ekim 1942 günü olmuştu, Çekler tarafından tamamen boşaltılan Theresienstadt kasabasına zorunlu göç ediyorlardı. Prag Holesovice tren istasyonundaki toplanma noktasında ertesi sabah hazır bulunmalarını şart koşan çağrı mektubu Lena ve Pavel'e nedense ulaşmadığı için, o gün başka araçların yanında Moldau Adası'nda duran kamyonlarından şiddet kullanılarak indirilmişlerdi. Mektuplara kampta, aramayla görevlendirilen Çek jandarması tarafından el konulmuştu. Lena ne kadar direndiyse de, sonuç alamamış, mektuplar ortadan kaybolmuştu. Lena burada sanatına bir süre sonra yeniden başlama imkânı bulmuştu, çünkü ipten başka bir şeye ihtiyacı yoktu; bu çok hareketli mekânda ipi de, Pavel'in kamp orkestrasının bir üyesinden ödünç aldığı bandoneounu da sağlamak zor olmamıştı.

"Bir daha, Lenotschka!"

Sonra tekrar: "Neyin var senin?"

Cambazın gözü, bakıcısının yanına iyice sokulmuş küçük bir kıza takıldı. Küçük kız elindeki bebeği iki koluyla iyice sarmalamıştı.

Dansçı kadın olabildiğince eğildi. Bebeğin kırmızı elbisesi, sarı saçları vardı.

Olamaz! Rastlantı herhalde! Çok eski yıllardan bir masal mı? Bir bebeğin harikulade bir yolculuk yaptığı, Su Kulesi'ni ararken bir balona binip, artık bulunamayacak yerlere gittiği yıllardan mı?

Bu, artık yola koyulmanın işareti miydi?

Bir başka dünyaya doğru yola koyulmanın...

"Selam!"

Pavel son bir ölçü daha çalınca Lena irkildi, sonra eğilip se-

lam verdi. Alkışlar birden kesiliverdi. Herkes, kenarlarına sarı şerit geçirilmiş siyah şapkalı, çuval bezinden geniş kemerler takmış, göğüslerinin üzerinde GW yazılı madeni plaka olan iki getto bekçisini fark etmişti. Adamlar kapının önüne dikilmişlerdi, beden dilleri çok açıktı: Gösteri bitmiştir! Ama sonra duvara yaslandılar, sanki canları gösteriyi izlemek istiyor gibiydi. Bu heriflerin ne yapacağı belli olmazdı, bunu kamptaki herkes bilirdi.

Lenotschka, Pavel'in müziğiyle yeniden ip üzerinde hafifçe süzülmeye başladı. Yerçekimsiz ve saydamdı adeta, ipe dokunmuyor, havada ilerliyor gibiydi, çünkü yerçekimi kanunları onun için giderek ortadan kaldırılıyordu. Çıt çıkmıyordu. Halk, gördüklerine inanamıyordu. Acaba güneş gözlerini alıyor da, cambaz bir kuşa, siyah bir yusufçuğa dönüşmüş, hafif ve titrek kanat çırpışlarıyla kendiliğinden göğe yükseliyormuş gibi mi geliyordu onlara?

Birden avludaki herkes, merdivenlerdekiler, duvardakiler, penceredekiler ve çevre avlulardaki herkes eşsiz bir olayla karşı karşıya olduklarını anlayıverdi. Cambaz o kadar hafiflemiş, yerle ilişkisini öylesine kesmişti ki, artık ipe ihtiyacı kalmamıştı. Onu taşıyan müzikti, müzik onu bir kaldırıyor, bir indiriyordu, ip, havadan da olabilirdi, bir hava ipi, hava patikası... Dansını sunmak için, evlerin çatısına yükselmek için, şayet olsaydı, bir katedralin tepesine ulaşmak için tek ihtiyaç duyduğu şey, müzikti.

Seyirciler öylesine hayretler içindeydi ki, cambazla kocası Pavel'in bakışmalarını fark edemediler. İkisinin bakışlarında şunlar vardı oysa:

Vakit geldi, hazır ol sevgilim, yolculuk vakti geldi!

İşareti anladım!

Bu yolculuğa şart koşulduğu ve bize emredildiği şekliyle değil, kendi yöntemimizle çıkacağız.

Pavel başını salladı, oturduğu duvar çıkıntısında doğruldu, insanları binlerce kilometre uzaklara, Doğu'nun özgür yaylalarına, Semerkant'a, Buhara'ya, Moğolistan'a taşıyacak müziği çalmaya devam etti; özgür rüzgâr onları sefalet ve savaş çığlıklarından kurtarıp, alabildiğine sürükleyecekti...

Seyirciler bu anlarla ilgili ne anlatacaklardı, akıllarında neler kalacaktı? Cambazın ve müzisyenin ortadan kaybolduğu mu? Peki nereye? O yıllarda bu kamplarda yüzlerce, binlerce insan yok olmuş, alınıp götürülmüştü. Ama bu kayboluşlar tren rayları üzerinde gerçekleşiyor, hedefler de Nazi rejiminin ölüm kampları oluyordu: Auschwitz, Sobibor, Treblinka...

Ancak arka avludaki bu olayda olup biteni hiçbir sorgulama ortaya çıkaramayacaktı.

Olayın tanıkları neler olduğunu bilemezdi, çünkü onlar bir dakikalığına, bir sonraki zaman dilimine geçmişti, zaman tüneline girmiş, başka bir boyuta geçmişti. Geriye kalan sadece bir duyguydu, olağanüstü bir şey olduğu duygusu...

Hava gemisi gördünüz mü? Yaz günü gökte süzülen, üzerinde palyaço suratı olan kırmızı bir balon peki? İpin üzerine geldiğinde bir an duran, zaten saydamlaşmış olan cambazla, elinde bandoneon olan müzisyenin altında asılı sepetine binmesini bekleyen, göz açıp kapayıncaya kadar onları alıp giden bir balon?

Çamaşır ipi avluda terk edilmiş olarak duruyordu şimdi.

Nöbetçilerin düdükleri tiz tiz çaldı: Alarm!

İp cambazıyla müzisyen nereye kayboldular?

Onları neden göremiyoruz?

Optik bir yanılsama mı bu? Bir sihirbazlık numarası mı?
Masal mı?
Bir kurtarma eylemi mi?
Olamaz, bunu kimseler yapamaz!
Olur, hava cinleri yapar...
Elbe üzerinde gettoya doğru ilerleyen mavnanın düdüğü, duyanlarda normal zamanlarda yaşandığı duygusu yarattı, ama yalandı bu...

Anlatacak başka ne kaldı?
Ottla hızla çocukları çevresine topladı. Ortalık huzursuzdu, çünkü insanlar bir an önce bu avludan çıkmak istiyordu. Kuşkuyu üzerine çekmemek ve sorgulanmamak için çocukları derhal Südstraße'deki çocuk yuvasına götürmesi gerekiyordu. Akşama *Literarischer Zirkel edebiyat grubunun* yasadışı bir organizasyonuna katılacaktı, rejim aleyhtarı bir yazarla ilgili bir toplantıydı bu, risk almak istemiyorlardı. Akşam yedide Südstraße'deki çatı katında buluşacaklardı. Dr. Weiner'in konuşmasının sokağa çıkma yasağına kadar tamamlanması gerekiyordu. İlgililere büyük bir gizlilik içinde duyurulan söyleşi konusu şuydu:

Ünlü yazar Franz Kafka'nın (1883-1924) 60. doğum günü anısına – "Dava", "Amerika" ve "Şato"nun yazarının eserleri ve önemi.

Kurgu ve Gerçek Arasında Gidip Gelen Bir İp Dansı (Sonsöz)

Şu zor şair değil mi o? Franz Kafka adı geçince, bu soruyla zaman zaman karşılaşırız. Onun kitaplarını okumamış, sadece okul kitaplarında hakkında bir şeyler öğrenmiş olsalar da, bu insanların çoğu Kafka'nın eserlerinin dünya edebiyatına mal olduğunu, romanlarının filme çekildiğini bilirler. Alman diline yerleşmiş olan "kafkaesk" kavramı, anlaşılamayan, gizemli, tekin olmayan ya da tehditkâr olanı tanımlamak için kullanılmaktadır.

Franz Kafka, 3 Temmuz 1883'te doğmuş, Viyana yakınlarındaki bir sanatoryumda kırk bir yaşma basmasına çok az kala 3 Haziran 1924'te ölmüştür.

Kafka'nın neredeyse bütün ömrünü geçirdiği Prag'da bugün Kafka resimli tişörtlerle dolaşan turistler görürsünüz. Bu insanlar, Kafka'nın günlüklerinde ve mektuplarında büyük bir rol oynayan bu şehri onun izleri üzerinden gezmektedirler.

Büyük kitabevlerinde yarım metrelik bir alan Kafka'nın eserleriyle doludur. Almanya'daki tüm lise kitaplarında Kafka'nın öykülerine yer verilir. Kafka Amerika'da ve diğer ülkelerde en çok okunan Almanca yazan yazarlar arasındadır; ayrıca hayatı ve eserleri üzerine de pek çok eser yazılmıştır.

Kafka, Prag Üniversitesi'nde hukuk doktorası yapmış, ancak geçimini bir sigorta şirketinde memurluk yaparak sağla-

mıştır. Dürüstlüğü ve özverili çalışmalarıyla üstleri ve çalışma arkadaşları tarafından büyük saygı görmüştür. Geceleri ise, eserlerine sağlığında pek ilgi gösterilmemiş bir şair ve yazar olarak yaşamıştır. Kafka ölümünden yıllar sonra ünlenmiştir. Bu şöhretini, ölümünden sonra bütün müsveddelerini yakmasını şart koştuğu, ama bu isteğini yerine getirmeyen arkadaşı Max Brod'a borçludur. Yahudi olan Brod, 1939 yılında Nazilerin elinden son anda kurtulmayı başarmış, bavuluna Kafka'nın el-yazısıyla yazdığı siyah defterleri de atarak Filistin'e kaçmıştır.

Kafka 1923 sonbaharından 1924 yılının başlarına kadar, birkaç ay önce tanıştığı sevgilisi Dora Diamant ile Berlin'de yaşamıştır. O günlerde Almanya'da ilk kez demokrasi hüküm sürmektedir. Ancak kaybedilen Birinci Dünya Savaşı sonrası halk çok zor günlerden geçmektedir. İşsizlik oranı çok yüksektir, sağ ve sol partiler çatışma halindedir, Alman Markı'nın hızla değer kaybetmesiyle enflasyon kaçınılmaz olmuştur. O günlerde Adolf Hitler diye birinden de söz edilmeye başlanmıştır. Hitler, yandaşlarıyla birlikte darbe hazırlığı yapmış, ama işler planladığı gibi gitmemiştir. On yıl sonra, Nasyonal Sosyalizm, başındaki Führer Adolf Hitler ile Almanya'yı teröre, savaşa ve çöküşe sürükleyecektir.

Kafka, sevgilisiyle birlikte Berlin'de yeni bir hayata başlamayı umut etmiştir. Çok yoksul koşullarda yaşıyor olmalarına rağmen, Doğu Polonya kökenli bu genç kadınla mutludur. Ömrünü geçirdiği baba evinden çıkmayı nihayet başarmış, böylece babasının etkisinden kurtulmuştur. Kadınlarla ilişkileri hep hüsranla sonuçlanmıştır (Felice'ye ve Milena'ya mektuplarla günlükleri bize bilgiler vermektedir). Sıcak bir bağ kurduğu kız kardeşi Ottla'ya Ekim 1923'te Berlin'den şunları yazmıştır:

"Prag'daki eski hayatımdan kaçmayı başardım, canım kardeşim. Beni hasta eden bu şehirden kendimi kopardım. Dora

Hanımla burada Berlin'de her şey yoluna girecek."

Ne var ki o tarihte Kafka ağır hastadır, sadece birkaç aylık ömrü kalmıştır. Altı yıl önce bir gece ağzından kan boşalmış, bir dizi muayene ve incelemeden sonra kendisine akciğer tüberkülozu teşhisi konmuş, tedavi girişimlerinde bulunulmuştur. Savaş döneminde şehirde çok kişi bu mikrobu kapmıştır; hastalık çoğunlukla tedavi edilmeden kendiliğinden geçmektedir. İyileşmek için iyi beslenmek ve hastanın direnci gereklidir. Ama Kafka için bunlar söz konusu değildir. Hastalığı hep nüksetmiş, yıllarla birlikte ağırlaşmış ve son olarak gırtlağına da sıçramıştır. Daha sonraki yıllarda, hatta günümüze kadar tüberkülozu başarıyla tedavi eden Streptomycin grubu antibiyotikler o günlerde henüz bulunmamıştır.

Kafka 1923 yılının Ekimi'nde bir gün Steglitz Parkı'nda dolaşırken küçük bir kıza rastlamıştır. Dora, bir erkek arkadaşına yazdığı bir mektupta bu olaydan söz eder; biyograflar bu bilgileri notlarına dahil etmişlerdir. Bebeğiyle ilgili onu teselli edebilmek için Kafka'nın kıza bir süre her gün mektup getirdiği de bu notlar arasında bulunmaktadır.

Dora, bir kız arkadaşına yolladığı mektupta, küçük kıza yazılanların kaybolduğundan söz eder. Uzun yıllar ısrarlı aramalara rağmen bu mektuplar bulunamamıştır. Berlin'in tozlu tavan aralarında, sonradan ünlenen şairin elyazısıyla yazılmış mektup destesini bulabilmek amacıyla nice bavul ve sandığın altı üstüne getirilmiş, ancak bir sonuç alınamamıştır. Hakkında hiçbir şey bilmediğimiz bu mektupların sahibinin adı, bu romanda Lena'dır, yaşam koşulları ve hayat yolu belki de burada anlatılandan tamamen farklı seyretmiştir.

Franz ve Dora'nm Berlin'deki bu kısa dönemi birlikte mutlu geçirdikleri her ikisinin de mektuplarından anlaşılmaktadır. Dora hakkında bildiğimiz, Kafka'nın ölümünden sonra evlen-

diği, kocası ve kızıyla Moskova'da yaşadığıdır. 1952 yılında Londra'da böbrek rahatsızlığından hayatını kaybetmiştir.

Ottla diye çağrılan 1892 doğumlu Ottilie, Franz Kafka'nm en küçük kız kardeşidir, Kafka'nm güçsüzlük, güvensizlik ve kuşkular içinde geçen hayatında, anlayışlı dostu, akıl hocası ve cankurtaranı olarak önemli bir rol oynamıştır. Ottla bir Çekle evlenmiş, iki kız çocuk doğurmuştur. Prag'ın Nazilerce işgalinden sonra bir Yahudi kadın olarak kocasının yoluna engel olmamak için ondan ayrılmıştır. Bunun sonucunda da, Kafka ailesinin neredeyse bütün üyeleri gibi toplama kampına nakledilmiştir. Daha uzun yaşamış olsaydı, Franz Kafka'nın da Nazi katliamına kurban gideceğini tahmin etmek zor değildir. Kafka'nın diğer kız kardeşleri Gabriele ("Elli") ve Valerie de ("Valli") doğudaki toplama kamplarında öldürülmüşlerdir. Ottla Theresienstadt'a götürülmüş, burada kamptaki çocukların bakıcısı olarak görev yapmıştır.

Theresienstadt, SS tarafından 'Örnek kamp' olarak seçilmişti; burada 'kesin çözüm'ün gerçek anlamıyla ilgili haberler, felaket propagandası olarak çürütülmeye çalışılıyordu. Diğer kamplarda giderek boyutları büyüyen katliam harekâtlarını perdelemek için, bu gettoya göstermelik bir masumiyet havası verilmişti. Örneğin kamp gazetecilere, uluslararası ziyaretçi gruplarına, uluslararası Kızıl Haç delegelerine açılıyor, burası bağımsız, belirli haklarla donatılmış bir yerleşim alanıymış gibi gösteriliyordu. Theresienstadt'a kapatılmış çok sayıda ünlü Yahudi müzisyen ve ses sanatçısı vardı; SS burada konserler, konferanslar, kabare gösterileri ve çeşitli sunumların yapıldığı sosyal bir yaşama göz yumardı. Burada en çok da Smetana'nın "Satılmış Nişanlı"sı çalınırdı. Kabare, sanat gösterileri, edebiyat söyleşileri de düzenlenirdi; bunların dışında her hafta Theresienstadt futbol liginin maçları yapılırdı. Liste başı her

zaman getto nöbetçilerinin takımı olurdu; onları gençlik kolu takımı, aşçılar ve bahçıvanlar takımı ve diğerleri izlerdi.

Ottla Ekim 1943'te çocuklarıyla birlikte Theresienstadt'tan Auschwitz ölüm kampına nakledilmiş, buraya ayak basar basmaz da öldürülmüşlerdir. Çevreye karşı da İsviçre'ye götürüldükleri, Amerikalılara esir düşmüş Alman askerleriyle değiş tokuş edildikleri anlatılmıştır.

Bu romanda Kafka'nın öykü dünyasından bazı motifler kullanılmıştır; bunlar, kimi zaman bebeğin yolculuğunun anlatıldığı hikâyelerdeki bir kahramandır, kimi zaman da Kafka ve sevgilisinin çevreleriyle ilgili aktarımlarıyla benzeşen öğelerdir.

Mesela Lena'nın bebeği banktan kalkıp köpekten kaçarken, ona iki tane hokkabaz topu eşlik etmektedir. Kafka'nm *"Blumfeld, geçkin bir bekâr"* öyküsünde, kimsesiz bekâra eşlik eden ve ne yapsa yanından ayrılmayan iki bilardo topu vardır.

Elinizdeki romanda, Kafka'nın Dora ile Berlin'de yaşadığı günlerde üzerinde çalıştığı *"Yapı"* öyküsünden bir alıntı vardır; Kafka bu hikâyenin kendisini anlattığı söyleyerek sevgilisini hayretler içinde bırakır. Kafka'nın öykü kitaplarının arasında yer alan bir başka çalışması da *"Die kleine Frau"* dur (Küçük Kadın). Kafka bu öyküde, kendilerine, bu yabancı çifte büyük kuşkuyla yaklaşan ev sahibesinin portresini çizmektedir. *"Bir Köpeğin Araştırmaları"* adlı öyküde ise, Mira Bebek'in yolculuğu sırasında rastladığı gibi şarkıcı kurtlar değil, "müzik sanatçısı" olarak karşımıza çıkan yedi köpek vardır. Gezgin bebek, ünlü "Mahzun Şövalye"ye, Don Kişot'a ve yamağı Sancho Panza'ya da rastlar. Kafka, *"Sancho Panza Hakkındaki Gerçekler"* adlı kısa makalesinde, Sanco'nun 'özgür bir adam' kimliğiyle Don Kişot'a belirli bir sorumluluk duygusuyla gönüllü olarak eşlik ettiğini ve yolculuğun sonuna kadar 'çok eğlendiğini ve yararlandığını' yazar.

Mira'nın, Babette kendisini elinden tutup çekinceye kadar kafesinin önünde durduğu maymun Kızıl Peter, *"Akademi İçin Bir Rapor"* adlı öyküde geçmektedir. Kafka, Dora ile birlikte şehirde dolaşırken yaklaşan kışın tehlikelerinden söz ettiği sırada, *"Boş Kova"* öyküsünden alıntı yapar. Adı Mario olan, Mira'ya hocalık yapan trapezci ile "İlk Acı" yaşanacaktır; çadırın tepesinden aşağıya inmeyen bu adam, Mira'nın yolculuğunun sonunda önemli bir rol oynar. Burada Kafka'nın kısa öyküsü *"Erstes Leid"*a (İlk Acı) göndermeler vardır.

Kitapta *"Değişim"*, *"Karar"* ve *"Ceza Kolonisi"* başlıkları ile Kafka'nın büyük romanları *"Dava"*, *"Şato"* ve *"Amerika"* da geçmektedir, bunlar edebiyat dersinde sıklıkla okutulan eserlerdir. *"Amerika"* adlı roman yarım kalmıştır ve adı önceleri *"Kayıp"* tır. Kafka'nın arkadaşı Max Brod bu eseri "Amerika" adı altında yayınlamıştır.

Kafka, hiçbir zaman yollamadığı *"Babaya Mektup"*ta Hermann Kafka'yla olan zorlu ilişkisini, babasının ömrünün sonuna kadar kendisini anlamadığını anlatır. Alıntısı yapılan ya da değinilen metinler ve mektuplar için şu eserlerden yararlanılmıştır:

Franz Kafka, Briefe an Ottla und die Familie, Fischer Taschenbuch Verlag, Frankfurt/Main 1981

Franz Kafka, Die Erzählungen (Originalfassung), Fischer Taschenbuch Verlag, Frankfurt/ Main 1996

1923. Berlin'de bir park. Küçük bir kız çocuğu kaybolan bebeğinin arkasından ağlarken, parkta karşılaştığı siyah giyimli, ince yapılı, kibar bir adam onu avutmaya çalışır. Herhangi biri değildir bu adam, Franz Kafka'dır. Ağır hasta olan ünlü yazar küçük kızı çektiği üzüntüden kurtarmak için çok özel bir çözüm üretir. Her gün parka gelir, kendi yazdığı bir mektubu getirir ve bunu kaybolan bebeğin gönderdiğini söyler. Günlerce buluşur bu iki sıra dışı kişi ve aralarında tuhaf bir arkadaşlık gelişir. Bu özel mektupların yalnızca küçük kıza değil, Franz Kafka'ya da yardımı olacak, sayılı günleri kalan yazar kısa süreliğine de olsa hayata sarılacaktır; ancak günün birinde beklenmedik bir olay bu arkadaşlığın sürmesini zora sokar.

Büyük yazarın hayatının son haftalarını, gerçek bir olaydan yola çıkarak ve biyografik bilgilerle donatarak anlatan bu roman Kafka okuru için gerçek bir sürpriz.

ISBN 978-605-5340-10-0

KIRMIZIKEDİ

www.kirmizikedikitap.com

14.5 TL

9 786055 340100